

บทที่ 4

การศึกษาประเด็นวัฒนธรรมข้ามชาติของคำสุภาษิตสอนใจ

4.1 การศึกษาวิจัยคำสุภาษิตสอนใจในวัฒนธรรมข้ามชาติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์คำสุภาษิตสอนใจภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนในเรื่อง การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) โดยศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำสุภาษิตสอนใจ อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน วิเคราะห์มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี

4.2 กรอบแนวคิดการศึกษาคำสุภาษิตสอนใจในวัฒนธรรมข้ามชาติ

4.2.1 ผู้วิจัยศึกษา “คำสอนใจ” ภาษาไทย คำสุภาษิตภาษาอังกฤษ และภาษาจีนจากเว็บไซต์ www.specialdictionary/proverb.com ซึ่งมีการรวบรวมคำสุภาษิต และคำสอนใจภาษาต่าง ๆ ทั่วโลก เมื่อได้ศึกษาเฉพาะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนพบว่า คำสอนใจภาษาไทยที่แพร่หลายมีจำนวน 88 คำ คำสุภาษิตภาษาอังกฤษที่แพร่หลายมีจำนวน 1,609 คำ และคำสุภาษิตภาษาจีนที่แพร่หลายมีจำนวน 1,852 คำ ดังนั้น จึงได้กำหนดใช้คำสอนใจภาษาไทย จำนวน 60 คำ มากำหนดคำในการศึกษา

4.2.2 รัชนี ซอโตตติกุล (2549) ได้ทำการศึกษาการเทียบคำจำกัดความ ของคำ ‘proverb’ ในภาษาอังกฤษ และ ‘คำสอนใจ’ ในภาษาไทย พบว่า มีความคล้ายคลึงกันในส่วนที่เป็นคำกล่าวสอนใจ คติคำสอนเหล่านี้คนสมัยก่อนได้ผูกขึ้นไว้ เพื่อสอนลูกหลานให้รู้จักวิธีการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสวัสดิ ในทุกชาติทุกภาษาจะมีสุภาษิตของตนเองไว้สำหรับสอนคนในชาติ สุภาษิตเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ลักษณะนิสัยใจคอ ทศนคติ และความเจริญของคนในชาติ ถึงแม้ว่า คำสุภาษิตโบราณบางบทอาจจะสูญหายไปตามกาลเวลา แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงเหลืออยู่และส่งทอดสืบต่อมาให้คนรุ่นหลังได้นำไปปฏิบัติตาม คำสุภาษิตสอนใจจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้านภาษาที่ชนรุ่นหลังควรจะพิทักษ์รักษาไว้ รัชนี ซอโตตติกุลได้เรียกคำสุภาษิต จำนวน ไฉน คำพังเพย และอุปมาอุปไมยของไทยโดยรวมว่า “คำสอนใจ” ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกัน จึงได้เรียกคำเหล่านี้รวมว่า “คำสอนใจ” ด้วยเช่นเดียวกัน

4.2.3 การคัดเลือกคำสุภาษิตสอนใจเพื่อศึกษาวัฒนธรรมข้ามชาติ ผู้วิจัยใช้เอกสารตำราแปลของ รัชนี ซอโตตติกุล ผู้แต่ง “สุภาษิตอังกฤษ-คำสอนใจของไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน” เป็น

หลักในการเลือกคำสุภาษิต เนื่องจากมีการนำเสนอคำสอนใจภาษาไทย คำสุภาษิตภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงจำนวน 100 คำ

4.2.4 การคัดเลือกประเด็นวัฒนธรรมข้ามชาติที่น่าสนใจจากเอกสารตำราการแปลของไทย จำนวน 10 เล่ม ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาใน 3 หมวดหมู่ คือ ด้านวิถีชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี มูลเหตุการศึกษาครั้งนี้สืบเนื่องจาก

4.2.4.1 การเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม และความเป็นอยู่ของคนในแต่ละวัฒนธรรมควรจะ เริ่มต้นจากการศึกษาด้านวิถีชีวิต

4.2.4.2 เรื่องการทำธุรกิจ คนจีนส่วนมากได้ชื่อว่า เป็นผู้ที่มีความชำนาญทางด้าน การทำธุรกิจ ดังนั้นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการค้าขาย จะช่วยให้เกิดความเข้าใจถึง วัฒนธรรมข้ามชาติและสามารถนำความรู้มาเป็นประโยชน์ทางธุรกิจเพิ่มขึ้น

4.2.4.3 ด้านความสามัคคี สังคมไทยกำลังเรียกร้องความสามัคคีภายในชาติ จึงมี ความสำคัญมากที่ต้องศึกษาวัฒนธรรมข้ามชาติด้านความสามัคคี เพื่อนำมาปรับใช้ในการ เรียนการสอนให้เยาวชนสนใจ และทำความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทยขณะนี้

4.2.5 การจัดกลุ่มคำสุภาษิตและคำสอนใจสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันในด้านวิถีชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี กำหนดด้านละ 20 กลุ่มคำสุภาษิตสอนใจ ดังนั้นจึงรวมเป็น 60 กลุ่มคำสุภาษิตสอนใจ

4.2.6 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมข้ามชาติว่า วัฒนธรรมสามารถศึกษาเปรียบเทียบกัน เรียกว่า การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)

4.2.7 แนววิเคราะห์กลุ่มคำสุภาษิตและคำสอนใจสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ใน วิถีชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี คือ ศึกษา ความหมาย สอนใจ อรรถกถาของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) และมุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) (Pike, Kenneth Lee:1967 และ Goodenough, Ward :1970) ด้านวิถีชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี

4.2.8 ตรวจสอบความหมายและความถูกต้องของคำแปลคำสุภาษิตจีนที่นำมาใช้ในด้านวิถี ชีวิต การทำธุรกิจ และความสามัคคี กับอาจารย์ในสาขาวิชาภาษาจีน 5 คน

4.3 คำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกัน ใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านวิถีชีวิต

4.3.1

คำสอนใจไทย

มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร พ่อแม่เป็นพระแท้ในบ้าน

คำสุภาษิตอังกฤษ

Next to God, the parents. ถัดจากพระเจ้าคือ พ่อแม่

God, and parents, and our master, can never be requited.

พระผู้เป็นเจ้า พ่อแม่ และเจ้านาย เราไม่สามารถจะทดแทนพระคุณได้

One father is more than a hundred school-masters.

พ่อคนเดียวยิ่งกว่าครูร้อยคน

An ounce of mother is worth a ton of priest.

หนึ่งออนซ์ของแม่มีค่าเท่ากับหนึ่งตันของพระ

One father is enough to govern hundred sons, but not a hundred sons

one father. พ่อคนเดียวพอที่จะดูแลลูกชายหนึ่งร้อยคน แต่ลูกชายหนึ่งร้อยคนดูแลพ่อคนเดียวไม่ได้

คำสุภาษิตจีน

คุณของแม่คือการเลี้ยงดู คุณของพ่อคือการสั่งสอน

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ซอโตติกุล(2549) หน้า 294 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

บิดามารดาเป็นผู้มีพระคุณของบุตร ท่านเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา

คำสอนใจไทยเปรียบเทียบกับบิดามารดากับพระพรหม

ทั้งนี้แต่เดิมไทยเคยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์มาก่อนศาสนาพุทธ ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษเปรียบเทียบกับบิดามารดากับพระเจ้าตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ยังมีบางสุภาษิตที่ได้พูดเตือนสติว่า พ่อแม่สามารถเลี้ยงลูกได้หลายคน แต่บางครั้งลูกหลายคนกลับเลี้ยงดูพ่อแม่ไม่ได้ และพ่อคนเดียวดีกว่าครูร้อยคน เพราะครูอาจทำหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะในโรงเรียนหรือหน้าที่การเรียนการสอน แต่พ่อแม่ต้องรับผิดชอบเกือบทั้งชีวิตของลูก ๆ สำหรับคำสุภาษิตจีนไม่ได้เน้นด้านศาสนา แต่มีการยึดถือตามหลักการอบรมสั่งสอนของลัทธิขงจื้อ ทั้งนี้เป็นการนับถือบรรพบุรุษต้นตระกูล คำสุภาษิตจีนให้รายละเอียดเกี่ยวกับพระคุณของบิดามารดา ตามความจริงของสังคมจีนในการเลี้ยงดูและอบรมบุตรหลาน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตและคำสอนใจทั้งสามภาษาเกี่ยวกับพระคุณของบิดามารดามีความสอดคล้องกัน นั่นคือการให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับบิดามารดา แต่ในคำสุภาษิตจีนได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ของบิดามารดาด้วย โดยมารดามีพระคุณในด้านการเลี้ยงดู และพระคุณของบิดาในด้านการอบรมสั่งสอน ซึ่งถ้าหากครอบครัวขาดบิดาหรือมารดา ก็มักทำให้บุตรหลานประสบปัญหาหรือถึงล้มสลาย มีคำไทยโบราณว่า “ขาดพ่อเหมือนถ่อหัก ขาดแม่เหมือนแพแตก”

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คนไทยได้ให้ความสำคัญกับบิดามารดามากตามความเชื่อทางด้านพราหมณ์แต่โบราณ ถือว่าพระพรหมเป็นผู้สร้างโลก สามารถเทียบเคียงได้ว่าบิดามารดาเป็นผู้สร้างลูก พุทธศาสนสุภาษิตได้เปรียบพระคุณของพ่อแม่ เทียบเท่ากับพระ ท่านจึงเป็นพระแท้ในบ้าน ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่สูงส่งมาก ส่วนศาสนาคริสต์ก็นับถือว่าพระเจ้าเป็น

ผู้สร้างโลก จึงสามารถเทียบเคียงได้ว่าบิดามารดาเป็นผู้สร้างลูกเช่นเดียวกับพระเจ้าสร้างโลก ส่วน ภาชิตจินนอกจากจะเน้นย้ำพระคุณของบิดามารดาแล้วยังได้เพิ่มเติมถึงหน้าที่ของบุพการีอีกด้วย เพื่อ เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลานในภายภาคหน้าตามความเชื่อในลัทธิขงจื้อ (ธีรวุฒิ ดันติวงษากิจ, 2009)

4.3.2

คำสอนใจไทย รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

คำสุภาษิตอังกฤษ Spare the rod and spoil the child.

คำสุภาษิตจีน ตีคือเอ็นดู คำคือรัก

ถ้ารักบุตรจงตี ถ้าไม่รักจงให้ขนมหวาน

แหล่งอ้างอิง รัชนี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 364 และ อมรรัตน์ เทพกำปนาท (2551)

ความหมายสอนใจ การให้คำแนะนำการอบรมบุตรหลานให้เป็นคนดี อาจต้องมีบทลงโทษ ลูกหลานบ้าง เพื่อควบคุมความประพฤติของเด็กให้อยู่ในกรอบของการเป็นคนดี

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยใช้ข้อเตือนใจเช่นเดียวกับการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงที่ใช้แรงงาน วัวเป็นสัตว์เลี้ยงที่คนไทยส่วนใหญ่ซึ่ง มีอาชีพเกษตรกรรมทำนามีความคุ้นเคยดี ตามธรรมชาติคนเลี้ยงต้องคอยถ่อไม้กำกับกระตุ้นให้วัว จดจำเจ้าของอยู่บ้าง เป็นครั้งคราว ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้ให้ข้อเตือนใจเช่นเดียวกันคือ ถ้าวางไม้ เรียวลูกหลานก็จะมีนิสัยเสีย เพราะลูกหลานจะหลง ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ สำหรับภาชิต จินเน้นการเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดีด้วยการตี นั้นหมายความว่า ตีคือเอ็นดู คำคือรัก และมีข้อเตือนว่า ถ้าไม่รักลูกก็ให้ขนมหวาน ซึ่งอาจจะมีผลร้ายในระยะยาว เนื่องจากเด็กส่วนมากมักชอบขนมหวาน เมื่อได้รับแต่สิ่งที่ตนเองชอบ น้ำตาลจำนวนมากอาจส่งผลเสียทำให้ร่างกายอ้วน มีฟันผุ ไม่แข็งแรง และอาจมีโรคร้ายอื่น ๆ ตามมา อีกทั้งเด็กที่ขาดการอบรมตักเตือน ไม่มีการยับยั้งชั่งใจ อาจประสบ ปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์ในอนาคต ดังนั้นการให้คำแนะนำก็จะช่วยให้ข้อคิดที่ดี กับพ่อแม่ และผู้ปกครอง

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) ลักษณะเด่นของคำสอนใจไทยคือ เป็นการให้คำแนะนำที่ใช้ได้ดี ทำนองเดียวกันกับการเลี้ยงบุตรหลานและสัตว์เลี้ยง ใช้ลักษณะการ เลี้ยงดูตามธรรมชาติที่ว่า ถ้าคือต้องปรามบ้าง ส่วนคำภายิตอังกฤษมีลักษณะเป็นข้อเตือนใจมากกว่า เน้นการปฏิบัติจริง โดยเน้นให้เลือกระหว่างสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่ออนาคตของบุตรหลานว่าจะละเลย การให้การควบคุมความประพฤติหรือปล่อยให้ลูกหลานเสียคน สำหรับคำสุภาษิตจีนเป็นคำแนะนำที่ ไม่ให้ตามใจบุตรหลานมากเกินไป เนื่องจากประชากรจีนมีมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก รัฐบาลจีน จึงให้ชาวจีนแต่ละครอบครัวมีการจำกัดจำนวนลูกหลาน เมื่อเป็นเช่นนี้มักทำให้ผู้ใหญ่ส่วนมากที่ เป็นปู่ย่าตายายมักตามใจให้ขนมหวานเลี้ยงบุตรหลานจนเสียคน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) สังคมจีนมักเข้มงวดในการเลี้ยงดูลูกหลานมากกว่าสังคมไทยและสังคมของผู้คนที่ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้เหตุผลจูงใจให้เด็กเล็กประพฤติตนเป็นคนดีมากกว่าการตี ส่วนสังคมไทยผู้ใหญ่ที่ได้รับการศึกษาแบบสากล มักไม่เน้นการใช้ไม้ตี แต่จะเน้นการชี้แจงเหตุผล เพื่ออบรมสั่งสอนเด็กตามหลักจิตวิทยาในสถานศึกษามากกว่า และอมรรัตน์เทพกำปนาท (2551) ได้เขียนบทความเรื่อง “รักพ่อให้ผูก...รักลูกให้ตี” เป็นการใช้อำนาจิต่างอ้างถึงความรักในครอบครัว คือ ความรักฉันท์สามีภรรยา “รักพ่อให้ผูก” หมายถึงการผูกใจ และการ “รักลูกให้ตี” ในที่นี้มีได้หมายถึง การใช้ไม้ตีเด็กอย่างเดียว แต่หมายถึงการที่พ่อแม่ต้องทำหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกให้รู้จักหน้าที่ กวดขัน และเข้มงวดให้ลูกประพฤติปฏิบัติตนให้ดี ทำผิดต้องลงโทษ ไม่ปล่อยขละเลย หรือส่งเสริมให้ลูกทำผิด จนกลายเป็น “พ่อแม่รังแกฉัน” พ่อแม่จะต้องเคร่งครัดแต่ไม่เคร่งเครียดกับลูก ต้องทำเหมือนช่างปั้นหม้อที่ต้องคอยตีดินที่ปั้นให้เข้าที่เข้าทาง จนกลายเป็นหม้อที่สวยงาม พ่อแม่ต้องเป็น “แบบอย่างที่ดี” ให้แก่เด็กด้วย ดังนั้นเรื่อง “รักพ่อให้ผูก รักลูกให้ตี” จะเป็นแนวปฏิบัติที่ช่วยเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว และมีคุณภาพในสังคมต่อไป

4.3.3

คำสอนใจไทย

ลูกไม้ย่อมหล่นไม่ไกลต้น เชื้อย่อมไม่ทิ้งแถว

ดูช้าง (วัว) ให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่

คำสุภาษิตอังกฤษ

Like father, like son. Like mother, like daughter.

A chip off the old block. ไม้ชิ้นเล็กที่ตัดจากไม้ชิ้นใหญ่ย่อมมีลักษณะหรือมีคุณภาพเช่นเดียวกัน

ลูกที่สืบสายโลหิตจากพ่อแม่ย่อมมีนิสัยเหมือนพ่อแม่

Goose and gander, and gosling are three sounds but one thing.

พ่อห่าน แม่ห่าน และลูกห่าน เป็นคำสามคำแต่หมายถึงสิ่งเดียวกัน

(ลูกห่านเหมือนพ่อห่านและแม่ห่าน)

Eagles do not breed doves. นกอินทรีไม่ออกลูกเป็นนกพิราบ

Of an evil crow, an evil egg. อีกาที่เลวร้ายออกไข่ที่ไม่ดี

Parents are patterns. พ่อแม่เป็นแบบอย่าง

How can the foal amble if the horse and mare trot?

ลูกม้าจะเดินอย่างช้า ๆ ได้อย่างไร ถ้าพ่อม้าและแม่ม้าวิ่ง

The litter is like to the sire and dam. ลูกสัตว์เหมือนพ่อแม่ของมัน

Of the thorn springs not a fig. (กัมภีร์ไบเบิล)

ผลมะเดื่อไม่ได้ออกมาจากต้นที่มีหนาม

- One cannot gather grapes of thorns or figs of thistles. (คัมภีร์ไบเบิล)
 เราไม่อาจเก็บผลองุ่น หรือเก็บผลมะเดื่อจากต้นที่มีหนาม
- No good apple on a sour stock. ไม่มีผลแอปเปิ้ลที่หวานบนต้นที่เปรี้ยว
- คำสุภาษิตจีน** มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น
 ถ้าอยากรู้นิสัยพระเจ้าแผ่นดิน ให้ดูอำมาตย์ราชบริพาร
 อยากรู้สันดานคน ให้ดูมิตรสหายที่เขาคบหา
 มังกรข่อมออกลูกเป็นมังกร
 นกวิเศษข่อมออกลูกเป็นนกวิเศษ
- แหล่งอ้างอิง** รัชณี โชโตติกุล(2549) หน้า 226 และ
www.specialdictionary/proverb.com
- ความหมายสอนใจ** ลูกข่อมเหมือนพ่อแม่ อยากรู้บิดาให้ดูบุตรชาย อยากรู้มารดาให้ดูบุตรสาว
- อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในตามภาษาคำสอนใจไทยใช้ธรรมชาติ** เช่น ต้นไม้ และสัตว์มาเป็นตัวอย่างในการสอนใจ ต้นไม้ที่ออกลูกหรือผล เมื่อหล่นลงใต้ต้นก็จะเจริญงอกงามออกมามีลักษณะเหมือนกันใต้ต้นเดิม คำสุภาษิตอังกฤษใช้ต้นไม้ และสัตว์มาเป็นตัวอย่างในการสอนใจเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังได้ใช้คัมภีร์ไบเบิลมากกล่าวอ้างอิงยืนยันด้วย เนื่องจากในสมัยโบราณ ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับพันธุกรรมยังไม่มี การค้นพบ ส่วนคำสุภาษิตจีนได้เน้นว่า มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น และมีคำสุภาษิตที่เกี่ยวกับหลักทางรัฐศาสตร์การปกครอง เช่น ถ้าอยากรู้นิสัยพระเจ้าแผ่นดิน ให้ดูอำมาตย์ราชบริพาร และการสังเกตเรียนรู้ถึงอุปนิสัยของคนพบว่าถ้าอยากรู้สันดานคน ให้ดูมิตรสหายที่เขาคบหา อยากรู้บิดาให้ดูบุตรชาย และอยากรู้มารดาให้ดูบุตรสาว
- การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)** คำสอนใจไทยชี้ให้เห็นความสำคัญของการอบรมสั่งสอนในครอบครัว โดยนำลักษณะของช้างและวัวเป็นตัวอย่างในการเปรียบเทียบยังเป็นลูกผู้หญิงแม่ต้องอบรมมาก ได้มีคำโบราณกล่าวว่า “มีลูกสาวเหมือนมีสาวอยู่หน้าบ้าน” ต้องรักษาดูแลความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับคำที่ว่า ดูช้าง (วัว) ให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษให้ลูกดูพ่อแม่เป็นแบบอย่าง **Parents are patterns. พ่อแม่เป็นแบบอย่าง** เพราะลูกที่สืบสายโลหิตจากพ่อแม่ ข่อมมีนิสัยเหมือนพ่อแม่ สำหรับคำสุภาษิตจีนได้ขยายเพิ่มเติมหลักการคบเพื่อนและหลักการปกครองด้วย
- มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives)** สังคมไทยและจีนมีความคล้ายคลึงกันในการอบรมสั่งสอนลูกสาวให้สมเป็นกุลสตรี เป็นแม่ศรีเรือน ต้องทำงานบ้านงานครัวได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ลูกสาวต้องแต่งงานออกเรือน หากขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม ก็จะมีคำตำหนิติเตียนมาถึงวงศ์ตระกูล นอกจากนี้สังคมไทยยังให้ความสำคัญกับการรักษานวลสงวนตัว สุนทรภู่ได้แต่งคำกลอน (พ.ศ. 2380-2383) ชื่อ “สุภาษิตสอนหญิง” ซึ่งเป็นที่รวมคติในการครองตัวของหญิงตามวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม เป็นที่ยกย่องสืบต่อกันมาช้านาน และส่วนมากคงถือปฏิบัติทุกวันนี้ เช่น

เป็นสาวเส้แร้วสวยสะอาด ก็หมายมาดเหมือนมณีอันมีค่า
 แม้นแต่กร้าวรานร่อยถอยราคา จะพลอยพาหอมหายจากกายนาง

4.3.4

คำสอนใจไทย

เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี (คำขวัญวันเด็ก ปีพ.ศ. 2508)
 เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ (คำขวัญวันเด็ก ปีพ.ศ. 2516)
 ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงอดส่ำห้ำทำสม่าเสมียน
 รู้สิ่งไรไม่สู้รู้วิชา รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี
 ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด หมายถึง
 (มีความรู้มากแต่ไม่ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์)
 รู้วิชาก็ให้รู้เป็นครูเขา อย่ารู้อย่างเป็ด
 กขไม่กระดิกหู (ผู้ที่เรียนหนังสือแล้วไม่รู้ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้)

คำสุภาษิตอังกฤษ

Reading makes a full man, meditation a profound man,
 discourse a clear man. การอ่านหนังสือเป็นความสมบูรณ์ของคน
 การทำสมาธิทำให้เป็นคนลึกซึ้ง การสนทนาทำให้เป็นคนกระฉับกระชวย

คำสุภาษิตจีน

สมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน
 A nation's treasure is in its scholars
 Knowledge is power. ความรู้ คือ อำนาจ
 Beauty is the wisdom of women. Wisdom is the beauty of men.
 ความงามคือสติปัญญาของหญิง สติปัญญาคือความงามของชาย
 Read critically, and you will find each word worth a thousand
 ounces of gold. อ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ และจะพบว่าแต่ละคำมีค่า
 มากกว่าทองคำหนึ่งพันออนซ์
 If your books are not read, your descendants will be ignorant.
 ถ้าคุณไม่อ่านหนังสือ ลูกหลานก็ไร้การศึกษา
 เลี้ยงลูกชายโดยไม่ให้การศึกษา ก็เหมือนเลี้ยงลา เลี้ยงลูกสาวโดยไม่ให้
 การศึกษา ก็เหมือนเลี้ยงหมู

แหล่งอ้างอิง

www.specialdictionary/proverb.com และ รัชณี ซอ โสติกกุล (2549)
 นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2552) และ baanjommyut@yahoo.com

ความหมายสอนใจ

ความรู้เป็นสิ่งสำคัญกับชีวิตและควรใฝ่หาความรู้เสมอ เช่น ด้วยการอ่าน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจที่เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กไทยที่แพร่หลาย
 มากคือ คำขวัญที่ให้กับเด็กไทยในวันเด็ก ปีพ.ศ. 2508 โดยจอมพล ถนอม กิตติขจร เด็กจะเจริญ

ต้องรักเรียนและเพียรทำดี และในปี พ.ศ. 2516 เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ แต่ไม่ชัดเจนว่า เด็กฉลาดจากการเรียนหรือเด็กเก่งเอง คำสอนใจไทยส่วนใหญ่ไม่สนใจในวิธีการหาความรู้อย่างจริงจังเปรียบเทียบความรู้ เหมือนมิดที่เก็บซ่อนความคมไว้ **คมในฝัก** (มีความรู้ความสามารถ แต่เมื่อยังไม่ถึงเวลาก็ไม่แสดงออกมาให้ปรากฏ) มีกวีเอกของไทย คือ สุนทรภู่ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก และตอกย้ำเรื่องการศึกษาในวรรณคดีหลายๆ เรื่อง เช่น ขุนแผนสอนพลายงามว่า **"ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจงอดสำห้ทำสมาธิเรียน"** หรือในเรื่อง **"พระอภัยมณี"** ที่พระฤๅษีสอนสุดสาครว่า **"รู้สิ่งไรไม่สู้รู้วิชา รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี"**

การศึกษาของไทยในสมัยก่อนมีบทกลอนดอกสร้อยสุภาภิตระดับประถมศึกษา ให้เด็กได้ฝึกท่องจำ ที่เกี่ยวกับประโยชน์การเรียนการสอนกับเด็ก เช่น หัวข้อเรื่อง เด็กน้อย

เด็กเอ๋ย เด็กน้อย	ความรู้ เรายังด้อย เร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่ เราจะได้ มีวิชา	เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพ สำหรับตน
ได้ประโยชน์ หลายสถาน เพราะการเรียน	จงพากเพียร ไปเถิด จะเกิดผล
ถึงลำบาก ตรากตรำ ก็จำทน	เกิดเป็นคน ควรหมั่น ขยันเอย

ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นวิธีการหาความรู้ด้วย การอ่าน การทำสมาธิ การสนทนาหรือการอภิปรายที่จะส่งเสริมให้เป็นคนรอบรู้ คำสุภาษิตจีนได้ให้ความสำคัญกับความรู้มาก เพราะความรู้คืออำนาจ และสมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน ซึ่งตรงกับคำศัพท์สมัยปัจจุบันว่า **"ทรัพยากรมนุษย์"** นอกจากนี้ยังให้คำเตือนถึงลูกหลานด้วยว่า **ถ้าไม่ร่ำเรียนหนังสือ ลูกหลานก็ไร้การศึกษา และเน้น** ความสำคัญของการศึกษาที่ควบคู่กับการเลี้ยงดูลูกหลาน นั่นคือ **เลี้ยงลูกชายโดยไม่ให้การศึกษา ก็เหมือนเลี้ยงลา เลี้ยงลูกสาวโดยไม่ให้การศึกษา ก็เหมือนเลี้ยงหมู**

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตอังกฤษและจีนได้ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการหาความรู้ จากคำสุภาษิตที่ว่า **ความงามคือสติปัญญาของหญิง สติปัญญาคือความงามของชาย** ส่วนคำสอนใจไทยไม่ให้ความสำคัญกับการหาความรู้เท่ากับคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีน เพราะสมัยก่อนสังคมไทยให้ความสำคัญกับการเรียน คือให้ลูกชายได้บวชเรียนเพื่อทดแทนพระคุณของบิดามารดา ตามหลักของพุทธศาสนา แต่หญิงไทยส่วนมากจะไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนหนังสือ เพราะผู้ใหญ่เกรงว่าจะได้ตอบเพลงยาว หรือจดหมายรัก นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่เรียนซึ่งมักอยู่ในวัด สตรีไทยจึงมักได้รับการอบรมให้ทำงานบ้าน การครัว นอกจากนี้การเรียนการสอนของไทยสมัยก่อน มักเน้นการท่องจำ อ่านเขียนหนังสือ หัดคัดลายมีเน้นศิลปะ และหัตถกรรม ส่วนวัฒนธรรมของชาวตะวันตกได้มีวิวัฒนาการของการเรียนการสอนที่ทันสมัยก้าวหน้ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การดนตรี และเทคโนโลยี สำหรับสังคมชาวจีนเน้นความสำคัญของการศึกษาที่ควบคู่กับการเลี้ยงดูลูกหลานด้วย โดยได้เปรียบเทียบการเลี้ยงดูลูกหลานที่ไม่ให้การศึกษา ก็เหมือนการเลี้ยงดูสัตว์ เช่น ลา กับ หมู

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) จากคำสอนใจไทยจะเห็นได้ว่า ความสนใจใฝ่รู้โดยตรงแทบจะไม่มี มีแต่คำเปรียบที่เลียงไม่ตรงประเด็น เช่น ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด (มีความรู้มากแต่ไม่รู้จักใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์) คมในฝัก (มีความรู้ความสามารถแต่เมื่อยังไม่ถึงเวลาก็ไม่แสดงออกมาให้ปรากฏ) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของความรู้คือ วิชาที่ให้อภัยเป็นครูเขา การเรียนรู้สิ่งใดต้องให้ลึกซึ้ง เพื่อจะได้ประโยชน์สามารถสอนผู้อื่นได้ และ ลูกผู้ขายลายมือนั้นคือยศเพื่อไว้ใช้คัดลอกบทสวดมนต์ หรือตำรายาโบราณลงใบลานหรือใบข่อย เพื่อการท่องจำ ในทางตรงกันข้ามกลับมีคำเหยียดหยันผู้ที่เรียนแล้วไม่เก่ง เช่น ร้อย่างเปิด (รู้อย่างไม่ชำนาญ) และ กขไม่กระดิกหู (ผู้ที่เรียนหนังสือแล้วไม่รู้ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้)

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2552) ได้แสดงความห่วงใยในเรื่องการหาความรู้ของคนไทยว่า สังคมไทยมีตัวหนังสือใช้มานานแล้ว แต่เป็นสังคมที่ไม่ใช้ตัวหนังสือ จากการศึกษาผ่านประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน จะพบว่า การบริหารแบบไทยใช้ตัวหนังสือไม่มาก ซึ่งเห็นได้จากรายงานการประชุมแม้แต่ในสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ ยิ่งเทียบกับสังคมสมัยใหม่ทั่วไปซึ่งใช้ตัวหนังสือในการดำเนินชีวิตมาก อาจจะเรียกสังคมไทยว่าเป็นสังคมไม่ใฝ่รู้ (illiterate) ก็ไม่น่าผิด คนไทยรับความรู้โดยผ่านตัวหนังสือไม่มาก ดังจะเห็นได้จากผลวิจัยระดับ เรื่องการอ่านหนังสือของคนไทย พบว่าอ่านประมาณ 8 บรรทัดต่อคนต่อปี คนไทยในปัจจุบันยอมรับในการสำรวจว่าแหล่งข้อมูลหลักในชีวิตของตนคือโทรทัศน์ และอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการนำเสนอบางสิ่งบางอย่างตามความต้องการของผู้มีอำนาจตลอดมาจากการสังเกต ในเรื่องการชุมนุมทางการเมืองจนเกิดความวุ่นวายในเมืองไทยเป็นเวลานานเช่นนี้ อาจมีสาเหตุเพราะอยู่ในสังคมที่ไม่ใฝ่รู้ และเพื่อให้ประเทศไทยได้บรรลุความเป็นประชาธิปไตย จะต้องให้ทำสังคมไทยเป็นสังคมใฝ่รู้ (literate) ให้ได้ จึงจะผ่านพ้นสภาพวิกฤตต่าง ๆ เช่นในปัจจุบัน

4.3.5

คำสอนใจไทย

ลงกระไดสามขั้น ไม่มีความสุข

คำสุภาษิตอังกฤษ

East, west, home is best.

There's no place like home. ไม่มีที่ใดเหมือนบ้าน

Home is home, though it be never so homely.

บ้านคือบ้าน แม้ว่าจะไม่สวยงามนัก

The hare always returns to her form.

กระต่ายป่ามักจะกลับคืนสู่โพรงของมันเสมอ

The bird loves her nest. นกรักรังของมัน

Dry bread at home is better than roast meat abroad.

ขนมปังแห้งที่บ้าน ดีกว่าเนื้อมันในต่างประเทศ

Home is where, the heart is. บ้านเป็นที่ที่หัวใจสถิตอยู่

He that would be well, needs not go from his own house.

คนที่อยู่สุขสบายไม่จำเป็นต้องไปจากบ้านของตน

(บ้านเป็นที่อยู่สุขสบายที่สุด)

Far from home, near thy harm. เมื่ออยู่ไกลจากบ้าน คุณจะอยู่ใกล้อันตราย

A gentleman ought to travel abroad, but dwell at home.

สุภาพบุรุษควรจะเดินทางไปต่างประเทศ แล้วกลับมาอยู่บ้าน

One's own fire is pleasant. ไฟในเตาของตนเองอุ่นสบาย

คำสุภาษิตจีน

อยู่บ้านรู้สึกอบอุ่น จากบ้านรู้สึกวิเวก

Better at home than a mile from it.

อยู่ที่บ้าน ดีกว่าห่างบ้านไป 1 ไมล์

Before preparing to improve the world, first look around your own home three times.

ก่อนที่จะเตรียมการปรับปรุงโลกให้มองดูรอบบ้านตนเองก่อนสามครั้ง

If you have nothing to do, go home early.

ถ้าไม่มีสิ่งใดทำ จงรีบกลับบ้าน

The wise man and the tortoise travel but never leave their home.

ชายฉลาดและเต่าออกเดินทางท่องเที่ยวแต่ไม่เคยจากบ้าน

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 122 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

เมื่อจากบ้านไป ไม่มีที่ไหนที่ให้ความสุขเหมือนที่บ้าน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจของไทยใช้ลงกระโดดหรือลงบันไดสามขั้น หมายถึงจากบ้าน มีความหมายของการรักบ้านเหมือนกับคำสุภาษิตอังกฤษ แต่คำสอนใจไทยพูดเพียงว่าการลงเรือนไปหรือลงจากบ้านก็ไม่มีความสุข แล้วใช้ขึ้นมาเปรียบเทียบ เช่น ในพระอภัยมณี “จากเรือนเหมือนนกกจากรัง” ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมีการเทียบเคียงกับสัตว์หลายชนิด เช่น กระต่ายป่า และ นกที่มีสัญชาตญาณของการรักที่อยู่เหมือนกัน คำสุภาษิตจีนเน้นถึงความรู้สึกที่อบอุ่นเมื่ออยู่บ้าน คนฉลาดกับเต่า แม้จะมีความจำเป็นต้องจากบ้าน แต่ก็กลับบ้านเสมอ นอกจากนี้ยังมีข้อคิดให้รอบคอบก่อนที่ทำงานใหญ่คือ ให้พิจารณาดูบ้านและความเป็นอยู่ของตนเองก่อนที่จะปรับปรุงโลก **การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)** คำสอนใจไทยสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกที่ไม่อยากจากบ้านเลย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษแสดงการเปรียบเทียบความรู้สึกเมื่ออยู่บ้านกับการออกจากบ้านไปเพื่อการเดินทาง เช่น **ขนมปังแห้งที่บ้านดีกว่าเนื้อมันในต่างประเทศ** และ **สุภาพบุรุษควรจะไปต่างประเทศ แต่อยู่ที่บ้าน หรือ บ้านเป็นที่อยู่สุขสบายที่สุด** คำสุภาษิตจีนแสดงให้เห็น

ถึงความรู้สึกที่อยากอยู่ที่บ้านและไม่อยากจากห่างไปแม้เพียงหนึ่งไมล์ และ ถ้าไม่มีสิ่งใดทำ จงรีบกลับบ้าน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้มีความคล้ายคลึงกันมากคือรักบ้าน รักความสะดวกสบายและความเคยชินที่ได้รับจากบ้าน ในสังคมไทยมีคำกล่าวถึงบ้านอีกมาก เช่น บ้านคือวิมาน บ้านแสนสุข ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนก็เช่นเดียวกันที่ใช้ความรู้สึกและธรรมชาติของคนและสัตว์มาเปรียบเทียบในเรื่องความรักบ้าน รักที่อยู่กับคนที่สร้างบ้านด้วยความเหน็ดเหนื่อยก็เป็นธรรมดาที่ต้องรักที่อยู่ของตนเองและมีความรู้สึกคุ้นชินกับความสุข ความสะดวกสบายเมื่ออยู่บ้าน

4.3.6

คำสอนใจไทย

ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง

ข้างนอกขรุขระ ข้างในตะตั้งโหน่ง

ดำแต่อกในแก้ว ฟ่องเนืองพคุณ

คำสุภาษิตอังกฤษ

All that glitters is not gold. ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง

Appearances are deceptive. สิ่งที่เห็นเป็นสิ่งที่หลอกลวง

Don't judge the book from the cover. อย่าตัดสินหนังสือจากหน้าปก

Never judge by appearances. อย่าตัดสินจากรูปร่างนอก

Things are seldom / not always what they seem.

สิ่งต่าง ๆ มักจะไม่เป็นตามที่ปรากฏ

The cowl does not make the monk.

เสื้อพระไม่ได้ทำให้คนเป็นพระ

All are not thieves that dogs bark at.

ทุกคนที่สุนัขเห่ามิใช่ขโมยทั้งหมด

All are not maidens that wear bare hair.

คนที่ไม่สวมหมวกมิใช่หญิงสาวบริสุทธิ์ทุกคน

It is not the beard that makes the philosopher.

เคราไม่ได้ทำให้คนเป็นนักปราชญ์

It is not gay coat that makes the gentleman.

เสื้อผ้าที่งามสง่ามิได้ทำให้ผู้สวมใส่เป็นผู้ทรงเกียรติ

The face is no index to the heart. ใบหน้าไม่ได้ชี้บอกจิตใจ

All are not merry that dance lightly.

ทุกสิ่งที่เต้นไปอย่างสนุกสนาน ไม่ได้รื่นเริงไปหมด

They that are booted are not always ready.

คนที่สวมรองเท้าบูทไม่ได้พร้อม(ที่จะเดินทาง)เสมอไป

All clouds bring no rain. เมฆทุกก้อนมิได้จะนำฝนมาทั้งหมด
 None can guess the jewel by the casket.
 ไม่มีใครเดาได้ว่าเพชรเป็นอย่างไรจากกล่องที่ใส่
 You cannot know the wine by the barrel.
 คุณไม่อาจทราบได้ว่าเหล้าเป็นอย่างไรจากถังที่ใส่
 Still waters run deep. น้ำนิ่งไหลลึก
 There's many a good cock come out of a tattered bag.
 ไก่ชนเก่ง ๆ หลายตัวออกมาจากถุงที่ขาด (สุภาษิตนี้มาจากกีฬาไก่ชน
 เจ้าของเอาไก่ใส่ถุงมาชน ไก่ในถุงที่ขาดไม่ได้แสดงว่าไก่นั้นชนไม่เก่ง)
 Crooked logs make straight fires. ท่อนไม้ที่โก่งงอให้เปลวไฟที่ตรง
 A straight stick is crooked in the water.
 ไม้ที่ตรงโก่งงอในน้ำ (เมื่อดูจากผิวน้ำลงไป จะเห็นไม้นั้นคดหรืองอ)
 A black plum is as sweet as a white. ลูกพลัมดำหวานเท่ากับลูกพลัมขาว
 A black hen lays a white egg. แม่ไก่ดำออกไข่สีขาว
 In the coldest flint there is hot fire. หินที่เย็นที่สุดให้เปลวไฟที่ร้อน

คำสุภาษิตจีน

คู่มือแต่ไม่จริง

เลือกคนดูหน้า

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 32

คมวาที2 ในพงศาวดารจีน และ สุกนิมิต (2528)

ความหมายสอนใจ

อย่ามองสิ่งต่าง ๆ จากรูปภายนอก ข้างนอกอาจจะดูดี มีค่าแต่ข้างในหรือตามความเป็นจริงแล้วมิได้ดีตามที่เห็น

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยสอนไม่ให้ดูคนหรือสิ่งของเพียงจากรูปภายนอก โดยนำผลไม้ที่ภายนอกดูงาม นำมารับประทานมาเปรียบ แต่ภายในอาจมีหนอนเจาะไช หรือเน่าเสียจนรับประทานไม่ได้ ตรงกันข้ามหากข้างนอกขรุขระ ข้างในตะตึงโหน่ง หมายความว่าข้างในมีคุณภาพดี หรือดำแต่หน้าอกในแก้ว **ฟองเนียนพุด** หมายถึงภายนอกดำไม่สวยงาม แต่ภายในกลับเป็นทอง เช่นเดียวกับเจ้าเงาะที่ดูภายนอกอัปลักษณ์ แต่ภายในเป็นพระสังข์ทอง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษสอนเรื่องเดียวกัน โดยนำสิ่งต่าง ๆ ที่ส่องแสงแวววาว ดูเหมือนทองแต่มีไข นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างอีกเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับคนเช่น **The cowl does not make the monk. เสื้อพระไม่ได้ทำให้คนเป็นพระ All are not thieves that dogs bark at. ทุกคนที่สุนัขเห่ามิใช่ขโมยไปหมด All are not maidens that wear bare hair. คนที่ไม่สวมหมวกมิใช่หญิงสาวบริสุทธิ์ทุกคน** เพราะหญิงสาวสมัยก่อนนิยมสวมหมวก **It is not the beard that makes the philosopher. เครามีได้ทำให้คนเป็นนักปราชญ์** ส่วนตัวอย่างที่เป็นสัตว์เช่น **A black hen lays a white egg. แม่ไก่ดำออกไข่สีขาว**

There's many a good cock come out of a tattered bag. ไก่ชนเก่ง ๆ หลายตัวออกมาจากถุงที่ขาด (สุภาษิตนี้มาจากกีฬาไก่ชน เจ้าของเอาไก่ใส่ถุงมาชน ไก่ในถุงที่ขาดไม่ได้แสดงว่าไก่นั้นชนไม่เก่ง) และสิ่งของเช่น All clouds bring no rain. เมฆทุกก้อนมิได้จะนำฝนมาทั้งหมด A straight stick is crooked in the water. ไม้ที่ตรงโค้งงอในน้ำ (เมื่อดูจากผิวน้ำลงไป จะเห็นไม้นั้นคดหรืองอ) A black plum is as sweet as a white. ลูกพลัม สีดำหวานเท่ากับลูกพลัมสีขาว สำหรับคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **ดูดีแต่ไม่จริง** หมายความว่า ดูจากภายนอกแล้วดูดี แต่ในความเป็นจริงแล้วอาจไม่ดีหรือหลอกลวง นอกจากนี้ชาวจีนเน้นในเรื่องการเลือกคบคนให้ดูจากใบหน้า เนื่องจากในวัฒนธรรมจีนจะเชื่อถือศาสตร์การดูลักษณะใบหน้าที่เรียกว่า “โหงวเฮ้ง” คือลักษณะสำคัญที่พยากรณ์ใบหน้าที่อันได้แก่ หู ตา คิ้ว จมูก และปากหรือเรียกว่า “นรลักษณ์ศาสตร์” (ภาณุวัฒน์ พันธุ์วิชาติกุล, 2553) ในสำนักงานบางแห่งที่มีชาวจีนเป็นเจ้าของจะรับพนักงาน โดยพิจารณาผู้ที่มาสมัครงานจากใบหน้าประกอบด้วย นอกเหนือจากคุณสมบัติอื่น ๆ ของพนักงาน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) จากตัวอย่างคำสุภาษิตทั้งสามภาษา แสดงให้เห็นว่า ทั้งสามวัฒนธรรมให้ความสำคัญหรือข้อเตือนสติกับการพิจารณาคนและสิ่งต่าง ๆ ให้ลึกซึ้ง เราจะเห็นตัวอย่างคำสอนใจไทยจากคำประพันธ์ต่าง ๆ ด้วยเพิ่มเติม เช่น ในเสภาขุนช้างขุนแผน “งามแต่รูปจูบไม่หอม” ซึ่งเปรียบกับหญิงสาวที่มีใบหน้าสวยงาม แต่อาจขาดคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น จิตใจร้าย ไม่มีความเป็นกุลสตรี หรือในสุภาษิตพระร่วง “เห็นงามตาอย่าปอง” นั่นคือสอนให้ระวังสิ่งที่เห็นงามจากภายนอก แต่อาจเป็นภัยอันตรายกับผู้ใดที่ใกล้ชิดหรือเกี่ยวข้องได้

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความสอดคล้องกันในเรื่องเตือนใจให้มีความรอบคอบในการคบคน โดยอาจใช้รูปลักษณะภายนอกของคนหรือสัตว์มาเป็นเครื่องมือช่วยพิจารณาการตัดสินใจ แต่คำสุภาษิตจีน จะเน้นในเรื่องการเลือกคบคนให้ดูจากใบหน้ามากกว่าวัฒนธรรมอื่น ๆ เนื่องจากในวัฒนธรรมของจีนจะเชื่อมั่นและยึดถือศาสตร์การดูลักษณะใบหน้าที่เรียกว่า “โหงวเฮ้ง” ค่อนข้างมาก และนำมาใช้ปฏิบัติจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงธุรกิจของจีนที่รับคนเข้าทำงานในองค์กร โดยการเลือกดูจากลักษณะใบหน้าด้วย

4.3.7

คำสอนใจไทย

ฝนทั่งให้เป็นเข็ม

ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

คำสุภาษิตอังกฤษ

Constant dropping wears away the /a stone.

It's dogged that does it. (dogged = persistent)

ความเพียรพยายามทำให้สำเร็จ

Little by little and bit by bit. ทีละเล็กและทีละน้อย

If at first you don't succeed, try and try again.

ถ้าทำไม่สำเร็จครั้งแรก จงพยายามอีก

Persistence is material to success.

ความพากเพียรเป็นสาระอันสำคัญอย่างยิ่งของความสำเร็จ

Rome was not built in a day. กรุงโรมไม่ได้สร้างเสร็จในวัน

Slow but sure wins the race. ช้าแต่แน่นอนทำให้ชนะการแข่งขัน

Step by step on goes far. ก้าวทีละก้าว เราก็ไปได้ไกล

Drop by drop the sea is drained. หยดทีหยดทะเลก็แห้งได้

คำสุภาษิตจีน

ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

Those who remove mountains begin by carrying away small stones. ผู้ที่ต้องการย้ายภูเขาต้องเริ่มจากการเคลื่อนย้ายหินก้อนเล็ก ๆ

Grain by grain, a loaf, stone by stone a castle.

ข้าวสาลีเม็ดเล็กแล้วเม็ดเล็กเล่า รวมกันผลิตเป็นขนมปัง

ก้อนหินก้อนแล้วก้อนเล่า เรียงรายก่อเป็นป้อมปราการใหญ่

Diligence is the vehicle on the paths of Mountains of Books; endurance is the vessel on the courses of the Seas of Learning.

ความเพียรพยายามเป็นพาหนะที่ไปสู่ภูเขาหนังสือ (ความรู้) ความมานะ

อดทนบากบั่นเป็นเรือใหญ่บรรทุกทะเลแห่งการเรียนรู้

ตามแสงจันทร์อ่านหนังสือ

หิ้งห้อยส่องตำรา

ขโมยแสงเทียน

อาศัยพื้นหิมะอ่านเขียน

แหล่งอ้างอิง

www.specialdictionary/proverb.com, รัชณี ซอ โสติดิกุล (2549)

และยงชวน มิตรอารี (2549) สุภาษิตและคำคมเล่ม 2 อ. พฤษะศรี (2547)

คมวาที2 ในพงศาวดารจีนศุภนิมิต (2534)

ความหมายสอนใจ

ความเพียรพยายาม ทำให้ประสบความสำเร็จ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายคล้ายคลึงกันคือสอนให้อดทนและเพียรพยายาม คำสอนใจไทยมาจากโคลงสุภาษิตเก่า ทั้งเป็นแท่งเหล็กซึ่งช่างใช้เป็นที่สำหรับตีเหล็ก ทอง หรือโลหะอื่นๆให้ขึ้นเป็นรูปร่าง ทั้งที่ใช้เป็นฐานต้องแข็งแรงรองรับมาถ แต่ถ้านคนมีความมานะอดทน ก็สามารถนำทั้งมาฝนให้เล็กเป็นเข็มได้ ดังนั้นผู้ที่มีความเพียรพยายามเต็มที่ งานต่าง ๆ ที่หนักมาก ก็สามารถทำให้สำเร็จได้ คำสุภาษิตอังกฤษเน้นเรื่องความต่อเนื่องของการทำงานซึ่งเบื้องต้นอาจไม่สำเร็จ จงอย่าท้อถอยทั้งร่างกายและแรงใจ พยายามทำต่อเนื่อง ใช้คำที่เปรียบกับน้ำในทะเล เช่น **Drop by drop the sea is drained.** หยดทีหยดทะเลก็แห้งได้ ส่วนคำ

สุภาษิตจีนได้กล่าวเปรียบเทียบการทำงานมั่งคั่งกับการสร้างปราสาทว่า เริ่มต้นอย่างเดียวกัน คือเริ่มจากเมล็ดข้าวที่ละเมล็ด และก้อนหินที่ละก้อน รวมกันเป็นก้อนขนมปัง และปราสาทใหญ่ หรือการโยกย้ายภูเขาที่ต้องทำโดยยกก้อนหินเล็ก ๆ ก่อน เพื่อเอาชนะในการปฏิรูปประเทศ **Those who remove mountains begin by carrying away small stones.** และหากต้องการความรู้จำนวนมหาศาลก็ต้องอาศัยความพากเพียรพยายามเช่นเดียวกัน ตัวอย่างจากนิทานจีนพงศาวดารจีน เช่นเรื่องฝันท่งให้เป็นเข็มเป็นเรื่องของหลี่ไป กวีเอกของจีนสมัยราชวงศ์ถัง มีชีวิตอยู่ในระหว่าง ค.ศ. 701-762 (1244-1305) สมัยเป็นเด็กชอบเที่ยวเตร่ ไปพบหญิงชรากำลังฝันท่งให้เป็นเข็ม หลี่ไปประทับใจ จึงพากเพียรจนได้เป็นกวีเอก และยังมีเรื่องของความเพียรพยายาม เช่น ตามแสงจันทร์อ่านหนังสือ หิ่งห้อยส่องตำรา ขโมยแสงเทียน และอาศัยพื้นหิมะอ่านเขียน เรื่องเหล่านี้เป็นตำนานของนักปราชญ์ชาวจีนที่มีความพากเพียรศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จทั้งนั้น

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้มีความหมายคล้ายคลึงกันในเรื่องของความอดทน และความพยายามที่ต่อเนื่อง จากตัวอย่างคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีน จะเห็นเรื่องเกี่ยวกับความอดสาหะในการศึกษาเล่าเรียนและการปรับเปลี่ยนภูมิประเทศจากธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ เช่น ทะเลและภูเขา

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนเหมือนกันคือการฝันท่งให้เป็นเข็ม สังคมไทยให้ความสำคัญกับงานที่ทำในชีวิตประจำวันที่ต้องขวนขวายมาเนิ่นนานให้ประสบความสำเร็จมากกว่างานยิ่งใหญ่ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ จากคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนจะเห็นได้ว่า มีเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ และตำนานเป็นจำนวนมากที่กล่าวถึง การใช้ความพยายามที่ยิ่งใหญ่ในการปฏิรูปประเทศ เพื่อเอาชนะธรรมชาติและการศึกษาเล่าเรียนหาความรู้

4.3.8

คำสอนใจไทย

ปากคนยาวกว่าปากกา

คำสุภาษิตอังกฤษ

Bad news travels fast. ข่าวร้ายไปได้ไกล

No news is good news. ไม่มีข่าวคือข่าวดี

Go abroad and you'll hear news of home.

Confide in an aunt and the world will know.

ไว้ใจบอกความลับกับป้า และโลกทั้งโลกจะรู้ความลับนั้น

คำสุภาษิตจีน

คำพูดคนน่อกลัว

What is told in the ear of a man is often heard a hundred miles away.

สิ่งที่พูดเข้าหูคนคนหนึ่ง มักจะได้ยินกันไกลออกไปหนึ่งร้อยไมล์

Whispered words are heard afar. คำกระซิบได้ยินไปไกล

Ill news comes a pace. เรื่องชั่วร้ายกระจายไวแถมไกลด้วย

แหล่งอ้างอิง รัชนี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 154 และ ยงชวน มิตรอารี (2549)
ความหมายสอนใจ คำพูดบอกเล่าต่อ ๆ กันไปได้ไกล ปากคนพูดเล่าลือสิ่งต่าง ๆ ไปได้ไกล และมักเป็นเรื่องร้ายมากกว่าเรื่องดี

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้อีกาสัตว์ปีกที่มีปากยาว ถึงแม้รูปร่างปากคนไม่ยาว แต่พูดสิ่งต่าง ๆ ยาวไกล จึงเป็นการเปรียบเทียบปากคนกับปากของอีกา เพื่อสอนว่าคำพูดของคนสามารถไปได้ไกล ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบกับข่าวที่เดินทางไกลข้ามประเทศนั่นคือ คำพูดไปได้ไกลข้ามประเทศ จากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง โดยที่เจ้าของข่าวไม่ทราบเรื่อง สำหรับคำสุภาษิตจีนคือ คำพูดคนน่ากลัว มักจะมีการเสริมเติมต่อจนกระทั่งทำให้เกิดความเสียหายสิ่งที่พูดเข้าหูคนคนหนึ่ง มักจะได้ยินกันไกลออกไปหนึ่งร้อยไมล์ หรือแม้แต่เสียงกระซิบก็ไปได้ไกล และ *Ill news comes a pace. เรื่องชั่วร้ายกระจายไวแถมไกลด้วย*

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยใช้อีกาซึ่งเป็นสัตว์ปีกที่มีสีดำ ปากยาวเป็นสัญลักษณ์ของผู้ที่พูดมาก ชอบกระจายข่าวไปไกล การเปรียบเทียบอีกากับคนของคำสอนใจไทยนี้ แสดงว่าต้องการจะกระทบผู้พูด ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงการเดินทางของข่าวที่สามารถไปได้ไกลมาก สำหรับคำสุภาษิตจีนได้กล่าวไว้ว่า คำพูดคนน่ากลัว นั่นคือคนส่วนมากมักพูดถึงสิ่งที่ร้ายน่ากลัว และเมื่อศึกษาถึงวัฒนธรรมข้ามชาติจะพบว่า ข่าวร้ายมักไปได้ไกลกว่าข่าวดี ดังมีตัวอย่างคำสุภาษิตของจีน ฝรั่งเศสและฮังการีว่า **Bad news proceeds by wings, good news hardly walks. ข่าวร้ายไปด้วยปีกแต่ข่าวดีแทบจะไม่ได้เดิน (ข่าวร้ายไปเร็วแต่ข่าวดีไปช้า)**
มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยว่ากล่าวเปรียบเปรยผู้ที่พูดหรือนินทาและแพร่กระจายข่าวของบุคคลอื่น โดยเปรียบปากคนที่ชอบนินทา หรือพูดมากมีปากยาวเหมือนปากของกา ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นแสดงความประหลาดใจในการเดินทางไกลของข่าวจากต้นตอหรือแหล่งข่าวมากกว่าที่จะว่ากล่าวคนเหมือนคำสอนใจไทย และคำสุภาษิตจีนก็ว่า คำพูดคนน่ากลัวเพราะมักเป็นเรื่องที่ร้ายมากกว่าดี เมื่อพิจารณาจากคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาแล้วจะเห็นว่าผู้คนในสามวัฒนธรรมได้รับผลกระทบทางลบของการพูดจาให้ร้าย หรือรับความเสียหายจากบุคคลอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งนำมาเป็นคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษา

4.3.9

คำสอนใจไทย อย่าแกลงเท้าหาเสี้ยน
 อย่าหาหาใส่หัว
 อย่าเอามือชุกหีบ

คำสุภาษิตอังกฤษ Let sleeping dogs lie. อย่าปลุกสุนัขหลับ
 Wake not a sleeping lion. อย่าปลุกสิงโตที่หลับอยู่

Don't make a rod for your own back.

อย่าทำไม้เรียวไว้ตีหลังตนเอง

Kindle not a fire that you cannot extinguish. อย่าจุดไฟที่คุณดับไม่ได้

Rip not up old sores. อย่าแกะรอยแผลเก่า

Put not fire to flax. อย่าเอาไฟใส่ใยป่าน

Pouring oil on the fire is not the way to quench it.

เทน้ำมันใส่กองไฟมิใช่วิธีดับไฟ

คำสุภาษิตจีน

อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

He who rouses a sleeping tiger exposes himself to danger.

คนที่เหยย่เสือหลับ ทำให้ตัวเองได้รับอันตราย

Lure a tiger out of its mountain. ล่อเสือออกจากถ้ำ

You burn incense before the god, and then topple him.

คุณจุดธูปบูชาพระ แล้วคุณทำท่านหล่นคว่ำ

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอ โสคติกุล(2549) หน้า 217 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้ อย่าแวงง่ทำหาเสี้ยน ซึ่งหมายถึง อย่าพูดหรือทำสิ่งใดก้าวท้าวไปถึงผู้อื่น อาจเป็นการนหาเรื่องให้ตนเองเดือดร้อน มักใช้เมื่อไปหาเรื่องให้ผู้อื่นขัดเคืองโดยใช่เหตุ หรือ อย่าหาหาใส่หัว หมายความว่าหาความลำบากใส่ตนเอง มักใช้เมื่อไปหาเรื่องหรือหาภาระกวนใจ และเป็นกังวล ส่วน อย่าเอามือชุกหีบ มักใช้เมื่อทำให้ตนเองเดือดร้อนเสียเงินทรัพย์สินหรือชื่อเสียงโดยใช่เหตุ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษหมายถึงการรบกวนหรือทำร้ายศัตรู ซึ่งอาจเป็นศัตรูเลี้ยง หรือศัตรูร้ายโดยไม่จำเป็น และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่าเป็นการหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยเป็นเรื่องของการหาเรื่องใส่ตนเอง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเป็นเรื่องของการรบกวนศัตรูโดยไม่จำเป็น เช่น **Let sleeping dogs lie.** อย่าปลุกสุนัขหลับ การแวงง่ทำหาเสี้ยนเปรียบเทียบกับคำสุภาษิตจีนล้วนเป็นการหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัวให้ผู้กระทำเองเจ็บตัวทั้งนั้น โดยมีข้อเตือนสติว่า **Wake not a sleeping lion.** อย่าปลุกสิงโตที่หลับอยู่

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีน ห้ามการทำให้ตนเองเดือดร้อน โดยไปหาเรื่องให้ผู้อื่นขัดเคือง หาความลำบากใส่ตนเอง หรือหาภาระกวนใจ และเป็นกังวลให้กับตนเอง ซึ่งการห้ามเหล่านี้ค่อนข้างจะเป็นการควบคุมความประพฤติของตนเอง ไม่ให้ก่อเรื่องมากกว่าจะทำด้วยความคึกคะนอง เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตามคำสุภาษิตอังกฤษ

เช่น **Don't make a rod for your own back.** อย่าทำไม้เรียวไว้ตีหลังตนเอง หรือ **Put not fire to flax.** อย่าเอาไฟใส่ใยป่าน

4.3.10

คำสอนใจไทย สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล
คำสุภาษิตอังกฤษ Manners maketh the man.
คำสุภาษิตจีน คนต้องมีกิริยาสุภาพ คุณดอกไม้ต้องมีกลิ่นหอม
แหล่งอ้างอิง รัชนี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 255 และ www.specialdictionary/proverb.com
ความหมายสอนใจ สิ่งที่ปรากฏภายนอก เช่น กิริยา มารยาท การพูดจาเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาบุคคล
อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตในสามภาษา คำสอนใจไทยเน้นสำเนียงพูด แสดงถึงภาษาของผู้พูด กิริยาก็แสดงถึงวงศ์ตระกูล นั่นคือผลจากการอบรมเลี้ยงดูจากเด็กจนโต คนที่มีกิริยาหยาบคายมักมาจากคนตระกูลต่ำ ส่วนคนที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อยมักจะมาจากคนตระกูลสูง มีคำอ้างถึง “สมบัติของผู้ดี” ซึ่งเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้หม่อมหลวงป้อม มาลากุล ได้จัดทำคำอธิบายเพิ่มเติมจากหนังสือสมบัติของผู้ดี ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2504 กล่าวโดยสรุป คำว่า “สมบัติของผู้ดี” เป็นหลักการประพฤติปฏิบัติตนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ใจเขา-ใจเรา เป็นมาตรฐานทางสังคมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เสมอในทุกยุค เป็นการขัดเกลาตนเองให้มีระเบียบวินัย มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีเมตตากรุณาต่อกัน มีhiri โอดตปปะที่จะไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น เป็นสมบัติที่ระดับกายระดับใจให้เจ้าของเป็นผู้ดีมีคุณค่า มีความสง่างามในตัวเอง

คำสุภาษิตอังกฤษ Manners maketh the man. เป็นสุภาษิตเก่าตั้งแต่ปีค.ศ. 1350 (ปีพ.ศ. 1893) จึงเขียนเป็นภาษาอังกฤษแบบโบราณ คำว่า *manner* หมายถึงสิ่งที่ปรากฏภายนอก เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย กิริยาท่าทาง การพูด การวางตัว ถ้าแปลตรงตัวคือ มารยาทแสดงถึงคน แต่ความหมายโดยทั่วไปคือ รูปโฉมภายนอก กิริยามารยาท การวางตัวเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งคนทั่วไปมักจะมองเห็นก่อนที่จะรู้ถึงอุปนิสัยใจคอ การคบกันเพียงผิวเผิน คนทั่วไปมักจะมองเห็นรูปร่างภายนอกก่อนที่จะรู้ถึงอุปนิสัยจริง ดังนั้นจึงมักตัดสินหรือพิจารณาคนจากเปลือกนอก อาจกล่าวได้ว่าคำสุภาษิตนี้ขัดแย้งกับคำสุภาษิตที่ว่า **Never judge by appearances.** อย่าตัดสินจากรูปลักษณ์ **Appearances are deceptive.** สิ่งที่เห็นเป็นสิ่งหลอกลวง

คำสุภาษิตจีนใช้การเปรียบเทียบผู้ที่มีกิริยาสุภาพ คุณดอกไม้ต้องมีกลิ่นหอม การใช้ธรรมชาติของดอกไม้มาเปรียบเทียบนี้ ทำให้เข้าใจชัดเจนว่า หากต้องการทำให้ผู้อื่นประทับใจก็ต้องวางตัวให้มีกิริยามารยาทที่สุภาพ ในบางครั้งบางคนอาจพบผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ตรงข้ามกับนิสัยใจคอ ก็เป็นเรื่อง

ที่ต้องพิจารณาอย่างลึกซึ้งในโอกาสต่อไป และควรระลึกถึงคำสุภาษิตสอนใจที่ว่า **ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง** เป็นข้อเตือนใจเพิ่มเติม

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาให้ความสำคัญกับผู้ที่มีกิริยามารยาทสุภาพเป็นเบื้องต้น แล้วจึงใช้กาลเวลาหรือข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติมในการคบหาสมาคมขั้นต่อไป คำสุภาษิตจีนมีความโดดเด่นที่ใช้ธรรมชาติของดอกไม้มาเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพเปรียบร้อยตามมาตรฐานสากลนิยม

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) สมัยก่อนคนไทยส่วนมากให้ความสำคัญกับกิริยามารยาท พร้อมกับมีความเชื่อว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมให้สุภาพเรียบร้อยทางกายแล้วก็น่าที่จะส่งผลสะท้อนถึงคำพูดและจิตใจด้วย ในประเทศยุโรปบางประเทศมีหลักสูตรอบรมมารยาททางสังคมในสถาบันการศึกษาชั้นสูง เช่น การเข้าสังคม การวางตัว และการรับประทานอาหารในวงธุรกิจ การเรียนรู้วัฒนธรรมข้ามชาติมีส่วนสำคัญ ทำให้การวางตัวในสังคมเป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น และเป็นเสน่ห์ที่ติดตัวตลอดไปเมื่อติดต่อสงสรรค์กับผู้อื่น

4.3.11

คำสอนใจไทย

หน้าเนื้อใจเสือ

คำสุภาษิตอังกฤษ

Many kiss the hand they wish to cut off.

Full of courtesy, full of craft. สุภาพอ่อนน้อมมาก เล่ห์มาก

Carrion crows bewail the dead sheep, and then eat them.

อีกาที่กินซากสัตว์ร้องคร่ำครวญที่แกะตาย และแล้วก็กินแกะที่ตาย

สุนัขและแมวอาจจะจูบกัน แต่ก็ไม่ได้เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน

คำสุภาษิตจีน

หน้าคนใจสัตว์

Full of courtesy, full of cunning.

สุภาพอ่อนน้อมมาก ฉลาดแกมโกงมาก

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 258 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

หน้าตาทำทางดูสุภาพใจดี แต่จิตใจชั่วร้ายคล้ายสัตว์

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้เสือสัตว์ร้ายมาเปรียบเทียบ หมายความว่าหน้าตาดูใจดี ไม่ชั่วร้าย ดูชื่อเหมือนเนื้อทราย (สัตว์จำพวกกวาง) กวีไทยมักเปรียบเทียบคนที่มีหน้าตาและมีนัยน์ตาซื่อบริสุทธิ์เหมือนตากวาง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนเปรียบกับคนที่มีหน้าตาใจดี แต่มีความเจ้าเล่ห์ ใจร้าย แม้ขณะแสดงความสุภาพตามมารยาทของชาวตะวันตกด้วยการจูบมือ คนที่จูบมือที่พวกเขาอยากตัดทิ้ง มีความหมายสอนใจว่า อย่าหลงเชื่อคนที่ทำเป็นสุภาพ

อ่อนนุ่ม บุคคลเหล่านี้แสวงทำสุภาพ เพื่อให้คนตายใจต่อหน้า แล้วจะได้ทำร้ายคนอื่นภายหลังได้อย่างแนบเนียน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียง คือ **คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ** แต่ที่ลึกซึ้งกว่านั้นคือ ต้องไตร่ตรองให้รอบคอบอีกชั้นหนึ่ง เพราะหน้าตาที่ดูใจดี อาจเต็มไปด้วยเล่ห์มารยา สามารถฆ่าคนได้ในขณะที่ทำเป็น ยิ้มแย้ม สุภาพเรียบร้อย คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบเทียบต่างกัน โดยที่คำสุภาษิตอังกฤษเปรียบเทียบกับคน ส่วนคำสอนใจไทยเปรียบเทียบกับสัตว์เช่นเดียวกับคำสุภาษิตจีน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียง คือ ต้องคิดให้รอบคอบก่อนไว้วางใจคน คนในสามวัฒนธรรมมองเห็นความสำคัญของการพิจารณาหน้าตาเพื่อเป็นข้อเตือนสติว่า **หน้าเนื้อใจเสือ** อาจเกิดขึ้นได้กับคนรอบข้าง เพราะเห็นเฉพาะหน้าตาจะเห็นว่าใสซื่อ เมื่อคบไปนาน ๆ อาจเป็นคนประเภท **ปากปราศรัย น้ำใจเชือดคอ** ก็ได้ เพราะจิตใจคนยากแท้หยั่งถึง คำสุภาษิตสอนใจทั้งสองนี้มักใช้ควบคู่กันเพื่อเตือนสติในการคบคน

4.3.12

คำสอนใจไทย

ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง

โทษตนผิดรำพึง อย่าค่นึงโทษท่าน (สุภาษิตพระร่วง)

คำสุภาษิตอังกฤษ

The pot called the kettle black.

Those who live in glass houses should not throw stones.

คนที่อยู่ในบ้านกระจกไม่ควรขว้างก้อนหิน

The frying-pan said to the kettle. 'Avaunt, black brows!'

กระทะพูดกับกาน้ำ 'ไปให้พ้น เจ้าคิ้วดำ'

The hunchback does not see his own hump, but sees his companion's.

คนหลังค่อมไม่เห็นหลังค่อมของตนเอง แต่เห็นหลังค่อมของเพื่อน

The eye that sees all things else sees not itself.

ตาที่เห็นทุกสิ่งแต่ไม่เห็นตนเอง

We see not what is in the wallet behind.

เรามองไม่เห็นของที่อยู่ในกระเป๋าหลัง

คำสุภาษิตจีน

กาเยาะมัวว่าดำ

กวาดหิมะที่หน้าประตูตนเอง อย่าเอาธุระกับหิมะบนหลังคาบ้านคนอื่น

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ขอโสคติกุล(2549) หน้า 403 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

พูดว่าคนอื่นอย่างไร ตนเองก็เป็นอย่างนั้น หรือกลับทำตามที่ว่าเขานั้นเอง

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้มาจากบทละครเรื่องอิเหนา ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 เป็นบทละครที่มีคุณค่าสมควรรักษาไว้เป็นมรดกไทย คนไทยส่วนใหญ่จะจดจำเนื้อเรื่องของบทละครเรื่องอิเหนาซึ่งมาจากพงศาวดารชวาได้ดี ในตอนแรกอิเหนาไม่รักและไม่ต้องการนางบุษบา แต่ภายหลังตนเองกลับลักพานางบุษบาไป ความหมายคือ ไปพูดว่าคนอื่นแล้วกลับทำตามที่ว่าเขานั้นเอง เหมือนกับคำสุภาษิตอังกฤษที่ว่า **The pot called the kettle black.** หม้อดำไปว่ากาต้มน้ำดำ โดยที่ตัวหม้อเองไม่ได้ดูว่าตัวเองมีสีดำเช่นกัน ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า กายะเหาะหม้อว่าดำ ในคำสุภาษิตเปรียบเทียบกับอีกา ซึ่งเป็นนกสีดำ มีนิสัยไม่ดี มาเป็นตัวที่ชอบพูดเยาะเย้ยผู้อื่น ซึ่งได้แก่หมูที่อาจจะมียีสดำเป็นบางพันธุ์เท่านั้นว่ามีสีดำ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยใช้ตัวละครอิเหนาซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายมาพูดเปรียบเปรย หากใครที่ไม่รู้จักอิเหนาก็จะไม่เข้าใจความหมาย และยังมีคำสุภาษิตพระร่วงที่กล่าวว่า **โทษตนผิดรำพึง อย่าค่นึงโทษท่าน** ซึ่งสอนให้พิจารณาตัวเองให้มากคือ คิดว่าตัวเองก็ผิดได้ ส่วนโทษของคนอื่นนั้น ท่านสอนไม่ให้ไปคอยจับผิดคนอื่น เพราะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเอง มีแต่จะก่อให้เกิดศัตรู ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้อุปกรณ์ในครัวที่ส่วนใหญ่มีเขม่าไฟสีดำติดเหมือนกัน เพราะในสมัยก่อนใช้ฟืนมาหุงต้มอาหาร มาสร้างเป็นตัวละครพูดเยาะเย้ยถากถางกันเอง นอกจากนี้มีคำสุภาษิตมาจากนิทานอีสปที่ว่า ทุกคนแบกหีบห่อไว้สองห่อ ห่อหนึ่งแขวนไว้ข้างหน้า และอีกห่อหนึ่งแขวนไว้ข้างหลัง ห่อที่อยู่ข้างหน้านั้นไว้ใส่ความผิดของคนอื่น ส่วนห่อที่อยู่ข้างหลังนั้นไว้ใส่ความผิดของตนเอง และเป็นห่อที่ตนเองมักมองไม่เห็น เมื่อเห็นแต่ความผิดของผู้อื่นจึงพูดเสียดสี โดยลืมดูความบกพร่องของตนเอง **We see not what is in the wallet behind.** เรามองไม่เห็นของที่อยู่ในกระเป๋าหลัง สำหรับคำสุภาษิตจีนใช้ธรรมชาติของนกอีกาสัตว์ปีกสีดำพูดเสียดสีว่าหมูซึ่งมีธรรมชาติความเป็นอยู่ที่ไม่สะอาดว่ามีสีดำด้วย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายที่คล้ายคลึงกันคือ แต่นำสิ่งที่ต่างกันในสามวัฒนธรรม มาเปรียบเทียบกับสิ่งที่แต่ละคนต้องการปกปิดหรือมองไม่เห็นความบกพร่องของตนเอง แล้วไปเยาะเย้ยเสียดสีผู้อื่น เช่นในวัฒนธรรมไทยนำเอาตัวอกในวรรณคดีมาใช้เปรียบเทียบ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษนำของใช้ในครัวเรือนที่มีลักษณะดำสกปรกไม่น่าดู มาเปรียบเทียบกับปิดบังสิ่งบกพร่องของตนเอง เช่นเดียวกับคำสุภาษิตจีนใช้สัตว์ที่มีสีดำตามธรรมชาติมาเปรียบเทียบ การนำสิ่งที่แตกต่างกันมาเปรียบเทียบ แต่มีการพ้องกันของความหมายที่ใกล้เคียงกัน จึงเป็นความน่าสนใจ และเป็นความน่าสนใจที่จะได้การเรียนรู้ถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมได้ดีและกว้างขวาง

4.3.13

คำสอนใจไทย

รำไม่ดีโทษปี่พาทย์ รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง

คำสุภาษิตอังกฤษ

A bad workman (always) blames his tools. ช่างไม่ดีมักโทษเครื่องมือ

A bad shearer never had a good sickle.

คนที่ตัดขนแกะได้ไม่ดีไม่เคยมีที่ตัดขนที่ดี

Every one puts his fault on the time.

ทุกคนป้ายความผิดให้แก่โอกาส (คนมักจะอ้างว่าไม่มีโอกาส จึงไม่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ)

Many a one blames his wife for his own unthrift.

คนเป็นจำนวนมากตำหนิภรรยาของตนเรื่องที่ตนเองไม่ประหยัด (สามีควรจะตำหนิตนเองที่ไม่ประหยัด แต่กลับไปตำหนิภรรยาแทน)

คำสุภาษิตจีน

คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง

When one falls, it is not one's foot that is to blame.

เมื่อคุณหกล้ม คุณจะไปโทษเท้าคุณไม่ได้

บ่นว่าสวรรค์ คำว่าคนอื่น (ไม่พอใจก็โทษคนอื่นยกเว้นตัวเอง)

แหล่งอ้างอิง

วันทิพย์ เรณู ชูความคิด (ม.ป.ป.) และ รัชณี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 5

และ <http://www1.mod.go.th/heritage/nation/misc/learning2.html>

ความหมายสอนใจ

ตัวเองทำไม่ดี ทำไม่ถูก แต่ไม่ยอมรับความผิดพลาดของตัวเอง กลับไป

โทษคนอื่นหรือสิ่งอื่น

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้มาจากการพ้องคำทำท่าที่มีการบรรเลงปี่พาทย์ประกอบ ผู้รำที่ชำนาญมักจะรำเข้าปี่พาทย์ได้งดงาม แต่ถ้าไม่ชำนาญก็ผิดจังหวะ ไม่สวยงาม ดังนั้นจึงมักกล่าวว่า รำไม่ดีโทษปี่พาทย์ เมื่อตนเองรำไม่ดี แล้วโทษปี่พาทย์ว่าทำเพลงผิด คนไทยในยุคนี้มักคุ้นหูมากกว่ากับคำสุภาษิตสอนใจ รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง ส่วนวัยรุ่นไทยที่ห่างเหินจากศิลปะการรำของไทย มักเข้าใจผิด คำว่า ‘รำ’ มีความหมายสองนัย ความหมายแรกคือ ศิลปะการแสดงทำรำ ความหมายที่สองคือเป็นอาหารใช้เลี้ยงสัตว์ เช่น หมู เป็ด และปลา ดังนั้นคำสุภาษิตสอนใจนี้จึงกลายเป็น “รำไม่ดีหมูไม่กิน” ทำให้เกิดความเข้าใจผิดความหมายในสองนัย คือ ความหมายของคำสุภาษิต และความหมายของคำว่า ‘รำ’ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษนี้มาจากคำสุภาษิตฝรั่งเศสในปลายศตวรรษที่ 13 ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า A bad workman will never find a good tool. นอกจากนี้ยังแสดงถึงเรื่องในครอบครัวที่อาจมีปัญหาด้านความขัดสน จึงทำให้สามีที่ควรจะตำหนิตนเองที่ไม่ประหยัด แต่กลับไปตำหนิภรรยาแทน **Many a one blames his wife for his own unthrift.**

ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง** คนที่ใช้เรือเป็นพาหนะจำเป็นต้องมีทักษะในการคัดหัวหรือท้ายของเรือ มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหาย คนทั่วไปมักจะไมยอมรับผิด โดยอาจจะกล่าวโทษแม่น้ำ แต่มีตัวอย่างของไทยคือเรื่อง “พันท้ายนรสิงห์” ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ยอมรับผิดทั้งที่แม่น้ำเชี่ยวกรากมาก จนกระทั่งคนไทยได้ยกย่องให้เป็นวีรบุรุษในปี พ.ศ. 2249 ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเสือ สมเด็จพระเจ้าเสือเสด็จประทับเรือพระที่นั่งเอกชัยไปประพาสทรงเบ็ด ณ ปากน้ำเมืองสมุทรสาคร ครั้นเรือพระที่นั่งไปถึงคลองโคกขามซึ่งคดเคี้ยวมาก ทำให้ พันท้ายนรสิงห์ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานถือท้ายเรือพระที่นั่งคิดแก้ไขมิทัน โจนเรือพระที่นั่งกระทบเข้ากับกิ่งไม้ใหญ่ก็หักตกลงน้ำ พันท้ายนรสิงห์เห็นดังนั้นก็ตกใจโดดจากเรือขึ้นบนฝั่ง ร้องกราบทูลให้ตัดศีรษะของตนตามกฎหมาย และขอพระกรุณาโปรดให้ทำศาลเพียงตาขึ้น ณ ที่นั้น เอาศีรษะกับ โจนเรือพระที่นั่งที่หักลงบวงสรวงไว้ด้วยกัน สมเด็จพระเจ้าเสือทรงพระกรุณาอภัยโทษ แต่แล้ว พันท้ายนรสิงห์ไม่ยอมรับพระกรุณาเป็นอย่างอื่น กลับขอให้ตัดศีรษะตนเอง จึงมีพระราชดำรัสสั่งให้ ฝายปั้นดินเป็นรูปแทนตัวพันท้ายนรสิงห์ขึ้น และให้ตัดรูปหัวดินนั้น รับสั่งเรียกพันท้ายนรสิงห์ให้ กลับลงเรือ พันท้ายนรสิงห์ก็ขยับกรานกราบทูลให้ตัดศีรษะตน สมเด็จพระเจ้าเสือตรัสวิงวอนหลายครั้ง พันท้ายนรสิงห์มิยอมอยู่ จึงต้องทรงทำตามกฎหมาย คำรัสสั่งให้ประหารชีวิตแล้วให้ ทำศาลขึ้นสูงเพียงตา และให้เอาศีรษะของพันท้ายนรสิงห์กับ โจนเรือพระที่นั่งที่หักขึ้นทำพิธีกรรมไว้ด้วยกัน

นอกจากนี้คำสุภาษิตจีนได้แสดงถึง ความขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง เช่น **When one falls, it is not one's foot that is to blame.** เมื่อคุณหล่น คุณจะไปโทษเท้าคุณไม่ได้ หรือเมื่อไม่พอใจก็กล่าวโทษคนอื่นยกเว้นตัวเอง ตามคำสุภาษิต บ่นว่าสวรรค์ คำว่าคนอื่น การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมาย ใกล้เคียง คือ ตนเองทำไม่ดี ทำไม่ถูก แต่ไม่ยอมรับความผิดพลาดของตนเอง กลับไปโทษคนอื่นหรือสิ่งอื่น คำสอนใจไทยใช้เรื่องศิลปะการรำรำเป็นตัวแทน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้คนงานที่ไม่ดีกล่าวโทษเครื่องมือ และชาวจีนใช้คำสุภาษิตนี้ แสดงให้เห็นการกล่าวโทษแม่น้ำ เมื่อคัดเรือไม่เป็น

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยนี้ค่อนข้างเก่า จึงอาจทำให้วัยรุ่นสมัยใหม่ไม่เข้าใจ ผู้รู้ควรอธิบายคำสอนใจไทยนี้ มิฉะนั้นอาจทำให้สูญหายไป ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ และคำสุภาษิตจีนใช้ตัวอย่างธรรมดาที่เข้าใจได้ง่าย มาแสดงให้เห็นถึงการไม่ยอมรับความผิดพลาดของตนเองและกล่าวโทษผู้อื่น

4.3.14

คำสอนใจไทย ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก

คำสุภาษิตอังกฤษ It's a piece of cake.

คำสุภาษิตจีน ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ

แหล่งอ้างอิง สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2538) และ มานิต เจียรบรรจงกิจ (2544) หน้า 197

ความหมายสอนใจ ง่ายหรือทำได้ง่าย การกระทำที่ง่ายมาก ไม่น่าวิตกกังวล ธรรมดาสามัญ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย กล้วยเป็นผลไม้ที่มีอยู่ดาษดื่นทั่วไป หาได้ง่ายราคาถูก จึงนำมาเปรียบเทียบกับความง่าย ไม่มีค่า ราคาถูก ก็ว่า “ถูกเป็นกล้วยน้ำว้า” สิ่งที่เป็นของธรรมดาสามัญไม่แปลก ไม่น่าสนใจก็ว่า “ของกล้วย ๆ พรรณอย่างนี้” สิ่งที่ทำได้ง่ายก็ว่า “ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก” ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่คุ้นเคยกับกล้วยมาก ตั้งแต่เป็นเด็กทารกจนถึงสูงวัย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบเทียบกับสิ่งง่าย เป็นขนมเค้ก ส่วนมากจะมีรสหวานและอุดมไปด้วยนมเนย ครีม และน้ำตาลเป็นที่นิยมของคนทุกวัย คำสุภาษิตจีนเปรียบเทียบกับกระทำที่ง่ายและรวดเร็วด้วยการพลิกฝ่ามือ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (trancultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายคล้ายคลึงกัน เน้นในสิ่งธรรมดาและเรียบง่าย คำสอนใจไทยใช้กล้วยซึ่งเป็นผลไม้ที่มีมากในทุกภาคของไทย และสามารถทำอาหารได้ทุกประเภท ทั้งของคาวและของหวาน คำสุภาษิตอังกฤษก็เช่นเดียวกันเปรียบเทียบกับขนมเค้กที่คนส่วนมากต่างรู้จักกันดี และเป็นที่นิยมรับประทาน ส่วนคำสุภาษิตจีนใช้กริยาที่ใช้ฝ่ามือทำได้ง่าย นั่นคือการพลิกฝ่ามือ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษากตัวอย่างสิ่งที่ธรรมดา และง่ายมาใช้อธิบายสิ่งง่าย เพื่อชักจูงให้คนสามารถทำหรือปฏิบัติในสิ่งต่างๆ ที่ง่ายและเป็นธรรมดาได้ดี จึงนับได้ว่า การเรียนรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อใช้อธิบายความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่น่าสนใจ

4.3.15

คำสอนใจไทย อย่าข่มเขาโคจีนให้กินหญ้า

คำสุภาษิตอังกฤษ You can / may take / lead a horse to the water, but you can't make him drink.

คุณสามารถนำม้าไปที่ลำธารได้ แต่คุณไม่อาจทำให้ม้าดื่มน้ำได้

Who can give water to the horse that will not drink of its own accord?

ใครสามารถให้น้ำกับม้าที่ไม่อยากดื่มน้ำด้วยความสมัครใจได้บ้าง

คำสุภาษิตจีน บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ

To bow the body is easy, to bow the will is hard.

การโค้งตัวนั้นง่าย แต่การขใจนั้นยาก

He who cannot agree with his enemies is controlled by them.

คนที่ถูกศัตรูบังคับข้อมไม่อาจเห็นด้วยกับศัตรู

Laws control the lesser man; right conduct controls the greater one.

กฎหมายบังคับได้กับคนกลุ่มน้อย แต่การปฏิบัติที่ถูกต้องข้อมบังคับคนได้มากกว่า

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ขอโสติดิกุล(2549) หน้า 437 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

อย่าบังคับให้ใครทำตามโดยไม่เต็มใจ อย่าบังคับขใจผู้อื่นให้ทำตามที่ตนต้องการหรือให้คิดคล้อยตามความคิดของตน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยใช้โคหรือวัวซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงที่ใช้ในการทำงาน ถ้าถูกบังคับมันจะขจัดขึ้น ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษก็ใช้ม้าเป็นสัตว์พาหนะเพื่อใช้ขี่หรือลากจูง เช่นเดียวกันการบังคับให้ม้าค้ำน้ำก็เป็นเรื่องยาก คำสุภาษิตนี้เป็นสุภาษิตเก่า ปรากฏใช้ในราวปีค.ศ. 1175 (พ.ศ. 1178) ใน Old English Homilies เขียนเป็นภาษาอังกฤษสมัยปัจจุบันได้ว่า **Who can give water to the horse that will not drink of its own accord?** ใครสามารถให้น้ำกับม้าที่ไม่อยากค้ำน้ำด้วยความสมัครใจได้บ้าง สำหรับคำสุภาษิตจีนหมายถึง **บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ** การบังคับขใจผู้อื่นให้ทำตามที่ตนต้องการหรือให้คิดคล้อยตามความคิดของตน ถ้าบังคับทางกายอาจทำได้บ้าง แต่ถ้าเป็นการบังคับใจหรือฝืนใจจะทำได้ยากกว่า นอกจากนี้คำสุภาษิตจีนยังกล่าวถึงการถูกบังคับจากศัตรู ข้อมไม่อาจเห็นด้วยกับศัตรู **He who cannot agree with his enemies is controlled by them.** คนที่ถูกศัตรูบังคับข้อมไม่อาจเห็นด้วยกับศัตรู และยังกล่าวถึงการบังคับด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่จะมีคนกลุ่มน้อยเชื่อฟัง แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องข้อมบังคับคนได้มากกว่า

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงการบังคับสัตว์เลี้ยง ม้าหรือวัวเป็นสัตว์เลี้ยงประจำถิ่นเพื่อประโยชน์การใช้สอย หมายถึงอย่าบังคับให้ผู้อื่นทำสิ่งที่เขาไม่อยากทำหรือไม่เห็นด้วย ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวถึงการบังคับมนุษย์ทางกายซึ่งอาจทำได้ง่ายกว่าทางจิตใจ และนำหลักทางนิติศาสตร์มาใช้ในคำสุภาษิต เพื่อประโยชน์ในทางปกครองเพื่อครองใจคน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษใช้สัตว์เลี้ยงเป็นตัวแทนของผู้ที่ถูกบังคับ ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนในชีวิตประจำวัน ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวถึงการบังคับคนให้ทำในสิ่งที่ลำบากใจ สำหรับประเทศจีนซึ่งมีพลเมืองมากที่สุดในโลก มีความจำเป็นที่จะมีคำสุภาษิตที่กล่าวถึงข้อบังคับและกฎหมาย ซึ่งเน้นไปในทางปกครองคนมากกว่า

อีกสองสุภาษิต เป็นการเตือนใจนักบริหารว่า การปกครองด้วยการบังคับย่อมได้ผลน้อยกว่าการปกครองด้วยความถูกต้องและความยินยอมพร้อมใจ

4.3.16

คำสอนใจไทย

อย่าเอา(ขี้ม) จมูกเขามาหายใจ

อดตาหิ อดตโน นาโถ ตนนั้นแลเป็นที่พึ่งแห่งตน (พุทธศาสนสุภาษิต)
จงพึ่งลำแข้งตัวเอง ทำมาหากินด้วยลำแข้งตัวเอง

คำสุภาษิตอังกฤษ

Every tub must stand on its own bottom.

Every man is the architect of his own fortune.

คนทุกคนเป็นผู้ออกแบบสร้างชะตากรรมของตนเอง

God helps them that help themselves. พระเจ้าช่วยคนที่ช่วยตนเอง

คำสุภาษิตจีน

อย่าอาศัยจมูกคนอื่นหายใจ

ลิขิตฟ้าหรือจะสู้มานะตน

If you can't change your fate, change your attitude.

ถ้าคุณเปลี่ยน โชคชะตาของคุณไม่ได้ จงเปลี่ยนทัศนคติของตนเอง

Fate leads those who are willing but must push those who are not.

โชคชะตานำพาผู้ที่เต็มใจแต่ต้องผลักดันผู้ที่ไม่เต็มใจ

แหล่งอ้างอิง

www.specialdictionary/proverb.com และ

รัชนี ขอโสคติกุล(2549) หน้า 127

ความหมายสอนใจ ทุกคนต้องพึ่งตนเอง อย่าหวังพึ่งหรืออาศัยผู้อื่นให้ทำงานหรือทำสิ่งต่าง ๆ ให้
อัตลักษณ์ของคำภาษิตในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนใช้เหมือนกัน ใช้พุทธศาสนสุภาษิตเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เป็นไปไม่ได้ที่จะยืมจมูกเขามาหายใจ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงพระเจ้าในแง่ที่ท่านจะช่วยเหลือผู้ที่ช่วยตนเองก่อน หากรอคอยโชคชะตามาช่วยปลดปล่อยก็อาจช้าเกินการ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนให้นับใช้ตนเองเป็นที่ตั้ง โดยนำพุทธศาสนามาช่วยชี้ทางเดินและพึ่งตนเอง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงอุปสรรคสำคัญประจำบ้านคืออ่างอาบน้ำที่จะต้องมั่นคงแข็งแรง เพราะต้องรับน้ำหนักมาก มาเป็นเครื่องเตือนใจ และกล่าวว่า **ทุกคนเป็นผู้ออกแบบสร้างชะตากรรมของตนเอง** เพราะฉะนั้นจะทอดลอยไม่ได้ ไม่ควรรอเลื้อยระหว่างโชคชะตากับความมานะของตนเอง คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานั้นเรื่องของการเป็นที่พึ่งของตนเองเป็นหลัก

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คนไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ดังนั้นพุทธศาสนาจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญ โดยเฉพาะในยามที่ท้อแท้หรือเหน็ดเหนื่อย ส่วนคำ

สุภาษิตอังกฤษก็กล่าวถึงพระเจ้ามาให้กำลังใจเช่นกัน คำสอนใจของไทยและคำสุภาษิตจีนได้กล่าวอย่างตรงไปตรงมาถึงการใช้จ่ายของคนอื่นหายใจ ย่อมเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นการดำเนินกิจการต่าง ๆ ควรจะมูมานะช่วยเหลือตนเองดีกว่าจะรอคอยโชคชะตา

4.3.17

คำสอนใจไทย

คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล
คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบบคนชั่วอัปราชัย (พุทธภาษิต)
การไม่คบคนชั่วเป็นมิตร เป็นมงคลอันอุดมยิ่ง (พุทธภาษิต)
เข้าฝูงหงส์ก็เป็นหงส์ เข้าฝูงกาก็เป็นกา

คำสุภาษิตอังกฤษ

Keep not ill men company, lest you increase the number.
Who keeps company with the wolf will learn to howl.
ใครที่เป็นเพื่อนกับหมาป่า จะเรียนรู้วิธีหอน
He that toucheth pitch shall be defiled.
คนที่จับยางมะตอยจะสกปรกเลอะเทอะ
He that deals in dirt has aye foul fingers.
คนที่จับดิน นี้จะต้องสกปรก
He that has to do with what is foul, never comes away clean.
คนที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งสกปรก ไม่มีวันที่จะผละจากไปโดยที่ตัวสะอาด
He that dwells next door to a cripple, will learn to halt.
คนที่อาศัยอยู่ข้างบ้านคนพิการ จะเรียนรู้การเดินกระเผลก
If you lie down with dogs, you will get up with fleas.
ถ้าคุณนอนอยู่กับสุนัข คุณจะลุกขึ้นมาโดยมีตัวเห็บติดอยู่
He who lives with cats will get a taste for mice.
คนที่อยู่กับแมว จะชอบจับหนู
He who goes into a mill, comes out powdered.
คนที่เข้าไปในโรงสี จะเปื้อนฝุ่นออกมา

คำสุภาษิตจีน

ใกล้ชาดเป็นสีแดง ใกล้หมึกเป็นสีดำ
Near vermilion one gets stained pink.
เมื่ออยู่ใกล้ชาด (ผงสีแดง) เราก็จะเปื้อนสีแดงไปด้วย

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 197 และ
[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

คบคนไม่ดีมักพาไปในทางชั่ว ฉะนั้นจึงไม่ควรคบหาสมาคม

อรรถกถาของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนำเอาพุทธภาษิตมาใช้ เพื่อเตือนผู้ที่คบเพื่อนผิด เช่น การไม่คบคนชั่วเป็นมิตร เป็นมงคลอันอุดมยิ่ง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้คำว่า ‘ill men’ หมายถึงเพื่อนคนพาล **Keep not ill men company, lest you increase the number.** สุภาษิตสอนใจ

นี่สอนไม่ให้คบคนไม่ดี มิฉะนั้นผู้คบจะไปเพิ่มจำนวนคนไม่ดี คือกลายเป็นคนไม่ดีไปด้วย หมาป่าเปรียบเหมือนคนไม่ดี ถ้าคบหมาป่าก็จะหอนอย่างหมาป่า ถ้าคบคนไม่ดีก็จะไม่ดีตามไปด้วย ‘pitch’ ยางมะตอยสีดำเปรียบกับคนไม่ดีหรือคนเลว ถ้าคบกับคนเลวในไม่ช้าเราก็จะเลวไปด้วย เช่นเดียวกัน ถ้าเราไปจับยางมะตอย มือเราก็จะเปื้อนเลอะเทอะ คำสุภาษิตจีนได้เปรียบว่าเมื่ออยู่ใกล้สิ่งใด เช่น ชาติที่มีสีแดงเราก็จะติดสีแดง และเมื่อใกล้หมึกเราก็จะติดสีดำ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษ มีความหมายใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยเน้นพุทธภณานิยมนำจิตใจมิให้ทำชั่วเพราะถูกเพื่อนชักจูง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษส่วนใหญ่กล่าวถึงผลกระทบของการคบคนไม่ดี ทำให้เราได้รับสิ่งที่ไม่ดีและในที่สุดก็กลายเป็นคนไม่ดีตามไปด้วย คำสุภาษิตจีนกล่าวว่าใกล้สิ่งใดก็จะเป็นเช่นนั้น **ใกล้ชาติเป็นสีแดง ใกล้หมึกเป็นสีดำ** ฉะนั้นเราต้องเป็นผู้เลือกสิ่งแวดล้อมด้วยวิจารณญาณของตนเอง

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยได้เปรียบเทียบการคบเพื่อนที่ดีและเพื่อนเลวกับการเข้าสู่หงส์ก็เป็นหงส์ เข้าสู่กาก็เป็นกา ความแตกต่างระหว่างหงส์กับกาใช้เป็นตัวอย่างของการคบเพื่อนที่ดีและไม่ดี กับ **คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้ให้รายละเอียดของการใกล้สิ่งที่ไม่ดีด้วยตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น **Who keeps company with the wolf will learn to howl**. ใครที่เป็นเพื่อนกับหมาป่า จะเรียนรู้วิธีหอน และ **He who goes into a mill, comes out powdered**. คนที่เข้าไปในโรงสีจะเปื้อนฝุ่นออกมา และคำสุภาษิตจีนกล่าวเตือนสติว่า ใกล้สิ่งใดก็จะเป็นเช่นนั้น ฉะนั้นเราต้องเป็นผู้เลือกสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มเพื่อน และกลุ่มการงาน ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.3.18

คำสอนใจไทย

ความสิ้นค้นหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง (พุทธภณานิยม)

ผู้ใดตัดกระแสค้นหาได้แล้ว ไม่มีเครื่องผูก ผู้นั้นไม่เศร้าโศกไม่ยินดี

ค้นหาเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์ พึงเป็นผู้ปราศจากการค้นหา ไม่ถือมั่น และมีสติ
คนโกรธยอมฆ่าได้แม้มารดาของตน

คำสุภาษิตอังกฤษ

It's harder to conquer one's own ambitions than it's to slay a dragon.

ฆ่ามังกรยังง่ายกว่าดับค้นหาในตัวเอง

คำสุภาษิตจีน

ทะเลรองรับแม่น้ำร้อยสายได้ จึงกว้างใหญ่ไพศาล บุคคลผู้สูงส่ง เข้มแข็ง
เพราะไร้กิเลสค้นหา ธรรมใดก็ไม่เกิด ถ้าไม่ทำ

แหล่งอ้างอิง

baanjomyut@yahoo.com

ความหมายสอนใจ

ค้นหาเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์ และเป็นสิ่งที่ตัดได้ยาก เมื่อมนุษย์เข้าใจความทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ การดับทุกข์ และหนทางแห่งการดับทุกข์ จึงจะตัดค้นหาได้

อัตลักษณ์ของคำภีตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจของไทยได้นำพุทธภีตมาใช้เพื่อสร้างควมเข้าใจในเรื่องตัมหา ส่วนคำภีตอังกฤษเปรียบตัมหาเหมือนเป็นมังกร สัตว์ที่มีความดุร้ายที่มนุษย์สร้างจินตนาการขึ้น คำภีตจีนได้ใช้ธรรมชาติคือทะเลที่รองรับแม่น้ำร้อยสายได้ เที่ยกับบุคคลผู้สูงส่ง และเข้มแข็งเพราะไว้กิเลสตัมหา

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำภีตจีนใช้พุทธภีตมาเตือนสติว่า จิตที่เต็มไปด้วยกิเลสตัมหา เปรียบดั่งก้อนเหล็กร้อนจัดที่เผาเผาอยู่ภายใน ส่วนคำภีตอังกฤษเปรียบเทียบตัมหาเหมือนมังกรซึ่งเป็นสัตว์ร้ายในเทพนิยาย การทำลายตัมหาจึงต้องฆ่ามังกรให้ตาย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำภีตจีนคำสอนในพุทธศาสนาตัดกิเลสตัมหาด้วยการฝึกใช้จิตใจมนุษย์ที่เมื่อเข้าใจควมทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ การดับทุกข์ และหนทางแห่งการดับทุกข์ จึงตัดตัมหาได้ ส่วนคำภีตอังกฤษมาจากคนที่นับถือคริสต์ศาสนา มีมุมมองในเรื่องกิเลสตัมหาว่าเปรียบเสมือนมังกรร้ายที่อยู่ภายนอก การเอาชนะต้องฆ่าสัตว์ร้ายก่อน และยังง่ายกว่าดับตัมหาในตัวเอง จะเห็นได้ว่าคำภีตสอนใจทั้งสามภาษาให้มุมมองที่ต่างกันในเรื่องของการละ เลิก และลดจากกิเลสตัมหาของแต่ละคน

4.3.19

คำภีตสอนใจไทย

สามวันจากนารีเป็นอื่น

คำภีตอังกฤษ

Out of sight, out of mind. ห้างตา ก็ห้างใจ

Absence makes the heart grow fonder.

การอยู่ห่างไกลกัน ทำให้เรายังรักผู้ที่เรารัก

Far from eye, far from heart. ไกลตาก็ไกลใจ

Salt water and absence wash away love. ทะเล (การเดินทางไกลในทะเล)

และการจากกันทำให้ความรักสูญสลายไป ทะเลได้ชะล้างความรักไปหมด

Unseen, unrued. ไม่เห็นก็ไม่เสียใจ

Long absent, soon forgotten. จากไปนาน ไม่ซำก็ถูกลืม

Seldom seen, soon forgotten. ไม่ค่อยได้พบเห็น ไม่ซำก็ถูกลืม

คำภีตจีน

Present to the eye, present to the mind. ตาเห็นก็อยู่ในหัวใจ

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ขอ โสตติกุล(2549) หน้า 321 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/ proverb.com)

ควมหมายสอนใจ

ห้างตาก็ห้างใจ ลับจากสายตาก็ลับไปจากใจ

อัตลักษณ์ของคำภีตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้มีความหมายไม่ชัดเจนคือ เมื่อจากไปสามวัน ใครเป็นอื่น ผู้หญิงหรือผู้ชาย สามวันจากนารีเป็นอื่น มีความหมายคล้ายคลึงกับคำภีต

Out of sight, out of mind. แต่คำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายกว้างกว่าของไทย คือ ไม่ได้เจาะจงเฉพาะคนรักเท่านั้น แต่หมายถึงคนทั่วไปหรือคนรู้จักกัน ส่วนคำสุภาษิตจีนมีความหมายว่าเมื่อตาเห็นก็นำไปคิดถึง เหมือนคำกล่าวที่ว่า ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ เมื่ออยู่ใกล้ก็อยู่ในใจ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยกล่าวไม่ชัดเจน เหมือนเป็นปัญหาโลกแตก เมื่อรักกันอาจมีการคิดระแวงและกล่าวโทษกัน ต่างฝ่ายต่างสงสัย คำสุภาษิตนี้กำกวม ไม่แน่ใจว่า ใครจะเป็นฝ่ายเปลี่ยนแปลง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษนั้นมักใช้ระยะทางมาเป็นเครื่องตัดสินถึงความคิดถึง และคำสุภาษิตจีนมีความหมายใกล้เคียงกันคือ เมื่อได้เห็นก็คิดถึงเหมือนอยู่ในใจ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยมีนัยที่แคบกว่าคำสุภาษิตของอังกฤษและคำสุภาษิตจีน คือ มักหมายถึงคนรักมากกว่าคนทั่วไป และยังไม่ชัดเจนในด้านความโลเลเปลี่ยนใจ หรือใจง่ายเมื่อห่างจากคนรัก ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนมัก เน้นระยะทางเป็นเครื่องวัดความสัมพันธ์และความคิดถึง

4.3.20

คำสอนใจไทย

สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง

คำสุภาษิตอังกฤษ

Homer sometimes nods.

To err is infallible. ไม่มีผู้ใดที่ไม่เคยพลาด ทุกคนย่อมทำพลาดได้บางครั้ง

Every man has his faults. ทุกคนมีข้อผิดพลาด

He is lifeless that is faultless.

คนที่ไม่มีข้อผิดพลาดเป็นคนที่ไม่มีชีวิตแล้ว

Every man has his weak side. ทุกคนมีจุดอ่อน

Accidents will happen in the best – regulated families.

อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่ได้วางระเบียบกฎเกณฑ์อย่างดีที่สุด

The wisest makes mistakes. คนฉลาดที่สุดก็ทำผิด

คำสุภาษิตจีน

ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน

พยัคฆ์ร้ายยังมีเวลาจับพิก อาชานิวยังรู้พลั้งทีบก้าว

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอ สดตติกุล(2549) หน้า 167 และ ยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 119

ความหมายสอนใจ

คนฉลาดหรือผู้ชำนาญในบางครั้งก็อาจทำอะไรผิดได้

อัตลักษณ์ของคำภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจของไทยได้ใช้สัตว์สี่เท้า กับนักปราชญ์แสดงถึงการเปรียบเทียบสิ่งที่แตกต่างกันมาก เพื่อเป็นสิ่งเตือนใจว่า อาจเกิดเหตุที่ไม่คาดเดาได้ แม้แต่สัตว์ที่มีสี่เท้าซึ่งสามารถทรงตัวได้ดีก็อาจพลาด ส่วนผู้ที่มีความรู้มากเป็นปราชญ์ก็อาจมีข้อผิดพลาด ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้กล่าวถึง Horace กวีชาวโรมัน ได้เขียนเกี่ยวกับข้อผิดพลาดของ Homer กวีชาวกรีก

ที่บางครั้งรู้สึกง่วงนอน และเขียนบางสิ่งผิดพลาด คนเราไม่ได้ทำทุกสิ่งทุกอย่างถูกต้องไปหมด และคำสุภาษิตจีนได้กล่าวถึง**ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน** หมายถึง ทองที่จะทำเป็นแท่งหรือรูปพรรณต้องมีส่วนผสมของโลหะอื่นด้วย มิฉะนั้นทองจะรวมตัวไม่ได้ เนื่องจากเนื้อทองบริสุทธิ์ไม่สามารถรวมตัวกันได้ และคนไม่ครบถ้วนหมายถึงคนจะต้องมีจุดบกพร่องหรือจุดดำหนิด่างกันไปไม่มากนักน้อย ไม่มีใครดีครบถ้วน เป็นข้อเตือนสติว่า ทุกสิ่งในโลกมีจุดบกพร่องมากบ้างน้อยบ้าง หรือแม้กระทั่งสัตว์สี่เท้า ซึ่งได้แก่เสือกที่ปักงับหลังและม้าที่ก้าวพลาดบางจังหวะ **พยัคฆ์ร้ายยังมีเวลาเจ็บพัก อาชานายยังรู้พลังกบก้าว** ดังนั้นคนเรามีโอกาสที่จะผิดพลาดได้เสมอ โดยเฉพาะตอนที่พบช่วงที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของเหตุการณ์ที่คับขัน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยกล่าวเตือนสติว่า อาจมีความผิดพลาดได้เสมอไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือนักปราชญ์ผู้รอบรู้ หากไม่ระมัดระวัง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้ยกตัวอย่างมากมายเพื่อชี้ให้เห็นว่า มีการพลาดพลั้งได้ เช่น **Every man has his weak side.** ทุกคนมีจุดอ่อน และ **Accidents will happen in the best – regulated families.** อุบัติเหตุจะเกิดขึ้น ในครอบครัวที่ได้วางระเบียบกฎเกณฑ์อย่างดีที่สุด สำหรับคำสุภาษิตจีนกล่าวถึงคนและทองที่อาจไม่ครบถ้วนในตนเอง หรือแม้กระทั่ง สัตว์สี่เท้า ซึ่งได้แก่เสือกที่ปักงับหลังและม้าที่ก้าวพลาดบางเวลา

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนกล่าวครอบคลุมทั้งคน และสัตว์ในเรื่องของความผิดพลาดพลั้งเผลอ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างเฉพาะที่อาจเกิดขึ้นกับคนเท่านั้น

4.4 คำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านธุรกิจ

4.4.1

คำสอนใจไทย อย่าหารีดเลือดจากปู อย่าแกะเลือดปู รีดเลือดคัมปู หาเลือดคัมปู
เอาเลือดคัมปู

คำสุภาษิตอังกฤษ You cannot get blood / water from / out of a stone.

คำสุภาษิตจีน อย่าปีนขึ้นต้นไม้เพื่อหาปลา

อย่าเอาหนังสองผืนจากวัวตัวเดียว

แหล่งอ้างอิง รัชนี ขอ โสคติกุล(2549) หน้า 440

ความหมายสอนใจ อย่าพยายามเรียกร้องสิ่งของ โดยเฉพาะเงินทองจากคนที่ไม่สามารถให้ได้
อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวถึงการรีดเลือดจากปูซึ่งไม่มีเลือดสีแดง และคำสุภาษิตจีนกล่าวถึง การปีนขึ้นต้นไม้เพื่อหาปลา ซึ่งเข้าใจได้ชัดเจนว่าเป็นไปไม่ได้ หรือเอาผืนหนังสองผืนจากวัวเพียงหนึ่งตัว จะเห็นได้ว่าทั้งสองภาษานี้ใช้สัตว์เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้หิน ซึ่งเป็นวัตถุที่ไม่มีเลือดหรือน้ำ การเอาเลือดหรือน้ำจากหินจึงเป็นไปไม่ได้ “เลือด” ในที่นี้เปรียบเสมือนทรัพย์สิน เงินทอง หรือผลประโยชน์ ส่วนหินก็เช่นเดียวกัน เปรียบเทียบกับของไร้ค่าหรือคนที่ยากไร้ ไม่มีทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่จะให้ ดังนั้นการที่พยายามจะเรียกร้องของมีค่าจากคนที่ไม่มีหรือสิ่งที่เป็นไปไม่ได้จึงไร้ผล

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) ทั้งคำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมีความใกล้เคียงกันคือต้องการเรียกร้องของมีค่าจากผู้ที่ยึดสนหรือยากไร้จริง ไม่สามารถให้ผลตอบแทน แต่คำสุภาษิตจีนกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มี เช่น หาปลาบนต้นไม้ หรือเอาสิ่งที่มีค่าคือหนังวัวจากผู้ที่ป็นเจ้าของคือวัวซึ่งสามารถจะเทียบเคียงกับเจ้าของทรัพย์สินที่พอให้ได้บ้าง แม้จะไม่ใช่ทั้งหมดตามที่เรียกร้องดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าคำสุภาษิตจีนดูจะชี้ชัดถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ อย่างชัดเจน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาเตือนสติให้ผู้ที่มีอำนาจหรือร่ำรวยได้เห็นอกเห็นใจคนยากจนหรือผู้ที่ขาดแคลนจริง มีความกรุณาผ่อนปรนบ้าง และหากระลึกถึงเพื่อนร่วมโลกก็สามารถใช้คำสุภาษิตที่ว่า “เมตตาธรรมคำจุนโลก” ก็จะทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมได้รับความช่วยเหลืออนุเคราะห์บ้างตามสมควร นอกจากนี้ยังมีคำสุภาษิตชาติต่าง ๆ ที่มีความหมายคล้ายกัน เช่น อย่าเอาวัวจากคนที่ไม่มีวัว และอย่าถอนผมคนหัวล้าน (สุภาษิตเดนมาร์ก) อย่าหาน้ำมันกับกำแพงและอย่าหาวิชของที่ไม่มีวิช (สุภาษิตฝรั่งเศส) อย่าหาเขาจากวัวที่ไม่มีเขา (สุภาษิตสกอตซ์) อย่าหาเลือดกับหัวผักกาด (สุภาษิตอิตาลี) อย่าโกนไข่เอาขน (สุภาษิตกรีซ) จากตัวอย่างสุภาษิตเหล่านี้จะเห็นได้ว่าส่วนมากเป็นคติเตือนใจว่า อย่าเรียกร้องสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ยากหรือเป็นไปไม่ได้จากผู้ที่ไม่มีสิ่งนั้นหรือทรัพย์สินอื่น ๆ

4.4.2

- คำสอนใจไทย** ซ้ำเป็นการ นานเป็นคุณ (ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ ทำดีกว่าด่วนทำ)
ซ้ำ ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม (ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ ทำแล้วจะสำเร็จผล)
น้ำขึ้นให้รีบตัก (มีโอกาสดีควรรีบทำ)
รู้ยารู้สั้น (รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว)
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Everything has its time, and that time must be watched
ทุกอย่างมีเวลาของมัน และจังหวะเวลาของมันต้องเฝ้าไว้ให้ดี
- คำสุภาษิตจีน** ใจร้อนไม่สามารถกินเต้าหู้ร้อนได้
ใคร่ครวญต้องช้า ๆ ลงมือต้องรวดเร็ว
- แหล่งอ้างอิง** ภามิต คำพิงเพย สำนักนวนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552)
และรัชนี ขอโสติกกุล(2549) หน้า 158
- ความหมายสอนใจ** อย่ารีบร้อน คอยจังหวะที่เหมาะสม จะได้ผลดีเมื่อมีโอกาสดี ควรรีบทำ รู้จักสังเกตและผ่อนปรนทำตามโอกาสอันควร
- อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา** คำสอนใจไทยมักเน้นสั้น ๆ ได้ใจความที่ละเอียด เช่น ซ้ำเป็นการ นานเป็นคุณ สอนให้อย่ารีบร้อน ใจเร็วอาจพลาดโอกาสที่ดี ซ้ำ ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม หมายถึงรอเวลา คิดและทำแล้วจะสำเร็จผลที่ดีได้ประโยชน์มาก น้ำขึ้นให้รีบตัก เมื่อมีโอกาสควรรีบทำ และ รู้ยารู้สั้น รักษาจังหวะการทำที่เหมาะสมกับชิ้นงาน คำสุภาษิตอังกฤษนี้ให้ความหมายรวม คือ การศึกษาเฝ้าสังเกตถึงช่วงเวลาของการทำงานที่เหมาะสม ส่วนคำสุภาษิตจีนให้คำแนะนำที่ชัดเจนว่า ถ้ามีใจร้อนหรือรีบร้อนมาก ไม่สามารถกินเต้าหู้ร้อนได้ จะลวกปาก ทำให้ปากพอง หรือ การทำกิจการใดควรต้องทั้งคิดและทำ การใช้เวลาเพื่อคิดวางแผน อาจต้องใช้เวลาบ้าง และเมื่อลงมือทำแล้วต้องรวดเร็ว
- การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)** คำสอนใจไทยได้ใช้ธรรมชาติของน้ำ และผลประโยชน์ที่ได้รับคือ น้ำขึ้น น้ำลง ตามธรรมชาติจะเป็นช่วงเวลาที่คนทำเกษตรกรรมต้องคำนึงถึงเพื่อกักเก็บน้ำใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืช ส่วนพร้าหรือมีดที่ใช้ในงานไร่ นา ต้องดี เหล็กซึ่งใช้เวลาจะเร่งรีบใจร้อนไม่ได้ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงการที่ต้องเป็นคนช่างสังเกต เพื่อศึกษาธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ สำหรับคำสุภาษิตจีนเป็นการยกตัวอย่างของการรีบประทุษของร้อนในชีวิตประจำวัน ความรีบร้อนอาจได้รับอันตราย หรือผลเสียหาย หรืออีกตัวอย่างหนึ่งคือ ใคร่ครวญต้องช้า ๆ ลงมือต้องรวดเร็ว ซึ่งเหมาะกับงานธุรกิจ เพราะต้องอาศัยช่วงเวลาทั้งคิดและทำ ประกอบการทำมาค้าขาย
- มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives)** คนไทยส่วนมากที่ทำไมไร่นาจะรู้เวลาของน้ำขึ้น น้ำลงเป็นอย่างดี เช่น เดือนสิบสองน้านองเต็มตลิ่ง ต้องกักตุนน้ำไว้ใช้ยามแล้ง ผู้ใหญ่มักจะ

ตกเตือนเด็ก ว่าอย่าใจร้อน ใช้คำสอนใจที่ว่า **ช้าเป็นกร นานเป็นคุณ** พร้อมยกตัวอย่างประกอบ เพื่ออบรมสั่งสอนลูกหลาน นอกจากนี้อาจยกคำสอนใจอื่น ๆ ประกอบ เช่น **อย่าชิงสุกก่อนห่าม** ซึ่งก็เป็นเรื่องของจังหวะเวลาของการครองเรือนที่ดั่งตามวัฒนธรรมไทย คนซีกโลกตะวันตกที่รู้และใช้คำสุภาษิตอังกฤษส่วนใหญ่ มักเป็นชนชาติที่ช่างสังเกต เป็นนักวิจัยและนักสถิติที่ใช้ประโยชน์จากการสังเกตมาประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อเอาชนะธรรมชาติในภูมิประเทศของตนเอง สำหรับคนจีนการใช้คำสุภาษิตจีนนี้ก็เป็นเรื่องเตือนสติว่า หากรีบร้อนมากเกินไป อาจเกิดผลเสียหาย และการใคร่ครวญคิดนาน ก็มีมีส่วนส่งเสริมให้เป็นนักธุรกิจที่ดีได้ เนื่องจากต้องอาศัยการสังเกต หาโอกาสที่ดีในการลงทุนค้าขาย

4.4.3

คำสอนใจไทย

สิบเบี้ยใกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ

คำสุภาษิตอังกฤษ

A bird in the hand is worth two in the bush.

นกในมือตัวเดียวมีค่ามากกว่านกสองตัวในพุ่มไม้

Better a sparrow in the hand than a pigeon on the roof.

นกกระจอกตัวเดียวที่อยู่ในมือดีกว่านกพิราบบนหลังคา

A pullet in the pen is worth a hundred in the fen.

ไก่ตัวเดียวในเล้ามีค่าเท่ากับไก่ร้อยตัวในหนองน้ำ

A feather in hand is better than a bird in the air.

ขนนกอันเดียวในมือ ดีกว่านกหนึ่งตัวในอากาศ

Better an egg today than a hen tomorrow.

ไข่ฟองเดียววันนี้ ดีกว่าแม่ไก่หนึ่งตัวพรุ่งนี้

Better to have than wish. มีอยู่ในครอบครอง ดีกว่าตั้งความปรารถนา

Have is have. มีคือมี

Own is own. เป็นเจ้าของคือเจ้าของ

It is best to take half in hand and the rest by and by.

ที่ดีที่สุดคือเอาครึ่งหนึ่งไว้ในมือ และที่เหลือเอาไว้ทีหลัง

Better some of a pudding than none of a pie.

ขนมพุดดิ้งเล็กน้อย ยังดีกว่าไม่ได้ขนมพายเลย

Better small fish than an empty dish. ปลาเล็กตัวเดียว ดีกว่าจานเปล่า ๆ

คำสุภาษิตจีน

นกตัวเดียวในชูปดีกว่ารังนกอินทรีในทะเลทราย

แหล่งอ้างอิง รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 18 และ
www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ สิ่งที่ได้ก่อนควรเอาไว้ก่อน ดิกว่าจะรอลากที่แม้จะใหญ่กว่า แต่ไม่แน่นอนว่าจะได้ สิ่งที่อยู่ใกล้มือ หรือได้แน่นอนให้เอาไว้ก่อน

อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยได้ใช้ “เบีย” ซึ่งเป็นหน่วยเงินที่เล็กในสมัยโบราณมาใช้เป็นเครื่องเตือนใจว่า ถึงจะเป็นจำนวนเงินน้อยมากในมือก็มีค่า จึงอย่าโลภมากเพราะลาภมักจะหาย คำสุภาษิตอังกฤษส่วนใหญ่ใช้นกเป็นสัญลักษณ์ เนื่องจากนกเป็นสัตว์ปีกสามารถบินได้รวดเร็ว อาจทำให้การสภาพของการเป็นเจ้าของเปลี่ยนได้ง่าย และใช้ปลาซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่เจ้าของต้องไปจับในทะเลหรือแม่น้ำ ถ้าลตลง ผลจากการจับปลาอาจไม่แน่นอน จึงมักนำมาเปรียบเทียบ เช่น ปลาเล็กตัวเดียว ดิกว่าจวนปลา ๆ จึงมีการเน้นย้ำว่า **Have is have. มีคือมี Own is own. เป็นเจ้าของคือเจ้าของ** สำหรับคำสุภาษิตจีนก็ใช้นกเช่นกัน โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างนกที่ประกอบเป็นอาหารแล้วกับรังนกขนาดใหญ่ในทะเลทราย เพื่อเตือนใจคนโลกมากกว่า ควรเห็นค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้มือบ้างแม้จะน้อยนิด แต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้อะไรเลย

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้เตือนให้คนอย่าโลภ ในการทำธุรกิจหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จำนวนมาก ย่อมทำให้เจ้าของหรือบุคคลรอบข้างต้องระมัดระวังความคิดและความประพฤติอย่างรอบคอบ เพราะสามารถผิดพลาดได้ง่ายด้วยความโลภ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) ในเรื่องของการเตือนตนให้อย่าโลภ จึงดูเหมือนว่า คำสุภาษิตอังกฤษจะมีเป็นจำนวนมากที่มีจุดเด่นในการใช้สัตว์ปีกกับสัตว์น้ำซึ่งเป็นตัวอย่างของการเสาะหาสิ่งต่าง ๆ แล้วครอบครองสิ่งนั้น ถึงจะมีจำนวนน้อยในปัจจุบัน แต่ก็แน่นอนกว่าสิ่งที่คาดหวังและยังมาไม่ถึงในอนาคต

4.4.4

คำสอนใจไทย มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม
มีเงินหรือจะไร้ของ มีทองหรือจะไร้แหวน
มีเงินนับเป็นน้อง มีทองนับเป็นที่

คำสุภาษิตอังกฤษ Money talks. เงินพูดได้
Money governs the world. เงินครองโลก
A golden key opens every door. กุญแจทองเปิดทุกประตู
Rich men may have what they will.
คนรวยอาจจะมีสิ่งที่พวกเขาอยากจะมี

He that has money has what he wants. คนที่มีเงินมีสิ่งที่ต้องการ

Money will do anything. เงินทำได้ทั้งสิ้น

Money makes a man free everywhere. เงินทำให้คนเป็นอิสระทุกแห่ง

A silver key opens an iron lock. ลูกกุญแจเงินเปิดกุญแจเหล็กได้

All things are obedient to money. ทุกสิ่งเชื่อฟังเงิน

A full purse makes the mouth to speak. กระเป๋าเต็มทำให้ปากพูดได้

Gold goes in at any gate except heaven's.

คำสุภาษิตจีน

มีเงินใช้ผีไม่แบ่งได้

คนมีเงินใคร ๆ ก็ฟัง เงินทำให้คนตายพูดได้

ถ้าไม่มีเงินเราไม่อาจทำให้คนใบ้ฟัง

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ซอ โสคติกุล(2549) หน้า 268 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

เงินมีอำนาจ มีเงินจะพูดอะไรก็ได้ จะทำอะไรก็สำเร็จ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวถึงความร่ำรวยที่ทำให้อยากพูดสิ่งใดก็ได้ มีไม้ก็สามารถปลุกเรือนสวย นั่นคือ ถ้ามีเงินทองแล้ว พูดอะไรคนก็เชื่อถือ ทำสิ่งใดก็ทำได้สำเร็จ ใคร ๆ ก็อยากประจบเข้ามาเป็นญาติพี่น้อง อยากเกี่ยวดองเป็นครอบครัว เพื่อหวังทรัพย์สินสมบัติ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึง **เงินพูดได้** “พูด” หมายถึงมีน้ำหนัก มีอำนาจหรืออิทธิพล ดังนั้น เงินจึงครองโลก **กุญแจทองเปิดทุกประตู** หมายถึง ผู้ใดมีเงิน ผู้นั้นก็สามารถเปิดโอกาสทำกิจการ หรือเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง และประสบความสำเร็จในทุกสิ่งที่ต้องการทำ ส่วนคำสุภาษิตจีนมีความหมายใกล้เคียงกันคือ **เงินทำให้ใช้ผีไม่แบ่งได้** เจ้าของเงินมีอำนาจถึงขนาดใช้ผีทำงานได้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้มีความหมายใกล้เคียงกัน นั่นคือเน้นเรื่องอำนาจเงินที่ทำให้ทุกคนต้องการ หากเป็นไปในทางที่ดีงามก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าเงินไปเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย เงินก็อาจชักจูงให้คนทำผิดได้ คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาเตือนใจให้เจ้าของเงินต้องระมัดระวังในการใช้จ่าย และด้วยอำนาจเงินอาจทำให้คนรอบข้างประจบสอพลอขาดความจริงใจ หรือเป็นจุดเบี่ยงต้นที่ทำให้เกิดทุจริตได้ง่าย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยที่ว่า **มีเงินนับเป็นน้อง มีทองนับเป็นที่** แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเงินทองทำให้คนนับถือกันสนิทสนมเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน วัฒนธรรมไทยทำให้เห็นถึงความมีน้ำใจของคนไทย ที่คิดว่าทุกคนเป็นเสมือนญาติพี่น้อง ถ้ามีเงินทองมากพอที่จะจุนเจือกันได้ จะทำให้คำสอนใจนี้มีความเด่นชัดในความมีน้ำใจของคนไทยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า การใช้ถ้อยคำในคำสอนใจของไทยมีสัมผัสสระ ทำให้เสียงอ่านมี

ความคล่องจองกันดี ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษส่วนใหญ่เน้นในเรื่องอำนาจของเงิน เช่น **เงินครองโลก** และ **กระเป๋าทึ่มทำให้ปากพูดได้** คำสุภาษิตจีนแสดงให้เห็นอำนาจเงินที่ยิ่งใหญ่ว่า สามารถทำสิ่งที่ฝืนกับธรรมชาติได้ เช่น **มีเงินใช้ฝีมือแบ่งได้** หรือ **เงินทำให้คนตายพูดได้** แสดงถึงอิทธิพลมหาศาลของอำนาจเงินที่สามารถคลบ้นคาลให้เกิดสิ่งที่ไม่ปรารถนาได้

4.4.5

คำสอนใจไทย	น้ำขึ้นให้รีบตัก
คำสุภาษิตอังกฤษ	<p>Make hay while the sun shines.</p> <p>Hoist your sail when the wind is fair. ชักใบเรือเมื่อลมดี</p> <p>Strike while the iron is hot. จงตีเหล็กในขณะที่เหล็กยังร้อนอยู่</p> <p>Opportunity seldom knocks twice. โอกาสมักจะไม่มีเกิดซ้ำสอง</p> <p>Fortune knocks at least once at every man's gate.</p> <p>โชคดีจะเกาะที่ประตูอย่างน้อยที่สุดครั้งหนึ่ง</p> <p>When fortune smiles, embrace her. เมื่อโชคยิ้ม จงกอดเธอไว้</p> <p>Reap while you may.</p> <p>จงเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ให้มากที่สุดในขณะที่ท่านมีโอกาสที่จะทำได้</p>
คำสุภาษิตจีน	<p>ตีเหล็กเมื่อร้อน</p> <p>If heaven drops a date, open mouth.</p> <p>ถ้าสวรรค์โยนผลไม้อินทผลัมลงมาให้ จงอ้าปากรับ</p>
แหล่งอ้างอิง	<p>สุภาษิตและคำคมเล่ม 2 อ. พฤษะศรี(2534)</p> <p>รัชนี ขอ สโตติกุล(2549) หน้า 247</p>

ความหมายสอนใจ ในขณะที่มีโอกาสดี อย่าทำสิ่งใดที่รีบทำ อย่าชักช้า

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจภาษาไทย คำสอนใจไทยกล่าวถึงแม่น้ำลำคลองที่จะมีบางเวลาน้ำขึ้นและบางเวลาน้ำลง ในช่วงเวลาน้ำขึ้นให้รีบตักใส่ภาชนะที่เก็บกักน้ำไว้ใช้ ถ้าไม่ตักแล้วในช่วงเวลาน้ำลงแห่งก็ตักไม่ได้ เปรียบการตักน้ำกับการทำกิจการทั่วไป เช่น การประกอบธุรกิจในช่วงเวลาน้ำขึ้นก็หมายถึงโอกาสดี เมื่อมีโอกาสดีควรรีบทำสิ่งที่อยากทำ ถ้าชักช้าแล้วหมดโอกาส ก็ไม่อาจทำสิ่งที่ต้องการได้ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษนี้มีใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ.1546 (พ.ศ. 2089) ใช้การเปรียบเทียบโอกาสที่ดีกับการตกฟางในขณะที่มีแสงแดด เป็นการใช้อย่างที่ต่างกัน เนื่องมาจากสภาพภูมิอากาศ และฤดูกาลที่ต่างกัน ประเทศไทยมีแสงแดดแรงจ้าเกือบทุกวัน แต่ในซีกโลกตะวันตกจะมีแสงแดดมากในระหว่างฤดูร้อนเท่านั้น จึงเป็นช่วงเวลาที่ดีตกฟางได้ดี คำสุภาษิตจีนเปรียบกับการตีเหล็ก ต้องตีตอนร้อนจึงจะทำให้เป็นรูปปร่างได้ เช่น ตีเป็นมิดให้ได้ผลดี หรือการมีโอกาสดีมาจาก

สวรรค์ ซึ่งในที่นี้อาจหมายถึงได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่สูงศักดิ์ หรือจากครอบครัว เพื่อนและคนรู้จัก เมื่อมีโอกาสดีต้องรีบทำกิจการที่ต้องการซึ่งเปรียบได้กับผลไม้สวรรค์ ต้องรีบคว้ามารับทันที

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยมาจากสังคมที่ทำเกษตรกรรม ดังนั้นของมีค่าสำคัญคือ น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชและการทำนา เมื่อน้ำขึ้นจึงต้องรีบตัด ส่วนคำสุภาษิตต้องกฤษนอกจากจะเปรียบกับการตากฟางแล้ว ยังมีตัวอย่างอีกมากเหมือนกับคำสุภาษิตจีน เช่น ดีเหล็กขณะที่ร้อน หากปล่อยให้เย็นจะตีไม่ได้ ความหมายก็คือ ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใด ควรรีบลงมือทำในขณะที่มีโอกาสดี อย่ามัวรีรอ ต้องเริ่มต้น มิฉะนั้นจะเสียโอกาส คำสุภาษิตนี้แต่เดิมเป็นภาษาฝรั่งเศส เริ่มใช้ในปลาย ศตวรรษที่ 13 อีกตัวอย่างคือ ชักใบเรือเมื่อลมดี การแล่นเรือใบต้องอาศัยลม ก่อนจะออกเรือต้องดูก่อนว่ามีลมดีหรือไม่ ถ้าลมดีจึงจะชักใบเรือ แต่ถ้าลมสงบก็ไม่ควรชักใบเรือ ความหมายคือ เมื่อมีลมดีหรือโอกาสดี ควรลงมือทำสิ่งที่ต้องการอย่าชักช้า และยังมีอีกหลายตัวอย่างคือ **Opportunity seldom knocks twice. โอกาสมักจะ** **ไม่เกิดซ้ำสอง Fortune knocks at least once at every man's gate. โชคดีจะเคาะที่ประตูอย่างน้อย** **ที่สุดครั้งหนึ่ง When fortune smiles, embrace her. เมื่อโชคยิ้ม จงกอดเธอไว้ และ Reap while you may. จงเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ให้มากที่สุดในขณะที่ท่านมีโอกาสที่จะทำได้**

คำสุภาษิตของจีนกล่าวถึงการตีเหล็กเมื่อร้อน และเมื่อสวรรค์โยนผลไม้จากสวรรค์ลงมาให้จงคว้ามารับ ซึ่งเปรียบเหมือนกับการต้อนรับโอกาสที่ดี เช่น การเริ่มทำธุรกิจในช่วงเวลาที่ดีแล้วจะประสบความสำเร็จ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาแสดงให้เห็นว่า มาจากสังคมของชาวเกษตรกรที่มีกิจกรรมต่างกัน เพราะสืบเนื่องมาจากสภาพดินฟ้าที่ต่างกันของไทยและจีนคือน้ำขึ้นให้รีบตัด และตีเหล็กเมื่อร้อน ส่วนในซีกโลกตะวันตกคือรีบตากฟางข้าวเมื่อมีแสงแดด

4.4.6

คำสอนใจไทย	ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ
คำสุภาษิตอังกฤษ	Do the head work before hand work.
คำสุภาษิตจีน	คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ
แหล่งอ้างอิง	www.special dictionary/proverb.com
ความหมายสอนใจ	ใช้สมองคิดไตร่ตรองก่อนเริ่มทำงาน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจในสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกันมาก เน้นการคิดก่อนล่วงหน้า คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำงาน ซึ่งสำคัญมากในการทำธุรกิจ ในวงธุรกิจ หากต้องการให้ประสบความสำเร็จ ก็ต้องวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า แล้วจึงลงมือทำการเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจในสามภาษาเน้นการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนลงมือใช้แรงงาน โดยให้ความสำคัญกับพลังสมองก่อนการลงมือเพื่อปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ กิจกรรมใดที่เร่งรีบไม่วางแผนก่อนล่วงหน้า มักจะไม่ประสบความสำเร็จดีเท่าที่ควร มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจในสามภาษาเน้นการใช้สมองก่อนลงมือทำงาน เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามที่ตั้งความหวังไว้ หากวางแผนดีก็สามารถทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

4.4.7

คำสอนใจไทย

มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท
หาเบี้ยได้ถูกร้าน
เก็บเล็กผสมน้อย

คำสุภาษิตอังกฤษ

Take care of the pence and the pounds will take care of themselves.

Money begets money. เงินก่อให้เกิดเงิน

A penny saved is a penny gained.

ถ้าประหยัดเงินได้หนึ่งเพนนี ก็เท่ากับว่าหาเงินมาได้หนึ่งเพนนี

Never spend your money before you have it.

อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน

Many a little makes a mickle. ทีละเล็กทีละน้อยหลาย ๆ ครั้งก็จะได้มาก

Better spared than ill spent. เก็บเงินดีกว่าใช้จ่ายอย่างไม่ถูกต้อง

Every little helps. ทีละน้อยทุก ๆ ครั้งจะช่วยได้

Of saving, comes having. เมื่อออมทรัพย์ก็จะมีเงิน

Spare well and have well. เก็บเงินได้มากก็จะมีเงินมาก

He who works begins well; he who economizes ends better.

คนที่ทำงานนั้นเริ่มต้นดี แต่คนที่ประหยัดจะลงท้ายได้ดีกว่า

Little and often fills the purse.

ทีละเล็กทีละน้อยและบ่อย ๆ จะเต็มกระเป๋า

คำสุภาษิตจีน

สะสมแต่น้อยไปมาก

The saving man becomes the free man.

คนที่เก็บออมเงินจะกลายเป็นคนที่ปลอดจากหนี้สิน

แหล่งอ้างอิง รัชนี โชติศักดิ์(2549) หน้า 383 และ

สุภามิตและคำคมเล่ม 2 อ. พฤษะศรี (2547)

ความหมายสอนใจ ให้รู้จักประหยัด ถ้าเก็บเงินทีละเล็กละน้อย นานเข้าจะได้เงินเป็นจำนวนมาก
อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน
 คือ ส่งเสริมให้คนรู้จักสะสม อดออม และประหยัดเงิน จะแตกต่างกันเฉพาะหน่วยเงินของไทยและ
 อังกฤษเท่านั้น เช่น **Many a little makes a mickle.** ทีละเล็กละน้อยหลาย ๆ ครั้งก็จะได้มาก คำว่า
 ‘mickle’ เป็นภาษาแองโกลแซก หมายถึง ‘มาก’ ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวถึง สะสมแต่น้อยไป
 มาก มีความหมายเช่นเดียวกัน และการเก็บออมเงินที่จะช่วยให้คนปลดหนี้ **The saving man
 becomes the free man.** คนที่เก็บออมเงินจะกลายเป็นคนที่ปลดจากหนี้สิน
การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาส่งเสริม
 ให้คนอดออม ประหยัดเก็บเงินและเงินก่อให้เกิดเงิน และเงินเป็นต้นทุนของการทำธุรกิจเพื่อทำให้
 เงินเพิ่มจำนวนมากขึ้น คำสอนใจของไทยสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน มาจากสุภาษิตสอนใจของสุนทรภู่ที่ว่า

มีสตึงพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
 เมื่อมีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

นอกจากนี้ คำสุภาษิตจีนยังเน้นถึงประโยชน์ของการเก็บออมเงินที่จะช่วยให้คนเป็นอิสระปลดจาก
 หนี้สิน ซึ่งจะเป็นสิ่งเตือนใจสำหรับคนที่ต้องการทำธุรกิจได้เป็นอย่างดี
มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาส่งเสริมให้มี
 การเก็บออมเงิน มีคำสุภาษิตญี่ปุ่นที่ว่า **Getting money is like digging with a needle.**
Spending it is like water soaking into the sand. นั่นคือข้อเตือนใจว่าการหาเงินเปรียบ
 เหมือนการขุดเจาะด้วยเข็ม แต่การใช้จ่ายเหมือนน้ำที่ซึมในทราย ซึ่งต้องการน้ำเป็นจำนวนมากที่จะ
 ทำให้ทรายชุ่มชื้น สรุปก็คือ หาเงินได้ยากลำบากแต่ต้องใช้จ่ายมาก นอกจากนี้ยังมีคำสุภาษิตฝรั่งเศส
 ที่คล้ายคลึงกัน เช่น **ขึ้นชื่อว่าประหยัดย่อมไม่ไช่ของเล็กน้อย** และคำสุภาษิตรัสเซียว่า **การใช้จ่าย
 รวดเร็ว แต่การหาเงินหาได้ช้า Spending is quick, earning is slow.** และคำสุภาษิตอินโดนีเซียว่า
Expense is bigger than income. ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ คำสุภาษิตเหล่านี้เป็นข้อเตือนสติให้ใช้
 จ่ายเพียงเล็กน้อยและเก็บออมเงินไว้ในยามที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากใครเริ่มต้นทำธุรกิจ ควร
 เริ่มด้วยการเก็บออม ก็จะเห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น และทำให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จได้
 ดังที่ต้องการอย่างรวดเร็ว

4.4.8

คำสอนใจไทย	อย่าขี่ช้างจับตั๊กแตน Ride not an elephant to hunt a grasshopper.
คำสุภาษิตอังกฤษ	Take not a musket to kill a butterfly. Break not a butterfly on a /the wheel. อย่าฆ่าผีเสื้อบนล้อรถ Don't make a mountain out of molehill. อย่าทำภูเขาจากจอมปลวก อย่าทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ Take no a sledgehammer to crack/ break a walnut/ nut. อย่าใช้ค้อนเหล็กทุบลูกวอลนัทหรือลูกนัท Never take a stone to break an egg, when you can do it with the back of your knife. อย่าต่อยไข่ด้วยหิน Burn not your house to fright the mouse away. อย่าเผาบ้านของคุณเพื่อไล่หนู Don't cut off your nose to spite your face. อย่าปิ้งปลาประชดแมว
คำสุภาษิตจีน	อย่าเอากระทะต้มวัวมาผัดไก่ ฆ่าไก่โยต้องใช้มีดเชือดวัว (เรื่องเล็ก ๆ ทำไม่ต้องใช้วิธีการที่สลับซับซ้อน ใหญ่โต)
แหล่งอ้างอิง	รัชนี ชอ โสคติกุล(2549) หน้า 389 และยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 107 www.special dictionary/proverb.com
ความหมายสอนใจ	ลงทุนมากแต่ได้ผลเพียงเล็กน้อย อย่าใช้วิธีการยุ่งยาก รุนแรงในการทำสิ่ง เล็กน้อย เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุไม่จำเป็น ทำให้ได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่ากับที่ต้องเสียไป อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวถึงการกระทำที่ใหญ่โตเกินเหตุ เช่น ขี่ช้างเป็นสัตว์ใหญ่มาก แต่นำมาใช้เป็นพาหนะในการไล่จับตั๊กแตน ทำให้เห็นภาพของความโกลาหลที่ ไม่สมเหตุสมผล ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงการกระทำที่เกินกว่าเหตุเช่นเดียวกัน คำว่า 'break on the wheel' หมายถึงวิธีการที่ใช้ในสมัยก่อนสำหรับประหารชีวิตหรือทรมานนักโทษให้รับ สารภาพ ดังนั้นการฆ่าผีเสื้อด้วยวิธีการประหารชีวิตจึงไม่เหมาะสม ทำเกินกว่าเหตุจำเป็น ส่วน Don't make a mountain out of molehill. อย่านำภูเขาจากจอมปลวก ก็เป็นตัวอย่งที่ทำให้เรื่องเล็กให้เป็น เรื่องใหญ่ และยังมีอีกหลายตัวอย่างที่แสดงถึงความไม่เหมาะสมทั้งนั้น เช่น Don't cut off your nose to spite your face. อย่านำปลาประชดแมว เป็นการกระทำที่ประชดประชัน อาจทำให้ตนเองเกิด ความเสียหาย และคำสุภาษิตจีนกล่าวถึง อย่าเอากระทะต้มวัวมาผัดไก่ และ ฆ่าไก่โยต้องใช้มีดเชือดวัว การทำเรื่องเล็ก ๆ แต่ใช้วิธีการที่สลับซับซ้อนใหญ่โต ซึ่งอาจทำให้เป็นที่ขบขันและดูแคลน คำ สุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาใช้การเปรียบเทียบวิธีการจับหรือฆ่าสัตว์ที่ต่างกัน คำภาษิตของไทยใช้ช้าง

จับตักแตน ของอังกฤษใช้วิธีการจับผีเสื้อที่อยู่ยาก และของจีนใช้กระทะใบใหญ่มาผัดไก่ หรือใช้มีดฆ่าไก่ที่ไม่เหมาะสม

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยใช้การจีช่างซึ่งเป็นสัตว์ประจำชาติจับตักแตน เป็นการกระทำที่ลงทุนมากเกินกว่าเหตุ ไม่คุ้มค่า ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงตัวอย่างต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นการกระทำไม่สมเหตุสมผลเช่นกัน สำหรับคำสุภาษิตจีนใช้กระทะใบใหญ่ที่ใช้ต้มวัวมาผัดไก่ หรือนำมีดที่เชือดวัวมาฆ่าไก่ ทำให้เป็นที่น่าขบขัน โดยสรุปคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาให้คิดในเรื่องที่ไม่สมควรทำ ได้ผลไม่คุ้มค่า ผู้ที่ต้องการประกอบการค้าหรือทำธุรกิจจำเป็นต้องระลึกถึงคำสอนใจเหล่านี้ เพราะอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากโดยไม่จำเป็น และไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นที่ถูกคุกคามอีกด้วย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาเป็นข้อเตือนสติ มิให้กระทำการใดที่ใหญ่โตแต่ขาดสติและความรอบคอบ เพราะอาจได้ประโยชน์ตอบแทนไม่คุ้มค่ากับเงินที่ต้องเสียไป บางครั้งในวงการธุรกิจ จำเป็นต้องมีการลงทุนเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก เช่น การโฆษณาสินค้า การทำภาพยนตร์โฆษณาที่ใช้ทุนสูง แต่ผลกลับออกมาปรากฏว่าสูญเงินเปล่าและไม่ส่งผลดีดังคาดลูกค้าหรือไม่มีใครสนใจ จึงเท่ากับใช้จ่ายเงินสูงแต่ได้ผลเพียงเล็กน้อยไม่คุ้มค่า

4.4.9

คำสอนใจไทย

ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอกลง

ไม่เห็นกระรอกอย่าเพิ่งโก่งหน้าไม้

อย่าหมยน้ำบ่อน้ำ

ไม่ควรหวังสิ่งที่ยังไม่มาถึง (พุทธศาสนสุภาษิต)

คำสุภาษิตอังกฤษ

Don't count your chickens before they're hatched.

อย่านับลูกไก่ก่อนที่มันจะฟักออกมาเป็นตัว

Catch your bear before you sell its skin.

จับหมีให้ได้เสียก่อนที่คุณจะขายหนังของมัน

First catch your hare. จับกระต่ายให้ได้เสียก่อน

Do not halloo till you are out of the wood.

อย่าส่งเสียงร้องดีใจจนกว่าคุณจะออกจากป่า

There's many a slip 'twixt (the) cup and (the) lip.

พลาดกันได้มากระหว่างถ้วยกับริมฝีปาก

Do not throw away water till you get more.

อย่าเทน้ำที่มีอยู่ทิ้งไป จนกว่าจะได้น้ำมาอีก

Better an egg today than a hen tomorrow.

มีไข่ฟองเดียวในวันนี้ดีกว่าเนื้อไก่วันพรุ่งนี้

Never spend your money before you have it.

อย่าใช้เงินจนกว่าคุณจะได้เงิน

Make not your sauce, before you have caught the fish.

อย่าทำน้ำจิ้มก่อนจับปลาได้

Count not four, except you have them in the wallet.

อย่านับสี่ (เพนนี) นอกเสียจากว่าคุณจะมีอยู่ในกระเป๋า

Don't build the sty before the litter comes.

อย่าสร้างคอกก่อนที่ลูกสัตว์จะคลอดออกมา

Boil not the pap before the child was born. อย่าต้มน้ำก่อนเด็กจะเกิด

Don't spread the cloth till the pot begins to boil.

อย่าปูโต๊ะจนกว่าอาหารจะเสร็จ

Gut no fish till you get them. อย่าล้างฟุงปลาจนกว่าจะจับปลาได้

Don't eat the calf in the cow's belly. อย่ากินลูกวัวที่ยังอยู่ในท้องแม่

Do not trump before the victory. อย่าเป่าแตรก่อนได้รับชัยชนะ

The opera isn't over till the fat lady sings.

ละครยังไม่เลิกจนกว่าผู้หญิงอ้วนจะร้องเพลง

The unexpected always happens. สิ่งที่ไม่คาดคิดมักจะเกิดขึ้นเสมอ

Nothing is certain but the unforeseen.

ไม่มีอะไรที่แน่นอน นอกจากสิ่งที่ไม่ได้คาดคิด

Blessed is he who expects nothing, for he shall never be disappointed.

คนที่ไม่คาดหวังอะไรจะเป็นคนมีความสุข เพราะไม่ได้รับความผิดหวัง

คำสุภาษิตจีน

น้ำยังไม่มาก็สร้างเขื่อนเสียก่อน

ฝนยังไม่ทันตกก็รีบซ่อมหลังคาบ้านก่อน

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 96 และ

สุภาษิตและคำคมเล่ม 2 อ. พฤกษ์ศรี (2547)

ความหมายสอนใจ

อย่ารีบด่วนกระทำสิ่งใดล่วงหน้าไปก่อน โดยที่ยังไม่มีสิ่งแน่นอนในอนาคต

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยเน้นเรื่องการไม่ควรหวังในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ซึ่งมีปรากฏในพุทธภาษิต ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างหลากหลายเพื่อเป็นอุทาหรณ์ และห้ามไม่ให้หวังในสิ่งที่คาดเดาและยังมาไม่ถึง คำสุภาษิตจีนได้ยกตัวอย่างของการสร้างเขื่อนก่อนน้ำมา หรือการซ่อมหลังคาบ้านก่อนฝนตก ซึ่งอาจทำให้เสียเวลาล่วงหน้าอย่างเปล่าประโยชน์ เพราะยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจำเป็นจะต้องสร้างเขื่อนหรือซ่อมที่บริเวณใดบ้าง

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) เมื่อพิจารณาคำสุภาษิตสอนใจสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน และใช้ตัวอย่างมากมายชี้ให้เห็นผลที่อาจไม่เป็นไปตามคาดหวัง เช่น

ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอกลง ไม่เห็นกระรอกอย่าเพิ่งโก่งหน้าไม้ หรือถ้าคิดในเชิงธุรกิจก็อาจต้องพิจารณาว่า **Never spend your money before you have it.** อย่าใช้เงินจนกว่าคุณจะได้เงิน มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ประกอบกิจการต่างๆ เช่น ธุรกิจการค้าและธุรกิจการbinระหว่างประเทศ จำเป็นต้องดีดลูกคิดวางแก้วหลายขั้นตอน เพื่อประเมินสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยอย่าหมยนำบ่อหน้ามากจนเกินไป เพราะอาจต้องใช้จ่ายเงินทองอย่างไม่จำเป็น หรือไม่คุ้มทุน

4.4.10

คำสอนใจไทย

สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ

ประสบการณ์ที่ชำนาญย่อมมีค่ากว่าคำเตือนทั้งหลาย

สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ สิบมือคลำไม่เท่าชำนาญ

ผิดเป็นครู

อาบน้ำร้อนมาก่อน (เกิดก่อนจึงมีประสบการณ์มากกว่า)

คำสุภาษิตอังกฤษ

Experience is the mother / father of wisdom

ประสบการณ์เป็นบ่อเกิดของความรู้

Experience is the best teacher. ประสบการณ์เป็นครูที่ดีที่สุด

Experience is an effective teacher.

ประสบการณ์เป็นครูที่มีประสิทธิภาพ

Experience keeps a dear school.

ประสบการณ์เปิดโรงเรียนที่ค่าสอนแพง

Experience is the teacher of fools. ประสบการณ์เป็นครูของคนโง่

Experience is good, if not bought too dear.

ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ดี ถ้าไม่ได้ซื้อมาด้วยราคาแพงจนเกินไป

Experience without learning is better than learning without experience.

ประสบการณ์ที่ไม่เกิดการเรียนรู้ดีกว่าการเรียนรู้ที่ไม่มีประสบการณ์

Knowledge without practice makes but half an artist.

ความรู้ที่ไม่มีการฝึกฝน ทำให้เป็นศิลปินได้เพียงครึ่งเดียว

Trouble brings experience and experience brings wisdom.

ปัญหาความยุ่งยากทำให้เกิดประสบการณ์และทำให้เกิดปัญญา

Wise men learn by other men's mistakes: fools by their own.

คนฉลาดเรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่น แต่คนโง่เรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง

An ounce of practice is worth a pound of percept.

การฝึกฝนเพียงหนึ่งออนซ์มีค่าเท่ากับการสอนถึงหนึ่งปอนด์
(16 ออนซ์มีค่าเท่ากับ 1 ปอนด์)

Practice makes perfect. การฝึกฝนทำให้สมบูรณ์แบบ

In doing we learn. ทำไปเราก็ได้เรียนรู้

By writing, you learn to write. คุณเรียนรู้วิธีการเขียนจากการเขียน

Failure teaches success. ความล้มเหลวสอนให้รู้จักความสำเร็จ

The burnt child dreads the fire. เด็กที่ถูกไฟไหม้กลัวไฟ

Wherever an ass falls, there will never fall again.

ลาที่ล้มไปจะไม่มีวันล้มอีก

Though the wound be healed, yet a scar remains.

แม้ว่าแผลจะหายแล้ว แต่รอยแผลเป็นยังคงอยู่

Birds once snared fear all bushes. นกที่เคยติดบ่วงกลัวพุ่มไม้ทุกแห่ง

A scalded cat fears hot water. แมวที่ถูกน้ำร้อนลวกกลัวน้ำร้อน

The escaped mouse ever feels the taste of the bait.

หนูที่หนีไปได้ รู้รสของสิ่งที่ใช้เป็นเหยื่อตลอดเวลา

He that deceives me once, shame fall him; If he deceives me twice, shame fall me.

คนที่หลอกหลวงฉันครั้งหนึ่ง เขาควรจะละอายใจ แต่ถ้าเขาหลอกฉันถึงสองครั้งฉันควรจะเป็นฝ่ายละอายใจเอง

It is a silly fish that is caught twice with the same bait.

ปลาที่ถูกจับสองครั้งด้วยเหยื่ออย่างเดียวกันเป็นปลาโง่

He that stumbles twice over one stone, deserves to break his Shin

คนที่เดินสะดุดหินสองครั้ง สมควรที่กระดูกหน้าแข้งจะหัก

In war, it is not permitted twice to err.

ในสงครามจะปล่อยให้เกิดเรื่องผิดพลาดซ้ำสองไม่ได้

It is good to learn at other men's cost.

การเรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่นเป็นสิ่งที่ดี

All are wise after the event. ทุกคนฉลาดหลังจากเหตุการณ์ผ่านพ้นไป

รื้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ

ประสบการณ์เหนือกว่าความรู้

นักปราชญ์ถามตนเองถึงเหตุแห่งความผิด คนวิถิตถามคนอื่น

A clever person turns great troubles into little ones, and little ones into none at all.

คนฉลาดทำให้ปัญหาใหญ่กลายเป็นปัญหาเล็กและปัญหาหมดในที่สุด

คำสุภาษิตจีน

แหล่งอ้างอิง

รัชนี้ ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 133 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

เราจะเรียนรู้จากการลงมือทำ ประสบการณ์ จากความผิดพลาดต่าง ๆ ความชำนาญที่ได้จากประสบการณ์เป็นยอดของความรู้ทั้งปวง

อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวถึงความชำนาญหรือประสบการณ์ที่มีความสำคัญมากกว่าความรู้ถึงสิบเท่า หรือการกระทำที่เคยผิดพลาด ก็อาจจดจำไว้ เพื่อเป็นครู ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงตัวอย่างหลากหลายที่แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์เป็นบ่อเกิดสำคัญของความรู้อย่างแท้จริง และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ** และ **ประสบการณ์เหนือกว่าความรู้** นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงคนฉลาดที่เก่งมีประสบการณ์สูงโดยเสริมว่า **A clever person turns great troubles into little ones, and little ones into none at all.** คนฉลาดทำให้ปัญหาใหญ่กลายเป็นปัญหาเล็กและปัญหาหมดในที่สุด

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการให้ความสำคัญกับการลงมือปฏิบัติ การมีประสบการณ์ ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นว่า การสังเกตดูยังไม่เพียงพอ ต้องลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังนำเสนอแง่มุมที่แตกต่างออกไปเพิ่มเติม นั่นคือกล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของนักปราชญ์ที่ต้องคิดทบทวนเมื่อเกิดความผิดพลาด

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยเน้นถึงการใช้ความผิดพลาดให้เป็นครูสอน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นตัวอย่างจำนวนมากเพื่อสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของประสบการณ์ และคำสุภาษิตจีนก็เน้นว่า **ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ** การได้ลงมือกระทำจริงจะเป็นการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จมาก เพราะผู้เรียนจะเข้าใจกระบวนการทำงานอย่างครบถ้วน ได้ฝึกทำจริงเห็นผลงานที่ตนเป็นผู้ลงมือ นอกจากนี้แล้วทำให้มีประสบการณ์เหนือกว่าความรู้ และมีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นคนที่ฉลาดมีประสบการณ์สูงสามารถแก้ไขได้หลายสถานการณ์ รวมทั้งมีความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมของผู้ที่เป็นปราชญ์กับคนทั่วไป ในแง่ของการรู้จักคิดทบทวนความผิดพลาดของตนเองด้วย

4.4.11

คำสอนใจไทย

เวลาและวารีไม่ยินดีจะรอใคร

คำสุภาษิตอังกฤษ

Time and tide wait for no man.

เวลาและกระแสน้ำไม่เคยคอยใคร

Procrastination is the thief of time.

การผัดวันประกันพรุ่งก็เท่ากับโจรขโมยเวลา

Fear not for the future, weep not for the past.

อย่าหวาดกลัวต่ออนาคต และรำไให้กับอดีต

Rest is for the dead. การพักผ่อนเป็นของคนที่ยายแล้ว

Spare when you are young, and spend when you are old.

เก็บสะสมเมื่อยามหนุ่ม เพื่อไว้ใช้เมื่อยามชราภาพ

Ah! Happy years, once more who would not be a boy.

อ้อ! ปีที่เป็นสุข ใครบ้างไม่ยากเป็นเด็กอีกหนหนึ่ง

No one is wise at all times. ไม่มีใครจะเฉลียวฉลาดไปได้ตลอดเวลา

Everything has its time, and that time must be watched.

ทุกอย่างมีเวลาของตนเอง และจังหวะเวลาต้องเฝ้าไว้ให้ดี

Tomorrow never comes. พรุ่งนี้จะไม่มา (ไม่มีคำว่าพรุ่งนี้)

Punctuality is the politeness of princess.

การตรงต่อเวลาเป็นมารยาทของเจ้าหญิง

คำสุภาษิตจีน

เวลาเหมือนน้ำไหล ผ่านไปไม่คืนกลับ

แหล่งอ้างอิง

‘สรวุฑ’ (2532) และ สุภาษิตและคำคมเล่ม2 อ.พฤกษ์ศรี(2534)

ความหมายสอนใจ

เวลาและกระแส่น้ำหมุนเวียนตลอด ไม่เคยหยุดรอใคร

อรรถกถาของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายคล้ายคลึงกัน นั่นคือ คำสอนใจไทยกล่าวว่า เวลาและกระแส่น้ำไม่เคยหยุด ส่วนคำสุภาษิตจีนมีการเปรียบเทียบเวลากับน้ำไหล เวลาเหมือนน้ำไหล ผ่านไปไม่คืนกลับ คำสุภาษิตอังกฤษได้กล่าวถึงการปลอบใจเวลาที่ผ่านเลยไป นั่นคือ **Fear not for the future, weep not for the past.**อย่าหวาดกลัวต่ออนาคต และรำไให้กับอดีต หรือการเฝ้าสังเกตสิ่งรอบตัว เช่น **Everything has its time, and that time must be watched.** ทุกอย่างมีเวลาของตนเอง และจังหวะเวลาต้องเฝ้าไว้ให้ดี

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนใช้คำที่เกี่ยวกับเวลาในลักษณะเป็นกลาง ๆ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงการขยายความ โดยยกตัวอย่างต่าง ๆ เกี่ยวกับเวลาและการใช้เวลา เช่น **Procrastination is the thief of time.** การผัดวันประกัน พรุ่งก็เท่ากับโจรขโมยเวลา หรือ **Rest is for the dead.** การพักผ่อนเป็นของคนที่ยายแล้ว และ **Tomorrow never comes.** พรุ่งนี้จะไม่มา (ไม่มีคำว่าพรุ่งนี้) เพราะการทำงานต้องแข่งกับเวลา หากต้องรอคอย ปล่อยให้เวลาให้เลยไปอาจทำให้กิจการหรือธุรกิจเกิดความสูญเสียได้ นอกจากนี้ ธรรมเนียมของสตรีโดยเฉพาะผู้สูงศักดิ์ที่อาจใช้เวลามากในการแต่งกาย จึงจัดเป็นระเบียบทางสังคมเกี่ยวกับความมีมารยาทของหญิงสูงศักดิ์ว่า **Punctuality is the politeness of princess.** การตรงต่อเวลาเป็นมารยาทของเจ้าหญิง

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนไม่ได้เน้นถึงผลเสียอาจจะเกิดขึ้นในกรณีที่ปล่อยให้เวลาผ่านเลยไป ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมีรายละเอียดที่ทำให้

ผู้อ่านเข้าใจในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันกับเวลา เช่น **No one is wise at all times.** ไม่มีใครจะเฉลียวฉลาดไปได้ทุกเวลา หรือ การใช้ช่วงชีวิตยามหนุ่มและชราภาพ **Spare when you are young, and spend when you are old.** เก็บสะสมเมื่อยามหนุ่ม เพื่อไว้ใช้เมื่อยามชราภาพ

4.4.12

คำสอนใจไทย การตรงต่อเวลา

คำสุภาษิตอังกฤษ Punctuality is the soul of business.

การรักษาเวลาเที่ยงตรง คือหัวใจของธุรกิจ

Time is the soul of the world. เวลาเป็นหัวใจของโลก

คำสุภาษิตจีน

อย่าปล่อยให้โอกาสทองให้หลุดลอยไป

เอาเชือกยาวผูกพระอาทิตย์ไว้ เพื่อไม่ให้เวลาเลยผ่านไป

คนเรามีใช้จะมีโชคเรื่อยไป ดอกไม้มีใช้จะบานอยู่ตลอดไป

แต่งสุกก้านร่วง น้ำถึงเป็นคลอง

แหล่งอ้างอิง

‘สรวารุ’ (2532) และขงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 95

ความหมายสอนใจ

การทำธุรกิจต้องมีการแข่งขันตลอดเวลา ดังนั้นการรักษาเวลาที่เที่ยงตรงตามเวลาที่นัดหมาย จึงสำคัญมากสำหรับการดำเนินธุรกิจ เมื่อถึงเวลาจะเป็นโอกาสดี

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา

ในสังคมไทยถือเอาฤกษ์งามยามดีในการเริ่มต้นกิจการใหม่ ๆ เช่น งานเปิดร้านค้า งานเปิดกล้องถ่ายทำภาพยนตร์ การเปิดสำนักงานธุรกิจแห่งใหม่ สิ่งเหล่านี้ต้องกระทำตามเวลาที่กำหนดซึ่งอาจมาจากการดูฤกษ์ของท่านผู้รู้ นั่นคือคำสอนใจไทย การตรงต่อเวลา เป็นคำที่มีความสำคัญต่อการถือเอาฤกษ์งามยามดีสำหรับโอกาสดีทุกอย่าง คำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายของเวลาที่เที่ยงตรงและเน้นประโยชน์เฉพาะธุรกิจ คำสุภาษิตจีนได้พยายามเน้นการอย่าปล่อยให้โอกาสทองให้หลุดลอยไป เพื่อไม่ให้เวลาเลยผ่านไป ถึงกับมีคำแนะนำให้เอาเชือกยาวผูกพระอาทิตย์ไว้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยให้ความสำคัญ ณ จุดเวลาที่เริ่มต้นการดำเนินงานที่หลากหลาย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษหมายถึงการตรงต่อเวลาในการดำเนินงานธุรกิจ หัวใจเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย ดังนั้นสามารถเปรียบเทียบได้กับการกล่าวถึงประเด็นการตรงเวลาในมุมมองของธุรกิจ สำหรับคำสุภาษิตจีนจะเน้นการรักษาเวลา โดยอย่าปล่อยให้โอกาสทองหลุดลอย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม

(emic perspectives)

คำสอนใจไทยถือการตรงต่อเวลามีความสำคัญต่อการเอาฤกษ์งามยามดีเป็นหลักชัยในการเริ่มต้นทำสิ่งใหม่และดีงาม ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นการตรงต่อเวลาเป็นหัวใจของการดำเนินธุรกิจ และคำสุภาษิตจีนเน้นให้เห็นประโยชน์

ของกาลเวลาที่มีค่าเหมือนทองคำ เช่น มีผลผลิตตามต้องการเฉพาะในเวลาที่มาถึง หรือคนเรามีได้มีโชคเรื่อยไป และดอกไม้มิใช่จะบานอยู่ตลอดไป หากไม่ไขว่คว้าในช่วงเวลาที่เหมาะสมก็จะเสียโอกาสไปอย่างน่าเสียดาย

4.4.13

คำสอนใจไทย

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

คำสุภาษิตอังกฤษ

Remember that time is money.

It's never too late to mend. ไม่สายเกินแก้

What's wrong today, won't be right tomorrow.

สิ่งที่ปล่อยให้ผิดในวันนี้ได้ พรุ่งนี้ก็ผิดอีก

One hour sleep before midnight is worth three after.

นอนก่อนเที่ยงคืนหนึ่งชั่วโมง มีค่ากว่านอนหลังเที่ยงคืนสามชั่วโมง

Delays have dangerous ends. ชักช้าเมื่อต้น เสียหายเมื่อปลายมือ

One today is worth two tomorrow.

วันนี้วันเดียวมีค่ามากกว่าพรุ่งนี้สองวัน

To choose time is to save time.

การรู้จักเลือกเวลาคือการประหยัดเวลา

คำสุภาษิตจีน

เวลาหนึ่งนิ้วเท่ากับทองคำหนึ่งนิ้ว

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

ทองคำหนึ่งนิ้วยากจะซื้อกาลเวลาได้หนึ่งนิ้ว

แหล่งอ้างอิง

www.specialdictionary/proverb.com

และยงชวน มิตรอารี(2548)หน้า165

ความหมายสอนใจ

เวลาเป็นของมีค่าเปรียบเหมือนเงินทอง ดังนั้นจึงควรใช้เวลาอย่างคุ้มค่า

อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสุภาษิตสอนใจในสามภาษามีความหมายเดียวกันคือการเห็นคุณค่าของเวลาว่าเป็นของมีค่า คำสุภาษิตจีนอ้างถึงเวลาที่มีค่าแพงมหาศาลและอาจหาซื้อไม่ได้ นั่นคือเวลาหนึ่งนิ้วเท่ากับทองคำหนึ่งนิ้ว และ ทองคำหนึ่งนิ้วยากจะซื้อกาลเวลาได้หนึ่งนิ้ว

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตอังกฤษได้ยกตัวอย่างหลากหลาย เพื่อแสดงถึงคุณค่าของเวลา เช่น **Delays have dangerous ends.** ชักช้าเมื่อต้น เสียหายเมื่อปลายมือ และ **To choose time is to save time.** การรู้จักเลือกเวลาคือการประหยัดเวลา

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยที่เกี่ยวกับเวลามีบางคำที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน เช่น ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ ยิ่งรีบยิ่งช้า ช้า ๆ ได้พำเล้งงาม แต่

เวลาเป็นของมีค่ามีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ได้ทรงใช้เป็นชื่อหนังสือ “เวลาเป็นของมีค่า” ซึ่งเป็นหนังสือที่มีคุณค่ามาก “ค่าของเวลา” ผ่านการรวบรวมพระจริยาวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ด้วยการทำงานอดิเรก ประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ ไม่ได้ใช้ไปกับการสะสมของที่มีราคาแพง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเวลาระหว่างสังคมไทย และสังคมของผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศต่างกัน สังคมในซีกโลกตะวันตกมีวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเวลามากกว่าสังคมไทย จนมีสำนวนพูดทั่วไปในการทำงานในสำนักงานว่า “มาไทยไปฝรั่ง” นั่นคือมาทำงานเช้าหรือมาสายไม่ตรงเวลา แต่กลับจากงานตรงเวลา สมัยก่อนคนไทยไม่ค่อยเข้มงวดกวดขันในเรื่องเวลา ดังที่สำนวนพูดกันว่า เป็นข้าราชการกินข้าวร้อนนอนตื่นสาย เวลาไปทำงานจึงสาย แต่เวลาเลิกงานตรงเวลาแบบฝรั่งที่ทำงานตรงเวลา จึงเกิดเป็นสำนวนพูดกันว่า “มาไทยไปฝรั่ง” แปลว่า มาอย่างไทย ไปอย่างฝรั่งคือ มาทำงานสายไม่ตรงเวลา แต่เลิกงานคือกลับบ้านตรงเวลา นับว่าเป็นการเหน็บแนมความไม่ตรงต่อเวลาของผู้ที่เป็นข้าราชการ

4.4.14

คำสอนใจไทย

เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย
ถีลลดตาข้าง ห่างลดตาเส้น

คำสุภาษิตอังกฤษ

Penny wise and pound foolish.

Who repairs not hit gutters his whole house.

คนที่ไม่ยอมซ่อมรางน้ำ ต้องซ่อมบ้านทั้งหลัง

It is no use spoiling the ship for a ha'p' orth of tar.

(a ha'p' orth – halfpenny-worth)

ไม่มีประโยชน์อะไรในการทำให้เรือเสียเพื่อประหยัดน้ำมันดินที่มีราคา

เพียงครึ่งเพนนี

Better bend the neck than bruise the forehead.

ก้มคอลงดีกว่าให้หน้าผากฟกช้ำ

Better a little loss than a long sorrow. เสียน้อยดีกว่าเศร้านาน

By timely mending saves much spending.

การซ่อมที่ถูกจังหวะ (เวลา) ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก

คำสุภาษิตจีน

คนยากจนขึ้นเส้น ความคาดหวังก็น้อย

A stitch in time saves nine.

เย็บเข็มหนึ่งทันเวลาช่วยให้ไม่ต้องเย็บอีกเก้าเข็ม

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอ โสคติกุล(2549) หน้า 325 ยงชวน มิตรอารี (2549) และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ การเสียเพียงเล็กน้อยแต่ไม่ยอมเสีย ทำให้ต้องเสียมากกว่าเดิม เช่น ตอนแรก รถเสียเพียงเล็กน้อยแต่ไม่ยอมซ่อม กลับปล่อยปละละเลยจนรถเสียมากขึ้น และต้องเสียเงินซ่อมเป็นจำนวนมากในภายหลัง

อรรถลักษณะของคำภีรสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยได้สอนโดยแสดงผลที่เกิดตามหลัง คือในตอนแรกตระหนักไม่ยอมจ่ายสิ่งที่จำเป็น ซึ่งอาจเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย แต่ในที่สุดก็ต้องจ่ายมากเป็นการตัดสินใจที่ผิดในเรื่องการใช้จ่าย คำสอนใจไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกันอีกคำหนึ่ง คือ **ถีลลิตตาชัง** ห้างลลิตตาเส้น ใช้ในเรื่อง “ตัดท่อนลือมวง” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4 เป็นคำพูดประชดคือ ทำถีแต่ชังลลิตได้ทั้งตัว แสดงว่า ไม่ถีจริง เปรียบเทียบกับเรื่องทั่วไป คือ ทำอะไรที่ดูว่าทำถีถีวนละเอียลลิตดี แต่ความจริงไม่รอบคอบ มีช่องโหว่หลวม ส่วน “ห้างลลิตตาเส้น” เป็นคำเอาเข้ามาเทียบคำถีกับห้าง ชังกับเส้น เพื่อพูดให้คล้องจองกัน นอกจากนี้แล้วยังใช้ในความหมายเกี่ยวกับการประหยัดไม่ถูกทางอีกด้วย คือ ประหยัดในสิ่งที่ไม่ควรประหยัด อาจเข้าทำนอง **เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย**

คำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายเช่นเดียวกับคำสอนใจไทย ถ้าเป็นเงินเฟนนีซึ่งเป็นเงินจำนวนเพียงเล็กน้อยจะฉลาด และรอบคอบ แต่ถ้าเป็นเงินปอนด์ซึ่งเป็นหน่วยเงินที่ใหญ่กว่าจะประมาท ไม่ระมัดระวัง คำสุภาษิตนี้เริ่มใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1607 (พ.ศ. 2150) และยังมีอีกหลายคำสุภาษิตที่มีความหมายคล้ายกัน เช่น **Who repairs not hit gutters his whole house.** คนที่ไม่ยอมซ่อมรางน้ำต้องซ่อมบ้านทั้งหลัง คำสุภาษิตนี้แสดงให้เห็นถึงการประหยัดเงินที่ไม่ถูกทาง คือประหยัดเงินไม่ยอมเสียเงินซ่อมรางน้ำรั่ว แต่จะต้องเสียเงินจำนวนมากกว่าภายหลัง คือต้องซ่อมบ้านทั้งหลัง เพราะน้ำที่ไหลจากรางน้ำรั่วเข้าบ้าน จึงเข้าทำนองเสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย หรือ **It is no use spoiling the ship for a ha’p’ orth of tar. (a ha’p’ orth – halfpenny-worth)** ไม่มีประโยชน์อะไรในการทำให้เรือเสียเพื่อประหยัดน้ำมันดินที่มีราคาเพียงครึ่งเฟนนี ซึ่งเป็นการประหยัดเงินไม่ถูกทางอีกเช่นกัน คือ ประหยัดน้ำมันดินที่มีราคาเพียงครึ่งเฟนนี แต่ทำให้เรือเสียทั้งลำ บางครั้งเรายอมเรื่องเพียงเล็กน้อยเพื่อผ่อนปรนสิ่งร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้น เช่น **Better bend the neck than bruise the forehead.** ก้มคอลงดีกว่าให้หน้าผากฟกช้ำ

ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวถึง คนยากจนขันแค้น ความคาดหวังก็น้อย นั่นคือคนยากจนอยู่แล้ว ความคาดหวังว่าจะใช้จ่ายน้อยก็ยาก เพราะด้วยต้นทุนที่น้อยทำให้ต้องลงทุนตามลำพัง จึงทำให้ต้องใช้จ่ายมากขึ้น นอกจากนี้ยังมี **A stitch in time saves nine.** เย็บเข็มหนึ่งทันเวลาช่วยให้ไม่ต้องเย็บอีกเก้าเข็ม คำสุภาษิตนี้แสดงให้เห็นว่าเรื่องเล็กน้อยที่ถูกมองข้ามไป อาจส่งผลให้เกิดเรื่องใหญ่ได้ ถ้าเราจัดการกับเรื่องเล็กน้อยแต่แรก ก็สามารถป้องกันไม่ให้เกิดเรื่องใหญ่ที่ร้ายแรงได้ภายหลัง

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสาธิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน แต่แต่ละภาษามีตัวอย่างแสดงถึงความต่างกันทางวัฒนธรรม เช่น คำสอนใจของไทยนำช้างมาเปรียบเทียบกับตัวเส้น ส่วนคำสาธิตอังกฤษยกตัวอย่างที่มีความหลากหลาย เช่น การประหยัดค่าซ่อมรถน้ำ ค่าน้ำมันดินทาเรือ และคำสาธิตจีนส่งเสริมให้เป็นคนรอบคอบ เช่น การเย็บเสื้อติดกระดุม หากทำให้เรียบร้อยก่อนเพียงเล็กน้อย ก็ยังใช้เสื้อได้อีกนาน ไม่ต้องซ่อมมากในภายหลัง

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจที่เกี่ยวกับการเสียน้อยเสียมาก เสียมากเสียง่ายนี้ มีอยู่เกือบทุกภาษา เพราะเป็นธรรมชาติของคนที่จะมองเห็นสิ่งเล็กน้อยรอบตัวมากกว่าเรื่องใหญ่ที่ตนเองไม่คุ้นเคย จึงมีโอกาสที่จะพลาดได้ง่ายและเกิดความเสียหายอย่างหนัก เนื่องจากมีความมักง่าย ขาดวิสัยทัศน์ หรือขาดการคาดคะเนล่วงหน้าที่ถูกต้อง

4.4.15

คำสอนใจไทย

ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี

คำสาธิตอังกฤษ

Wealth brings opportunity.

Men get wealth and women keep it.

ผู้ชายมีความร่ำรวยและผู้หญิงเก็บรักษา

Better wit than wealth.

การมีสติปัญญาดีกว่าความร่ำรวย

A good wife and health is a man's best wealth.

ภรรยาที่ดีและสุขภาพเป็นความร่ำรวยที่ดีที่สุดของผู้ชาย

คำสาธิตจีน

With money, a dragon without it, a worm.

มีเงินเป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย

The greater your troubles, the greater is your opportunity to show yourself a worthy person.

ยิ่งคุณมีปัญหามาก ก็ยิ่งเป็นโอกาสดีที่จะแสดงออกถึงความมีคุณค่า

No one has an exclusive on opportunity. When the sun rises, it rises for everyone.

ไม่มีใครเป็นอภิสิทธิ์ชน เมื่อดวงอาทิตย์ส่องแสงให้ทุกคน

One courts misfortune by flaunting wealth.

คนอยากหาเรื่อง โชคร้ายก็ต้องอวดความร่ำรวย

Wealth and obscurity cannot equal poverty and fame.

ความร่ำรวยและความคลุมเครือไม่อาจจะเทียบเท่ากับความยากจน

และชื่อเสียง

Economy is the wealth of the poor and the wisdom of the rich.

ความประหยัดเป็นทรัพย์ของคนจนและเป็นสติปัญญาของคนรวย

Great wealth is a gift from heaven; moderate wealth results from frugality.

ความร่ำรวยที่ยิ่งใหญ่เป็นของขวัญจากสวรรค์ส่วนความร่ำรวยแบบ
ธรรมดาได้มาจากความมัธยัสถ์

แหล่งอ้างอิง

ภายิตและคำคมเล่ม 2 อ. พุกกะศรี (2547)

ความหมายสอนใจ

ความมั่งคั่งร่ำรวยมักจะนำลาภ เกียรติยศ ชื่อเสียงและโอกาสดีมาให้เจ้าของ

อัตลักษณ์ของคำภายิตสอนใจในสามภาษา สังคมไทยเมื่อต้องการอวยพรให้ลูกหลาน ก็มักให้ศีลให้พรว่าขอให้ร่ำรวย มีเกียรติยศชื่อเสียง ดังนั้นคำสอนใจไทยจึงเป็นแนวทางของการทำให้ลูกหลานได้สุขสบายด้วยทรัพย์สินเงินทอง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมักเปรียบเทียบสติปัญญากับความร่ำรวย และกล่าวแนะนำให้ฝ่ายหญิงหรือเป็นผู้ดูแลรักษา และคำสุภาษิตจีนกล่าวยกย่องคนมีเงินเทียบเท่ามังกร ถ้าไร้เงินก็เป็นได้แค่หนอนน้อย

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)

คำสอนใจไทยมักกล่าวให้กำลังใจ

บุตรหลาน และเชื่อว่าความมั่งคั่งจะพาสั่งดีมาให้ในชีวิต ความร่ำรวยจะเป็นใบเบิกทางของโอกาสดีในภายหน้า ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่ามีสิ่งสำคัญกว่าความร่ำรวยคือ **Better wit than wealth.**

การมีสติปัญญาดีกว่าความร่ำรวย และคำสุภาษิตจีนสอนให้ไม่ยึดติดกับความร่ำรวยเพียงอย่างเดียว ควรคำนึงถึงความเสมอภาคด้วยเช่น แสงอาทิตย์ส่องสว่างให้ทุกคน ไม่ผูกขาดเฉพาะคน และความแตกต่างระหว่างคนจนกับคนรวย เช่น **Economy is the wealth of the poor and the wisdom of the rich.** ความประหยัดเป็นทรัพย์ของคนจน และเป็นสติปัญญาของคนรวย

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยนี้ให้ความสำคัญกับความเชื่อที่ว่าถ้าลูกหลานมีความร่ำรวยจะเป็นใบเบิกทางของโอกาสดีในภายหน้า ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้เน้นถึงองค์รวมของการนำมาซึ่งความร่ำรวย เช่น สติปัญญา การรักษาสุขภาพ การดูแลและเก็บรักษาทรัพย์สมบัติคุณสมบัติในการเก็บรักษาระหว่างชายกับหญิง และคำสุภาษิตจีนให้แนวทางที่จะร่ำรวยได้ด้วยการเก็บออม และมีข้อเตือนใจว่าหากมีเงินจะได้เป็นมังกรมีศักดิ์สูง หากไร้เงินเป็นได้แค่หนอนน้อยธรรมดา

4.4.16

คำสอนใจไทย

ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

คำสุภาษิตอังกฤษ

Honesty is the best policy. ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด

Beauty and honesty seldom agree.

ความงามและความซื่อสัตย์ยากที่จะสอดคล้องกัน

Don't measure your neighbor's honesty by your own.

อย่าวัดมาตรฐานความซื่อสัตย์ของเพื่อนบ้านด้วยตัวคุณ

คำสุภาษิตจีน คำมั่นสัญญามีค่าดังทองพันชั่ง

แหล่งอ้างอิง ประพจน์ สุภรัตน์เมธี (2549)

ความหมายสอนใจ ความซื่อสัตย์หมายถึงความประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง คนที่ซื่อสัตย์ ก็คือ คนที่เป็นคนตรง ประพจน์สิ่งใดก็ด้วยน้ำใสใจจริง ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่สำคัญที่คนในสังคมควรประพฤติ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวถึงคุณธรรมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำธุรกิจ **ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน** ถ้าผู้ที่ทำธุรกิจมีความซื่อสัตย์ก็ทำให้ค้าขายได้นานจนร่ำรวย ส่วนผู้ที่คดโกงก็อยู่ในแวดวงการค้าขายไม่นาน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Honesty is the best policy.** ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด ในการดำเนินงานใด ๆ หากมีความซื่อสัตย์เป็นนโยบายสำคัญ ก็จะทำให้กิจการนั้นๆ ประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรือง สำหรับคำสุภาษิตจีนได้เน้นว่า **คำมั่นสัญญามีค่าดังทองพันชั่ง** ดังนั้น ความซื่อสัตย์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดคำมั่นสัญญาที่มีค่าสูงเสมือนทองคำที่มีน้ำหนักถึงพันชั่ง

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน กล่าวคือให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ คำสอนใจไทยค่อนข้างจะมุ่งเฉพาะการทำธุรกิจ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนให้ความสำคัญของความซื่อสัตย์ในแง่มุมที่กว้างขึ้นของชีวิต

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญที่คนในสังคมต้องการสังคมหรือประเทศใดที่พลเมืองมีความซื่อสัตย์สูง ก็เป็นที่เชิดชูทั่วโลก เพราะหมายถึงว่าสังคมหรือประเทศนั้นห่างไกลจากการโกงกิน หากประชากรของประเทศใดที่มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูง ก็จะมีส่วนทำให้คุณธรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ สูงตามด้วย เช่น ความรักชาติ ความสามัคคี และความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นต้น

4.4.17

คำสอนใจไทย เอากุ้งฝอยไปตกปลากระพง
เสียก่าได้กอบ

คำสุภาษิตอังกฤษ Throw out a sprat to catch a mackerel.
You must lose a fly to catch a trout.
คุณจะต้องเสียแมลงเพื่อจับปลาเทราท์
A hook's well lose to catch a salmon.
เสียเบ็ดสักตัวหนึ่ง เพื่อจับปลาแซลมอนก็คุ้ม

คำสุภาษิตจีน	Venture a small fish to catch a great one. ปล่อยปลาเล็กเพื่อตกปลาใหญ่ วางสายเบ็ดยาวตกปลาตัวใหญ่ (อยากได้ผลประโยชน์มากต้องใช้เวลานาน)
แหล่งอ้างอิง	รัชนี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 414 และ ยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 115
ความหมายสอนใจ	ลงทุนน้อยหวังผลกำไรมาก

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยได้ยกตัวอย่างของสิ่งเล็กน้อยเพื่อแลกกับของที่ใหญ่กว่า ‘กุ้งฝอย’ มีราคาน้อยกว่า ‘ปลากะพง’ มาก **เอากุ้งฝอยไปตกปลากะพง** มีความหมายเหมือนคำสุภาษิตอังกฤษ **You must lose a fly to catch a trout. คุณต้องเสียแมลงเพื่อจับปลาเทราท์** นอกจากนี้ คำสอนใจไทยอีกคำหนึ่งคือ **เสียกำไ่ได้กอบ** ‘กำ’ คือกำมือเดียว ส่วน ‘กอบ’ คือสองมือเต็ม เสียกำมือเดียวและได้สองมือเต็ม หมายความว่า เสียน้อยไปก่อนแล้วจะได้มากภายหลัง อย่างไรก็ตาม **เสียกำไ่ได้กอบ** ไม่ได้แสดงเจตนาของการเสียน้อยเพื่อให้ได้มาก แต่เป็นเรื่องของการรอจังหวะก่อน-หลัง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Throw out a sprat to catch a mackerel.** ‘sprat’ เป็นปลาน้ำเค็มในยุโรปอยู่ในตระกูลเดียวกับปลาแฮร์ริ่ง มีขนาดเล็ก ส่วน ‘mackerel’ เป็นปลาน้ำเค็มในยุโรปเหมือนกัน ลำตัวมีลายเป็นทาง แต่ตัวใหญ่กว่า ‘sprat’ คำสุภาษิตนี้มีความหมายโดยทั่วไปว่า ให้สิ่งเล็กน้อยหรือไม่สำคัญ โดยหวังที่จะได้สิ่งที่ใหญ่กว่าหรือดีกว่าเป็นการตอบแทน เช่น ถ้าอยากได้ปลาเทราท์ก็ใช้แมลงเป็นเหยื่อเกี่ยวเบ็ดล่อ และคำสุภาษิตจีนก็มีความหมายเช่นเดียวกัน **Venture a small fish to catch a great one. ปล่อยปลาเล็กเพื่อตกปลาใหญ่** มีอีกหนึ่งสุภาษิตคือ **วางสายเบ็ดยาวตกปลาตัวใหญ่** ถ้าอยากได้ผลประโยชน์มาก ต้องใช้เวลานาน วางแผนในระยะยาวโดยไม่หวังผลอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยชน์ใหญ่หลวงยิ่งขึ้นในอนาคต

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน นั่นคือ ใช้สิ่งเล็กน้อยหรือไม่สำคัญ โดยหวังจะได้สิ่งที่ใหญ่กว่าหรือดีกว่าเป็นการตอบแทน และที่น่าสังเกตคือคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามต่างใช้สัตว์ทะเล เช่น กุ้ง ปลา มาเป็นตัวอย่างเป็นอันหนึ่ง แต่คำสุภาษิตของจีนเน้นการใช้เวลาและความอดทน เพื่อให้ได้ประโยชน์ใหญ่ขึ้น **มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives)** คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน และใช้ตัวอย่างสัตว์ประเภทเดียวกัน คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษ แสดงถึงความโลภที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ส่วนมากที่อยากเสียของเพียงเล็กน้อย และหวังของตอบแทนที่มากกว่า อย่างไรก็ตามในวงการธุรกิจที่มีผลประโยชน์สูง คำสุภาษิตสอนใจนี้มักจะเป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติของโลกที่ปฏิบัติกัน และโดยวงจรทั่วไปแล้วปลาใหญ่มักกินปลาเล็กเสมอ แต่คำสุภาษิตของจีนมีจุดเด่นกว่าในเรื่องเน้นการใช้เวลาและความอดทนเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนที่คุ้มค่า

4.4.18

คำสอนใจไทย	อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน
คำสุภาษิตอังกฤษ	Never spend your money before you have it Money begets money. เงินก่อให้เกิดเงิน A penny saved is a penny gained. ถ้าประหยัดเงินได้หนึ่งเพนนี ก็เท่ากับว่าหาเงินมาได้หนึ่งเพนนี
คำสุภาษิตจีน	ปีนี้กินเสบียงของปีหน้า เข้านอนท้องหิว ดีกว่าตื่นแล้วเจอหนี้

แหล่งอ้างอิง www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ เงินเป็นของมีค่า หากใช้สุรุ่ยสุร่าย ก็จะสิ้นเปลือง ถ้าไม่ต้องการยากจนก็อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน และต้องมีหลักฐานการใช้เงินเพื่อการตรวจสอบ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษนี้ เป็นสิ่งเตือนสติไม่ให้ใช้เงินที่ตนเองยังไม่มีหรือใช้เกินตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิถีชีวิตของนักธุรกิจที่มีการหมุนเงินทำธุรกิจตลอดเวลา ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวถึงสภาพการใช้จ่ายหรือความเป็นอยู่ว่า จะจนล่งหน้าหากปีนี้กินเสบียงของปีหน้า และยังกล่าวถึงความหยิ่งในศักดิ์ศรีว่า ขอมอดขอมหิวดีกว่าเป็นหนี้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยเตือนสติก่อนใช้เงิน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นประเด็นของเงินต่อเงิน นั่นคือ ต้องมีเงินทุนเพื่อเป็นทุนต่อไปในอนาคต แต่คำสุภาษิตจีนชี้ให้เห็นถึงความไม่ต้องการเป็นหนี้ ความรักเกียรติยศและศักดิ์ศรี

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษให้ข้อคิดเพื่อเตือนสติหรือการปรามคนใช้เงินมือเติบ ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นการใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายก็เหมือนต้องจนล่งหน้า เพราะไปใช้จ่ายเงินทองหรือของที่อยู่ในอนาคต ซึ่งอาจจะมียู่หรือไม่มีอยู่ก็ยังไม่รู้ รวมทั้งเน้นการปลอดหนี้ แม้ว่าจะอดโง่ก็ขอมทนดีกว่าเป็นหนี้ แสดงให้เห็นถึงความต้องการอยู่อย่างมีเกียรติ สรุปได้ว่าคำสุภาษิตสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คือการเตือนสติให้ประหยัดมัธยัสถ์ ไม่ใช่จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนเกินเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างฐานะและความมั่นคงในชีวิต หากไม่รู้จักรการใช้ประโยชน์จากเงินอย่างถูกต้อง ก็อาจเป็นเหตุให้มีหนี้สินรุงรังจนกระทั่งกระทบถึงการดำรงชีวิตอย่างสงบสุขในครอบครัว จากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับคำสอนใจนี้มาก ความเป็นอยู่พอเพียงในครอบครัวจะทำให้ชีวิตเป็นสุข สักคมก็เป็นสุข และประชาชาติก็พลอยเป็นสุขด้วย

4.4.19

คำสอนใจไทย

ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า

คำสุภาษิตอังกฤษ

He doubles his gift who gives in time.

A great man is one, who knows the time.

บุคคลสำคัญย่อมเป็นผู้ที่รู้คุณค่าของเวลาดี

The time to come is no more ours than the time past.

เวลาที่จะมาถึงมีไม่มากกว่าเวลาของเราที่ผ่านไป

Better three hours too soon than a minute too late.

ไปก่อนสามชั่วโมงยังดีกว่าไปสายเพียงนาทีเดียว

To a lazy man, tomorrow is always the best day of the year.

คนเกียจคร้านถือหลักว่า พรุ่งนี้เป็นวันที่ดีที่สุดของเขาเสมอ

Time brings wisdom. เวลามาซึ่งสติปัญญา

คำสุภาษิตจีน

Crisis brings opportunity and change.

วิกฤตินำมาซึ่งโอกาสและการเปลี่ยนแปลง

แหล่งอ้างอิง

www.special dictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

จังหวะเวลาเป็นสิ่งสำคัญ หากถูกต้องตามเวลาที่ต้องการก็ได้ค่าตอบแทนสูง

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยเน้นถึงความสำคัญของเวลา เช่น เวลาเป็น

เงินเป็นทอง น้ำขึ้นให้รีบตัก เป็นต้น ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมได้ในเวลาที่ต้องการ ก็สมควรได้รับ

ผลตอบแทนสูง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษก็ให้ความสำคัญกับเวลาเช่นเดียวกัน และยกย่องคนที่รู้คุณค่า

ของเวลา เช่น **A great man is one, who knows the time.** บุคคลสำคัญย่อมเป็นผู้ที่รู้คุณค่าของเวลาดี นอกจากนี้ยังมีคำสุภาษิตที่ว่า เวลามาพาความฉลาดและสติปัญญามาให้ **Time brings****wisdom.** เวลามาซึ่งสติปัญญา และมีกรกล่าวเสียคติคนเกียจคร้าน เช่น **To a lazy man,****tomorrow is always the best day of the year.** คนเกียจคร้านถือหลักว่า พรุ่งนี้เป็นวันที่ดีที่สุด

ของเขาเสมอ สำหรับคำสุภาษิตจีนได้ชี้ให้เห็นถึงช่วงเวลาที่วิกฤติ ซึ่งอาจเป็นโอกาสที่ดีและทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลง **Crisis brings opportunity and change.** วิกฤติกลานำโอกาสและการเปลี่ยนแปลงการเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (**transcultural comparison**) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมี

ความหมายใกล้เคียงกันที่เน้นถึงจังหวะเวลาถูกต้องของชีวิต ก็อาจทำให้ผู้ที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับ

ผลประโยชน์สูงขึ้น ส่วนคำสุภาษิตจีนได้เสนอวิกฤติ ที่อาจสร้างโอกาสและการเปลี่ยนแปลงในชีวิต

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (**emic perspectives**) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมี

ความหมายใกล้เคียงกันคือ ผู้ที่สามารถกำหนดช่วงเวลาได้เหมาะสมกับงานย่อมได้ผลตอบแทนสูงขึ้น

ส่วนคำสุภาษิตจีนนำเสนอประเด็นกว้าง และไม่ตรงกับช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการได้ผลตอบแทนสูง

แต่หมายถึงจังหวะเวลาและการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเกิดผลดีในชีวิต

4.4.20

คำสอนใจไทย

โลกมากลาภหาย

คำสุภาษิตอังกฤษ

Kill not the goose that lays the golden eggs.

Grasp all, lose all. คว่าไว้หมด สูญหมด

Catch not at the shadow and lose the substance.

อย่าจับเอาของที่เห็นเป็นเงาและสูญเสียนั่นไป

All covet, all lose. อยากได้ทุกอย่าง สูญหมดทุกอย่าง

Covetous ness brings nothing home. ความโลภไม่ได้อะไรกลับบ้าน

คำสุภาษิตจีน

ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่

ยิ่งเล่น ยิ่งเสีย

A man's greed is like a snake that wants to swallow an elephant.

ความโลภของคนเหมือนงูอยากจะกลืนช้าง

แหล่งอ้างอิง

รัชนี โชคสถิตกุล(2549) หน้า 209 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

อยากได้มาก ไม่รู้จักพอ ลงท้ายเลยไม่ได้อะไร

อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้ มีความหมายชัดเจน คือ ถ้าอยากได้มาก ได้หนึ่งจะเอาสอง ได้สองจะเอาสาม ไม่รู้จักพอ ในที่สุดก็จะไม่ได้อะไรเลย คำสอนใจไทยนี้ คล้ายคลึงกับคำสุภาษิตอังกฤษ **Grasp all, lose all. คว่าไว้หมด สูญหมด** ในด้านความหมายและการใช้คำสุภาษิต ส่วน **Kill not the goose that lays the golden eggs.** นั้นวิธีเปรียบเทียบแตกต่างไปบ้าง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมาจากนิทานกรีกที่เล่าว่า ชายคนหนึ่งมีห่านที่ออกไข่ทองวันละหนึ่งฟอง เมื่อเขาอยากได้ไข่ทั้งหมด จึงจับห่านมาผ่าท้องเพื่อจะเอาไข่ ปรากฏว่าห่านตายและไม่ได้ไข่ทองอีกเลย ซึ่งคำสุภาษิตนี้สอนว่าอย่าโลภมาก มิฉะนั้นจะไม่ได้อะไรเลย นอกจากนี้ยังมีคำสุภาษิตอื่นอีกที่สอนไม่ให้โลภมากคือ **Grasp all, lose all. คว่าไว้หมด สูญหมด** คำสุภาษิตนี้มาจากนิทานอิสปที่เล่าว่า มีสุนัขตัวหนึ่งคาบชิ้นเนื้อข้ามสะพาน ขณะเดินข้ามสะพานก็มองลงไปใต้น้ำเห็นเงาตัวเอง แต่คิดว่าเป็นสุนัขอีกตัวหนึ่งคาบชิ้นเนื้ออยู่ จึงปล่อยก้อนเนื้อที่คาบไว้เพื่อจะเอาก่อนเนื้ออีกก้อนหนึ่งทีเห็นใต้น้ำ ก้อนเนื้อที่คาบอยู่จึงตกลงไปในน้ำ คำสุภาษิตนี้สอนว่า อย่าโลภมาก มิฉะนั้นจะสูญเสียทุกอย่างแม้แต่ของที่มืออยู่ และมีคำสุภาษิตที่ว่า **Catch not at the shadow and lose the substance. อย่าจับเอาของที่เห็นเป็นเงาและสูญเสียนั่นไป** คำสุภาษิตนี้มาจากนิทานอิสปเรื่องเดียวกันกับ **Grasp all, lose all.** และ นอกจากนี้มีคำสุภาษิตที่ว่า **All covet, all lose. อยากได้ทุกอย่าง สูญหมดทุกอย่าง** รวมทั้งคำสุภาษิตที่ว่า **Covetous ness brings nothing home. ความโลภไม่ได้อะไรกลับบ้าน** สำหรับคำสุภาษิตจีนเน้นถึงความสูญเสียนอกจากการละโมบว่า **ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่** นอกจากนี้ยังมาจากการเล่นการพนัน **ยิ่งเล่น ยิ่งเสีย** ซึ่งมีความหมายตรงคือ ยิ่งเล่นการพนัน

มากเท่าไร เมื่ออยากได้คืน ก็ยิ่งสูญเสียมากเท่านั้น ยังมีอีกหนึ่งคำสุภาษิตคือ **A man's greed is like a snake that wants to swallow an elephant.** ความโลภของคนเหมือนงูอยากจะกลืนช้าง คำสุภาษิตนี้มีส่วนคล้ายที่ชัดเจนเพียงส่วนแรกคือความโลภ ที่งูอยากกินช้าง ซึ่งถ้างูกินช้างแล้วคงต้องแตกตาย ในทำนองเดียวกันความโลภก็อาจทำให้มนุษย์ตายได้เช่นกัน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายสอดคล้องกัน ส่วนคำสุภาษิตจีนมีความหมายตรงเหมือนกันคือโลภในสิ่งเล็กน้อยแต่อาจเสียหายในเรื่องใหญ่ และ **ยิ่งเล่นยิ่งเสีย** มีที่มาคือมาจากการเล่นการพนัน คนเล่นการพนันมักโลภมาก ยิ่งอยากได้เงินมาก ก็สูญเสียเงินมากในเวลาอันรวดเร็ว

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกันมาก นั่นคือต่างมุ่งหมายที่จะเตือนสติคนมิให้โลภมาก เพราะจะทำให้ลาภหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเล่นพนัน จะทำให้เสียหาย ครอบครัวอาจพินาศล่มสลายมีคำกล่าวที่ว่า “ไฟไหม้บ้านยังไม่เท่าผีพนันเข้าสิง” เมื่อศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครอบครัวร้าวฉานหรือล่มสลาย ก็มักจะพบว่ามาจากการเล่นพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีเกมการแข่งขันฟุตบอลโลก ผู้คนส่วนใหญ่หลงใหลในการเล่นพนันบอลจนเป็นหนี้สินมากมาย รัฐบาลก็พยายามที่จะเชิญชวนและประชาสัมพันธ์ให้คนไทยชมกีฬาฟุตบอลอย่างสนุกสนาน และหลีกเลี่ยงการเล่นพนัน จากสถิติต่าง ๆ ได้แสดงถึงผลร้ายของการเล่นพนันที่กระทบกับความสงบสุข ตั้งแต่ในครอบครัวจนถึงประเทศชาติ เป็นต้นว่า การทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว การเป็นหนี้สิน อาชญากรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นผลร้ายต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมเป็นอย่างมาก หนทางการแก้ไขอย่างหนึ่งคือต้องอบรมสั่งสอนให้เยาวชนในสังคมยุคใหม่อย่าละโมภ เห็นโทษภัยของการพนัน และพยายามหลีกเลี่ยงอบายมุขต่าง ๆ

4.5 คำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านความสามัคคี

4.5.1

คำสอนใจไทย

อย่าเปิดฝาเรือน

ภายในอย่านำออก ภายนอกอย่านำเข้า

ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า

คำสุภาษิตอังกฤษ

Don't wash one's dirty linen in public.

คำสุภาษิตจีน

เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 115

ความหมายสอนใจ

อย่าพูดเรื่องราวไม่ดีภายในครอบครัวให้คนอื่นฟัง

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย ‘ฝาเรือน’ เป็นเครื่องกำบังสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่
ในเรือนในบ้าน ไม่ให้คนอื่นมารู้มาเห็น ซึ่งเมื่อเปิดฝาเรือนก็เท่ากับเปิดเผยให้คนอื่นรู้ความเป็นไป
ของสิ่งต่าง ๆ ในบ้าน คำสอนใจไทยนี้สอนไม่ให้บอกเล่าขยายเรื่องราวในบ้าน ที่มักเป็นเรื่องไม่ดีให้
คนอื่นรับรู้ เป็นสุภาษิตเก่า ปัจจุบันไม่ค่อยใช้กัน มีความหมายคล้ายคลึงกับ คำสุภาษิตอังกฤษ **Don't
wash one's dirty linen in public.** มีสุภาษิตสอนใจที่ใกล้เคียงคือ ภายในอย่านำออก ภายนอก
อย่านำเข้า หมายความว่าเรื่องร้อนและความลับภายในบ้านไม่ควรนำมาเผยแพร่ให้คนอื่นทราบ และ
ความเดือดร้อนหรือเหตุร้ายจากภายนอกก็ไม่ควรนำมาเข้ามาในบ้าน นอกจากนี้ยังมี ไฟในอย่านำออก
ไฟนอกอย่านำเข้า ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกันคือ อย่านำเรื่องภายในหมู่คณะ หรือในครอบครัวไป
พูดให้ผู้อื่นฟัง และอย่านำเรื่องภายนอกเข้ามาภายในครอบครัวหรือหมู่คณะ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ
บางครั้งก็พูดว่า One doesn't wash / air one's dirty linen in public. หรือเสื้อผ้าชั้นในที่สกปรกควรจะ
ซักที่บ้าน เสื้อผ้าชั้นในสกปรก ในที่นี้เปรียบกับเรื่องราวไม่ดีในครอบครัวเช่น การทะเลาะวิวาท
ความหมายทั่วไปของสุภาษิตนี้คือ เรื่องราวไม่ดีภายในครอบครัวควรพูดกันภายในบ้าน ไม่ใช่พูดกัน
ในที่สาธารณะหรือพูดให้คนอื่นฟัง คำสุภาษิตจีนมีความหมายคล้ายกับคำสอนใจไทยและคำสุภาษิต
อังกฤษ นั่นคืออย่าเปิดเผยเรื่องไม่ดีในครอบครัวให้ผู้อื่นรับรู้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยเปรียบกับการเปิดเผย
เรื่อง ไม่ดีในครอบครัวเหมือนการเปิดฝาบานฝาเรือน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบกับการซักเสื้อผ้า
ชั้นใน ที่สกปรกในที่สาธารณะ และคำสุภาษิตจีนได้แต่ห้ามเปิดเผยเรื่องในครอบครัวให้ผู้อื่นรับรู้

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมาย
ใกล้เคียงกันเพียงแต่เปรียบเทียบต่างกัน ระหว่างคำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษ คำสอนใจนี้
เป็นข้อห้ามเตือนใจมิให้สร้างความร้าวฉานเกิดขึ้นในครอบครัว ถือเป็นการสาวไส้ให้กากิน เมื่อเกิด
การทะเลาะวิวาทในครอบครัว ก็อาจการเป็นขยายความโกรธแค้นไม่พอใจออกไปเป็นวงกว้างในหมู่

ญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง ลุกตามไปไกล จนอาจเป็นเรื่องไม่งามในสังคม เพราะอาจมีการกระจายข่าว ทางสื่อต่าง ๆ การพูดเยาะเย้ยถากถาง ก็เปรียบเสมือนน้ำผึ้งหยดเดียว เรื่องเล็ก ๆ ที่อาจลุกลามเป็น เรื่องใหญ่โต จนเกิดเป็นสงครามกลางเมืองได้ในที่สุด

4.5.2

คำสอนใจไทย

สามีเป็นข้างทำหน้า ภรรยาเป็นข้างทำหลัง

คำสุภาษิตอังกฤษ

It's a sad house when the hen crows louder than the cock.

บ้านที่ไก่ตัวเมียขันดังกว่าไก่ตัวผู้เป็นบ้านที่น่าเศร้า

It is a sorry flock where the ewe bears the bell.

ฝูงแกะที่แกะตัวเมียผูกกระดิ่งเป็นฝูงแกะที่น่าเศร้า

คำสุภาษิตจีน

ฝักร้องเมียตาม

ภรรยาที่ดีควรเป็นรองทำคู่สามีเมื่อเดินตลาด

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ขอ สดตติกุล(2549) หน้า 184

ความหมายสอนใจ

ในบ้านสามีควรจะเป็นผู้นำ และภรรยาเป็นผู้ตาม โดยปรกติธรรมดาแล้ว ครอบครัวนั้นจะเป็นสุข

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย มักกล่าวว่า สามีเป็นข้างทำหน้า ภรรยา เป็นข้างทำหลัง คติไทยแต่โบราณถือว่า สามีเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้ที่ทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว เปรียบกับ ข้างทำหน้า ถ้าทำหน้าก้าวผิดไป ทำหลังก็อาจจะเดือดร้อนไปด้วย ทำหลังจึงเปรียบกับ ภรรยาซึ่งเป็นผู้ก้าวตาม คำสอนใจมีความหมายใกล้เคียงกับคำสุภาษิตอังกฤษ เพียงแต่ใช้สัตว์ต่าง ชนิดกัน

คำสุภาษิตอังกฤษ บ้านที่ไก่ตัวเมียขันดังกว่าไก่ตัวผู้เป็นบ้านที่น่าเศร้า หมายความว่า บ้านที่ ภรรยาออกคำสั่งและสามีเป็นผู้ตามเป็นบ้านที่ไม่มีความสุข สุภาษิตนี้ นำไ้มาเปรียบเทียบกับคน ไ้ ตัวเมียเปรียบกับภรรยาและไก่ตัวผู้เปรียบกับสามี โดยทั่วไปในครอบครัวสามีเป็นผู้เลี้ยงดูครอบครัว ดังนั้นสามีควรจะเป็นผู้นำ และภรรยาเป็นผู้ตาม ในทางกลับกัน ถ้าครอบครัวใดสามีกลับเป็นผู้ตาม และภรรยาเป็นผู้นำ ครอบครัวนั้นก็จะหาความสุขได้ยาก นอกจากนี้ในภาษาอังกฤษยังมีคำสุภาษิตอีก บทหนึ่งนำเอาแกะตัวเมียมาเป็นจำฝูง ตามปรกติแล้วแกะตัวผู้จะผูกกระดิ่งที่คอและเสียงกระดิ่งจะนำ ฝูงแกะ เปรียบเหมือนครอบครัวที่มีสามีเป็นผู้นำ ฝูงแกะที่แกะตัวเมียผูกกระดิ่ง ก็เปรียบเหมือนกับ ครอบครัวที่มีภรรยาเป็นผู้นำ ลักษณะแบบนี้ผิดธรรมดาและหาความสุขได้ยาก ส่วนคำสุภาษิตจีน กล่าวถึงการส่งเสริมกันคือ ฝักร้องเมียตาม การเล่นเกมโดยเฉพาะในวงที่เป็นครอบครัว หากเป็น การช่วยกันรื้อนำและรื้อตามประสานเสียงก็ทำให้เสียงเพลงมีความไพเราะยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมี

การเปรียบเทียบกับภรรยาที่ดีควรเป็นรองเท่าคู่สามีเมื่อเดินตลาด เพื่อจะได้ช่วยกันประคับประคองครอบครัวให้เป็นสุข

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) จะเห็นได้ว่าคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกันมาก คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษใช้สัตว์ต่างชนิดเปรียบเทียบของไทยใช้ลักษณะการเดินทางของช้าง ซึ่งใช้ก้าวเท้าหน้าเดินนำและตามด้วยขาหลัง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้การเปรียบเทียบด้วยไก่ตัวผู้และตัวเมีย โดยให้ตัวผู้เป็นผู้นำและตัวเมียเป็นผู้ตาม สำหรับคำสุภาษิตจีนเปรียบภรรยาเป็นผู้ตาม เช่น ในการร้องรำทำเพลง หรือในการเดิน ภรรยาที่ดีควรเป็นรองเท่าคู่สามีเมื่อเดินตลาด ครอบครัวจะไปได้ด้วยดี เพราะมีการประคับประคองช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดเวลา

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจทั้งสามภาษานี้มีความสอดคล้องกันในเรื่องที่สามีเป็นผู้นำครอบครัว หากแต่ในสภาพสังคมปัจจุบัน ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจชะลอตัว อาจทำให้การยึดหลักที่ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัวมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป ขอเพียงให้ครอบครัวเป็นไปตามคำสอนใจไทยว่า ล้มหัวจมท้าย หมายความว่า ร่วมทุกข์ยากด้วยกัน ยากมีดีจนด้วยกัน ใช้ได้กับสามีภรรยาที่ช่วยกันทำมาหากิน โบราณจึงมักจะมีคำพูดกันว่า “ล้มหัวจมท้ายเมียพายหัว” หรือ “ล้มหัวจมท้ายเมียพายหัว” เป็นการช่วยเหลือกัน โดยไม่ต้องยึดถือว่าใครเป็นช้างเท้าหน้าหรือเท้าหลัง ก็จะเป็นครอบครัวที่เป็นสุข

4.5.3

คำสอนใจไทย	หน้าต่างมีหู ประตุมีตา (ช่อง)
คำสุภาษิตอังกฤษ	Walls have ears. There are always ears on the other side of the wall. Fields have eyes and woods have ears. ทุ่งนามีตาและป่ามีหู
คำสุภาษิตจีน	กำแพงมีหู ประตูมีตา ผนังก็มีหูข้าง นอกหน้าต่างมีผู้คน
แหล่งอ้างอิง	รัชนี ขอ โสคติกุล(2549) หน้า 426 และยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 33
ความหมายสอนใจ	ให้ระมัดระวังเวลาที่พูดความลับ เพราะอาจมีคนแอบได้ยินได้
อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา	คำสอนใจไทย หน้าต่างมีหู หมายความว่า อาจมีคนอยู่ที่หน้าต่างและได้ยิน และประตูมีตา หมายความว่าอาจมีคนอยู่ที่ประตู และมองเห็น ฉะนั้นเวลาจะพูดหรือทำอะไรต้องคอยระมัดระวัง ความลับเป็นสิ่งระวังยาก แม้จะพูดกันในห้องที่คิดว่าลับแล้วก็ยังสามารถพร่าพรายออกมาข้างนอกได้ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษหมายความว่า อาจมีคนแอบฟังอยู่อีกข้างหนึ่งของกำแพง ฉะนั้นจะพูดอะไรต้องระวัง โดยเฉพาะเรื่องที่คิดจะปกปิดเป็นความลับ คำสุภาษิตนี้ใช้เมื่อ ค.ศ. 1575 (พ.ศ.2318) ยังมีอีกหนึ่งคำสุภาษิตคือ Fields have eyes and woods have

ears. ฟุงนามีตาและปามีหู แม้แต่ในที่แจ้งคือ ตามฟุงนา หรือแม้แต่ในป่า ก็ยังมีคนแอบเห็นหรือแอบได้ยิน ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังให้ดี คำสุภาษิตจีนกล่าวว่า ถึงแม้จะมีกำแพงกันอยู่ ก็อาจมีคนแอบฟัง อุปมาว่า ความลับที่พูดคุยกันอาจรั่วไหลได้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความคล้ายคลึงกัน อาจต่างกันในเรื่องสถานที่ ของไทยใช้หน้าต่าง เพราะประเทศไทยมีอากาศร้อน เมื่อสร้างบ้านจึงมีหน้าต่างเป็นที่ระบายถ่ายเทอากาศ ดังนั้นจึงมีคนแอบได้ยินจากหน้าต่าง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้กำแพง เนื่องจากการสร้างบ้านหรือที่พักจะมีกำแพงหรือผนังกันเพื่อให้เป็นสัดส่วน จึงมีคนแอบได้ยินจากกำแพง หรือหน้าต่าง และแม้แต่ที่กลางแจ้ง เช่น ฟุงนาและป่าเขา ก็ยังมีคนแอบเห็นและแอบได้ยิน คำสุภาษิตจีนก็ใช้เช่นเดียวกัน คือ กำแพงมีหู ประตูมีตา และ ผนังกันมีหู ข้างนอกหน้าต่างมีผู้คน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน เนื่องจากมนุษย์ส่วนมากมีความอยากรู้อยากเห็น ความลับจึงเป็นสิ่งที่คนอื่น ๆ อยากรับรู้ด้วย ในสังคมไทยมีความเชื่อว่า บางคนอาจใช้ไสยศาสตร์เป็นเครื่องมือ เช่น กุมารทอง โหงพราย คอยแอบฟังข่าว การรู้สึกลัวหวาดระแวงไม่ไว้วางใจกัน เพราะเกรงว่าอาจถูกล้วงความลับ สิ่งเหล่านี้ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดชนวนความขัดแย้งในจุดเล็ก ๆ ระดับครอบครัว แล้วขยายใหญ่ออกไปในระดับชุมชน และกลายเป็นสังคมที่ไม่มีความสามัคคี ทะเลาะเบาะแว้ง และขาดความสงบสุขไปในที่สุด

4.5.4

คำสอนใจไทย

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

การพูดเป็นเงิน การนิ่งเป็นทอง

คำสุภาษิตอังกฤษ

Speech is silver, silence is gold

Well-timed silence is more eloquent than speech.

การนิ่งเงียบในเวลาอันเหมาะสมย่อมนำชื่นชมกว่าการพูด

Quietness is a great treasure. การเงียบเป็นสมบัติที่มีค่ายิ่ง

คำสุภาษิตจีน

พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี

การเงียบเป็นของพระเจ้า

แหล่งอ้างอิง

รัชนี โชคโสคติกุล(2549) หน้า 372

และ สุภาษิตและคำคมเล่ม 2 อ. พฤกษ์ศรี(2547)

ความหมายสอนใจ

พูดมากไปไม่มีประโยชน์ นิ่งเสียดีกว่า

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้ หมายความว่า พูดแล้วได้ผลน้อย คำว่า ‘สองไพเบี้ย’ มีค่าประมาณ 6 สตางค์ ส่วน ‘หนึ่งตำลึง’ มีค่าเท่ากับ 4 บาท ถ้าเป็นตำลึงทองจะมีค่า

เพิ่มขึ้น เน้นให้เห็นข้อเสียของการพูดมากและข้อดีของการนิ่งเฉย ซึ่งมีค่าต่างกันมาก ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายใกล้เคียงกัน โดยเปรียบเทียบว่าการพูดมีค่าเป็นเงิน แต่ถ้าเงียบมีค่าเป็นทองคำ **Speech is silver, silence is gold.** นอกจากนี้ให้ความชื่นชมกับกาลเทศะ คือรู้ว่าเมื่อไรควรพูดหรือไม่พูด และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า **พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี** เป็นข้อเตือนสติ และ **การเงียบเป็นของพระเจ้า** นั่นคือผู้ที่เงียบเปรียบเสมือนพระเจ้าเป็นผู้วางเฉยหรือวางตัวเป็นกลาง เพื่อความเที่ยงธรรม

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายใกล้เคียงกัน คือการพูดมากอาจมีค่าน้อย หรือการพูดที่ไม่พิจารณาถึงกาลเทศะก็อาจทำให้คำพูดด้อยค่าลงไป ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นว่า **พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี** ในบางเรื่องการพูดมากอาจทำให้มีข้อเสียหลาย ดังนั้นการพูดน้อยก็เป็นสิ่งที่ดีกว่า และ **การเงียบเป็นของพระเจ้า** ท่านเป็นผู้วางเฉยจากกิเลสทั้งปวง ท่านเงียบเพราะอาจต้องคอยรับฟังคำสวดมนต์หรือคำอ่อนวอนของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษได้ยกค่าของเงินทองมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างการพูดกับการเงียบ และชี้ให้เห็นว่าการเงียบมีราคามากกว่าการพูด คำสุภาษิตจีนเน้นการพูดน้อย ซึ่งอาจให้ผลดีกว่าการพูดมาก และการวางเฉยของพระเจ้า เพื่อที่ท่านจะได้คอยรับฟังคำอ่อนวอนของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ หากคนส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการรับฟังซึ่งกันและกัน เป็นไปได้ว่าความขัดแย้งในสังคมจะลดน้อยลง

4.5.5

คำสอนใจไทย

แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ

คำสุภาษิตอังกฤษ

You never miss the water till the well runs dry.

Health is not valued till sickness comes.

เราไม่เห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี จนกระทั่งความเจ็บป่วยมาเยือน

คำสุภาษิตจีน

ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน

ยามรุ่งอรุณไม่ปรารภนาแสงตะเกียง

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 450 และยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 206

ความหมายสอนใจ

คนเรามักมองไม่เห็นคุณค่าของคนหรือสิ่งของที่มีอยู่ จะเห็นคุณค่าก็ต่อเมื่อสูญเสียไปแล้ว หรือเห็นคนอื่นนำไปใช้ก็จะผิดหวังเสียใจ

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย เกลือเป็นเครื่องปรุงรสชาติอาหารให้เค็มปรกติเรามักไม่เห็นคุณค่าของเกลือว่าช่วยทำให้อาหารมีรสชาติดีขึ้น จนกระทั่งเกลือหมด ไม่มีเกลือใส่แกง แกงก็จืดไม่อร่อย เราจึงเห็นว่าเกลือมีความสำคัญในการช่วยปรุงรส ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษมีการเปรียบเทียบคำสุภาษิตนี้ให้เข้าใจได้ง่าย ขณะที่เรามีน้ำอยู่ในบ่อ เราจะไม่เห็นคุณค่าของน้ำ แต่

เมื่อบ่อแห้งไม่มีน้ำใช้ เราจึงเห็นคุณค่า 'น้ำ' เปรียบกับสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ต่อเมื่อขาดหายไป เราจึงรู้สึกเสียดาย อาจเสียดายที่ได้มองข้ามสิ่งนั้นไป สุภาษิตนี้ใช้ก่อน ค.ศ. 1628 (พ.ศ. 2171) บางทีใช้คำแตกต่างกันเล็กน้อยคือ **We never know the worth of water till the well is dry.** และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า **ริมน้ำฝปากกับฟันต่างพึ่งพากัน** ซึ่งอวัยวะทั้งสองอย่างบนใบหน้าต้องพึ่งพากัน หากไม่มีฟันริมน้ำฝปากก็ไม่สามารถคงสภาพปากได้สวยงาม และในทำนองเดียวกันถ้าไม่มีริมน้ำฝปากก็ไม่สามารถคงสภาพหน้าและฟันที่ดีได้ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงของจะมีประโยชน์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับเวลาต้องการใช้ เช่น ในตอนกลางวันก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยแสงตะเกียง แต่ถ้าเป็นเวลากลางคืนแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้แสงสว่าง

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกันคือ เราจะเห็นคุณค่าของสิ่งของ ก็ต่อเมื่อจำเป็นต้องใช้ โดยยกตัวอย่างต่างกันคือ คำสอนใจของไทยเป็นเรื่องรสชาติของอาหารที่ขาดเกลือก็ขาดรสชาติ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างของบ่อน้ำ เมื่อบ่อน้ำแห้งจึงเกิดปัญหา และคำสุภาษิตจีนยกตัวอย่างของฟันกับริมน้ำฝปากและการใช้อุปกรณ์ให้แสงสว่างว่า เมื่อรุ่งอรุณอาจไม่จำเป็น แต่ในยามมืดมิดก็จำเป็นต้องใช้แสงสว่าง **มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives)** จากคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาจะเห็นว่าตัวอย่างต่าง ๆ ที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันทั้งนั้น เช่น เกลือ น้ำ และตะเกียงต่างกันตามความจำเป็น หากขาดแคลนในยามจำเป็นก็จะเดือดร้อนจนอาจไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ จึงต้องใส่ใจจัดเตรียมให้พร้อมใช้ในเวลาจำเป็นเสมอ

4.5.6

คำสอนใจไทย

วิธีที่จะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับเขา

คำสุภาษิตอังกฤษ

The only way to have friend is to be one.

คำสุภาษิตจีน

ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีมิตรน้อย

คบหากับสุภาพชน คั่งท่องไปในแดนไม้ดอก นานไปไม่ต้องดมก็หอม

คบหากับคนพาล คั่งเดินเข้าไปในบ่อปลา นานไปไม่ต้องดมก็เหม็น

สุภาพชนอาศัยความสุภาพคบมิตร อาศัยมิตรเสริมเพิ่มการอนุรักษ์ธรรม

แหล่งอ้างอิง

ยงชวน มิตรอารี (2549) หน้า 183 และ

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

สุภาพชนอาศัยความสุภาพคบมิตรจึงจะได้มิตรภาพที่ดี

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยกล่าวเตือนใจให้ระมัดระวังในการมีเพื่อนคือคบคนพาลพาลพาไปหาผิด แต่ถ้ามีเพื่อนดี **คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษแนะนำว่า หากต้องการคบเพื่อนก็ต้องเป็นเพื่อนก่อน และคำสุภาษิตจีนแนะนำว่า ถ้าคบค้าสมาคมกับ

สุภาพชนก็เหมือนทองแดงดอกไม้ ถ้าคบเพื่อนคนพาลก็เหมือนขี้ในบ่อปลา นั่นคือเมื่อคบเพื่อนประเภทใดก็มักจะได้เพื่อนประเภทนั้น

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนมีความคล้ายคลึงกัน นั่นคือ คบเพื่อนดีก็จะได้เพื่อนดี ถ้าคบเพื่อนเลวเราก็จะซึมซับความเลวไปด้วย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า หากต้องการเพื่อนก็ต้องเป็นเพื่อนด้วยตนเอง ให้คนอื่นทำแทนคงไม่ได้ผล

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนแนะนำประเภทของเพื่อนที่ควรคบ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษแนะนำถึงวิธีการเป็นเพื่อนด้วยการเป็นเพื่อนด้วยตนเอง มีคำสุภาษิตจีนน่าสนใจที่เกี่ยวกับมิตรภาพคือ **คนที่ไม่ได้รับมิตรภาพ จะเป็นผู้เดียวดายที่น่าสงสารไปตลอดชีวิต** และสังคมที่ไม่มีไมตรีจิต ก็เป็นเพียงทะเลทรายที่มีความเจริญผืนหนึ่ง ซึ่งคงไม่น่าอยู่และไม่มีใครต้องการไปอยู่อาศัยแน่นอน

4.5.7

คำสอนใจไทย

มิตรจิตมิตรใจ

คำสุภาษิตอังกฤษ

Do unto others as you would have others do unto you.

คำสุภาษิตจีน

ต่างคนต่างพึ่งพากัน

อาศัยผู้อื่นอย่าเอาแต่ใจตน ต้องเรียนรู้นิสัยผู้อื่นไว้ด้วย

แหล่งอ้างอิง

www.specialdictionary/proverb.com

ความหมายสอนใจ

จงทำต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ท่านต้องการให้ผู้อื่นทำต่อท่าน เมื่อเราติดต่อกับ

บุคคลอื่นหรือต้องการความช่วยเหลือ เราก็หวังที่จะได้รับความช่วยเหลือหรือมีถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้คำที่สั้นกะทัดรัด และเป็นการเล่นซ้ำคำ

แสดงถึงการเป็นเพื่อนต้องมีน้ำใจที่ดีต่อกัน คำว่า ‘มิตรจิต’ หมายถึงมีจิตคิดเป็นเพื่อน มีจิตคิดถึง

ในเรื่อง ‘อิเหนา’ ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 อิเหนารำพึงถึงจินตะหราว่า ‘เจ้าจะมีมิตรจิตคิด

คะนึ่ง รำลึกถึงพี่บ้างหรือหาไม่ เห็นทีขนิษฐาอายุ จะโหยหาอาลัยถึงพี่ชาย’ มิตรจิตในที่นี้ หมายถึง

ฝ่ายเดียว แต่ถ้าพูดเป็น ‘มิตรจิตมิตรใจ’ ก็หมายถึงทั้งสองฝ่าย เช่น เขามีมิตรจิต เราก็มิตรใจ

ต่างฝ่ายต่างมีมิตรจิตมิตรใจต่อกัน ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษมีความหมายใกล้เคียงกับคำสอนใจไทย

นั่นคือ **จงทำต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ท่านต้องการให้ผู้อื่นทำต่อท่าน** และคำสุภาษิตจีนเน้นถึง **ต่างคน**

ต่างพึ่งพากัน มนุษย์เป็นสัตว์สังคมต่างต้องพึ่งพาอาศัยกันเป็นธรรมดา นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความ

เกรงใจที่เมื่อเราไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ต้องอย่าเอาแต่ใจของตนเอง นอกจากนี้แล้วต้องเรียนรู้

นิสัยของบุคคลอื่นด้วย

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่คำสอนใจไทยเน้นถึงการเป็นเพื่อนด้วย ในขณะที่คำสุภาษิตของอังกฤษกล่าวถึงการปฏิบัติต่อกันซึ่งอาจเป็นเพียงคนรู้จักกันธรรมดาเท่านั้น ส่วนคำสุภาษิตจีนได้เน้นถึงการพึ่งพาอาศัยกันก็ต้องมีความเกรงใจ มีมารยาทที่เราต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และในเวลาเดียวกันก็ต้องเรียนรู้ผู้อื่นด้วย เพื่อจะได้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเมื่อติดต่อกันในโอกาสหน้า

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยใช้การเล่นซ้ำคำ ทำให้ผู้ฟังจดจำได้ง่าย และมีความหมายตีเน้นการเป็นมิตร ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวเป็นกลาง ๆ ที่คนรู้จักติดต่อกันควรปฏิบัติต่อกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพียงมารยาททางสังคม และคำสุภาษิตจีนเน้นการพึ่งพาอาศัยกัน และความเกรงใจเมื่อต้องไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เราจะเห็นได้ว่าคำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนเน้นความมีน้ำใจและความเกรงใจต่อกัน สิ่งนี้แสดงถึงวัฒนธรรมของชาวเอเชียที่เด่นชัดเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีต่อกันเป็นไมตรีจิต

4.5.8

คำสอนใจไทย

ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น

คำสุภาษิตอังกฤษ

Where there's a will, there's a way.

คำสุภาษิตจีน

ผู้มีความมานะข้อมประสบความสำเร็จ

Nothing succeeds like success.

ไม่มีการบรรลุเป้าหมายใดเท่าความสำเร็จ

Nothing is impossible to a willing heart.

ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้สำหรับจิตใจที่มุ่งมั่น

แหล่งอ้างอิง

ยงชวน มิตรอารี (2549) หน้า 118-119 และ

[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

เมื่อมีความพยายามทำสิ่งใดสำเร็จ ก็จะมีกำลังใจทำต่อกิจการอื่น ๆ และจะรู้สึกราบรื่นไปสารพัดเรื่องที่ทำต่อไปในอนาคต

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา

คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษได้เน้นเรื่องความพยายามและความสำเร็จ คำสุภาษิตจีนกล่าวถึงความสำเร็จและจิตใจที่มุ่งมั่น นั่นคือ **ผู้มีความมานะข้อมประสบความสำเร็จ**

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมาย ใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงความพยายามโดยรวมทั้งทางกายและทางใจมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวเน้นทางด้านจิตใจ หากมีจิตใจที่มุ่งมั่นก็ทำได้สำเร็จได้

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของทุกคน ต่างทุ่มเทความพยายามเพื่อความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นงานใหญ่และมีเพื่อนร่วมงานหลายคนหรือทั้งองค์กร หากเรามีจุดมุ่งหมายร่วมกันและมีความพยายามพร้อมกันก็สามารถประสบความสำเร็จตามความประสงค์ได้ไม่ยาก

4.5.9

คำสอนใจไทย สามัคคีคือพลัง In unity there is strength.

คำสุภาษิตอังกฤษ A mystic bond of brotherhood makes all men one.
ความผูกพันของการเป็นพี่น้องทำให้ทุกคนรวมเป็นหนึ่งเดียว
All for one and one for all.
ทุกอย่างรวมเป็นหนึ่งเดียวและหนึ่งเดียวสำหรับทุกคน

คำสุภาษิตจีน ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็แบกหามขึ้นมาได้
United we stand, divided we fall. รวมกันเราอยู่ แยกกันเราตาย

แหล่งอ้างอิง ขงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 31 และ
[www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary.com/verb.com)

ความหมายสอนใจ ของเล็กของน้อยค่อย ๆ สะสมรวบรวมเป็นของใหญ่ขึ้นมาจึงจะมีประโยชน์
เรื่องของส่วนรวมต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ถ้ารวมกันเราอยู่ แต่ถ้าแยกกันเราอาจสูญเสียชีวิต

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย เน้นเรื่องการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเป็นเอกภาพทำให้เกิดพลัง **In unity there is strength.** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงความผูกพันของความเป็นพี่เป็นน้อง เมื่อความผูกพันรวมเป็นหนึ่งเดียว และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็เป็นของทุกคนในกลุ่ม เป็นการเน้นคำที่ให้ความหมายมาก สำหรับคำสุภาษิตจีนใช้ความร่วมมือทุกคนร่วมแรงกันจะเกิดพลังมหาศาลจนสามารถยกโลกได้ และหากเราแยกกันก็อาจล่มสลายได้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยกล่าวถึงการรวมเป็นเอกภาพ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้ความผูกพันของความเป็นพี่น้องรวมเป็นกลุ่มก้อน คำสุภาษิตของจีนยกเอาความสามัคคีของคนทั้งโลกที่ร่วมมือกันก็สามารถทำการใหญ่ยกโลกทั้งใบ และเมื่อเราเกิดแตกแยกก็อาจทำให้สูญเสียชีวิตพลังความสามัคคี

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจนี้มีความสำคัญกับสังคมไทยในปัจจุบันมาก การเกิดความแตกแยกทำให้เกิดอันตรายกับสังคมโดยรวม ทำให้ความเจริญของประเทศชาติหยุดนิ่ง คนไทยที่เป็นเจ้าของประเทศทุกคน ต้องนึกถึงประโยชน์โดยรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ขณะนี้รัฐบาลได้จัดทำโครงการไทยสามัคคี ไทยเข้มแข็งเพื่อธำรงค้ำให้ประชาชนร่วมกันรักษาอย่างจริงจัง มิฉะนั้นเราอาจไม่มีโอกาสร้องเพลงชาติไทยให้คนไทยฟัง

4.5.10

คำสอนใจไทย	จงรักษาความดีดุจเกลือรักษาความเค็ม
คำสุภาษิตอังกฤษ	Reputations last longer than lives. กิตติศัพท์ชื่อเสียงจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต
คำสุภาษิตจีน	กินหมอคสรรพรสเกลือสุดดี ท่องทั่วปฐพีมารดาประเสริฐสุด เกลือเป็นขจรสั่นไค แม่ดีที่หนึ่งในโลกฉนั้น
แหล่งอ้างอิง	พระครูลีลาวธนาภิรม (2550) และ ยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 87
ความหมายสอนใจ	คนควรรักษาคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ 5 ประการคือ รักชีวิต รักทรัพย์สมบัติ รักคู่ครอง รักเกียรติยศชื่อเสียง และรักสุขภาพอนามัย คนที่รักษาความดีงามเหล่านี้ได้ครบถ้วนก็ถือว่าเป็นบุรุษแบบ เปรียบประดุจเกลือที่รักษาความเค็ม
อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา	คำสอนใจไทยเน้นการรักษาคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ โดยเปรียบกับเกลือที่คงความเค็มเสมอตลอดเวลา ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นเรื่องกิตติศัพท์ชื่อเสียงซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการทำความดี และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า แม่ดีที่หนึ่งเปรียบประดุจเกลือที่ช่วยชูรสชาติของอาหาร คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาให้แง่มุมความคิดเกี่ยวกับการรักษาความดีต่างกัน คำสอนใจไทยเน้นการรักษาความดี ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นผลของการรักษาความดี นอกจากนี้แล้วคำสุภาษิตจีนได้กล่าวยกย่องแม่ว่าเป็นผู้ประเสริฐ ทรงคุณค่าเปรียบประดุจเกลือซึ่งเป็นเครื่องชูรสชาติที่ยอดเยี่ยม
การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison)	คำสอนใจไทยให้ความสำคัญกับการรักษาความดีและเปรียบกับเกลือซึ่งหาได้ง่าย มีอยู่ทั่วไป และทุกคนรู้จัก ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นเรื่องของเกียรติยศชื่อเสียง และคำสุภาษิตจีนเน้นการยืนหยัดทำความดีอย่างไม่ท้อถอย ผู้ยังมุ่งมั่นทำความดีก็จะยังได้รับความดีเป็นสิ่งตอบแทน ส่วนผู้ที่ไม่ทำความดี ก็มักเป็นเหยื่อของความโลภ และคำสุภาษิตจีนยังได้ยกย่องแม่เป็นผู้ทรงคุณค่าเปรียบได้กับเกลือ
มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives)	คำสอนใจไทยให้ความสำคัญกับความดีว่าเป็นสิ่งที่ต้องสั่งสม จึงจะเกิดคุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่น การรักษาความดีและชื่อเสียงของตนเองเป็นเรื่องยาก ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนจะเน้นผลต่อเนื่องของการทำความดี อันได้แก่กิตติศัพท์ ชื่อเสียงและความสุข จุดเด่นของคำสุภาษิตจีนก็คือการยกย่องแม่ว่าเป็นผู้ที่ประเสริฐสุด เทียบเท่ากับเกลือที่ทำให้รสชาติของอาหารล้ำเลิศ ซึ่งตรงกับคำสอนใจไทยที่ว่า “แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ” หมายถึง เมื่อได้รับความลำบาก จึงนึกถึงคุณของสิ่งนั้น

4.5.11

คำสอนใจไทย	มากหมอมากความ
คำสุภาษิตอังกฤษ	Too many cooks spoil the broth. พ่อครัวหลายคนทำให้น้ำแกงเสียรส
คำสุภาษิตจีน	เมื่อมีนายท้าย 7 คน ในหมู่กะลาสี 8 คนเรือย่อมล่ม คนมาก คำพูดหลาย
แหล่งอ้างอิง	รัชณี ซอโสตถิกุล(2549) หน้า 418 และ www.special dictionary/proverb.com
ความหมายสอนใจ	มากคนมากเรื่อง คนหลายคนทำให้เรื่องมากออกไป

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้การวินิจฉัยโรคของแพทย์ที่ทำการรักษาคนไข้ ถ้าพบแพทย์หลายคน แต่ละคนให้ความเห็นต่าง การวินิจฉัยโรคหรือการให้ยารักษาที่แตกต่างกันอาจทำให้คนไข้กลับหายช้าหรือป่วยมากขึ้น ดังที่โคลงโลกนิติว่า

หมอมแพทย์ทายว่าไข้	ลมกุม
โหรว่าเคราะห์ร้ายรุม	โทษไข้
แม่มคว่าผีคุ้ม	ทำโทษ
ปราชญ์ว่ากรรมชดให้	ผ่อนแก้ตามกรรม

คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวถึงการทำอาหารที่มีพ่อครัวหลายคนแย่งกันทำ เป็นเหตุให้เสีรสชาติของอาหาร ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นว่า คนมาก คำพูดหลาย และยังกล่าวถึงการเล่นเรือที่มีนายท้ายหลายคน ทำให้เรือล่ม เพราะมีคนสั่งการมาก กะลาสีไม่รู้จะเชื่อฟังใคร **เมื่อมีนายท้าย 7 คน ในหมู่กะลาสี 8 คนเรือย่อมล่ม**

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาต้องการจะสื่อความหมายเดียวกันคือ งานใดก็ตามหากมีผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหลายคน และสั่งการตามความต้องการของแต่ละคน งานนั้นขาดความสำเร็จแน่นอน คำสอนใจไทยใช้หมอมหลายคนรักษาคนไข้รายเดียว ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้พ่อครัวหลายคน และคำสุภาษิตจีนใช้นายท้ายหลายคน ผลสุดท้ายไม่ประสบความสำเร็จเลยสักงานเดียว

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตแต่ละภาษาใช้ตัวแทนอาชีพแต่ละอย่างต่างกัน โดยสังคมไทยเห็นว่าการเป็นแพทย์มีความสำคัญต้องรับผิดชอบชีวิตคน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้อาชีพพ่อครัวที่ต้องรับผิดชอบสูงและงานครัวเป็นงานหนัก หากมีความขัดแย้งไม่คล่องตัวก็ทำให้งานประกอบอาหารไม่ประสบความสำเร็จ คำสุภาษิตจีนใช้อาชีพนายท้ายเป็นเดิมพันในการเดินเรือ เป็นงานรับผิดชอบสูงมาก หากเรือประสบภัยพิบัติก็หมายถึงชีวิตและทรัพย์สินต้องสูญเสีย

มาก การใช้อาชีพที่ต่างกันทำให้มองเห็นวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างชัดเจน คำสุภาษิตมากหมอมาก ความ มีความขัดแย้งกับคำสอนใจของไทยบทหนึ่งที่ว่า “คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย” แต่ความขัดแย้งมีไม่มาก เพราะการร่วมงานที่มีคนจำนวนน้อยย่อมดีกว่าการร่วมงานที่มีคนจำนวนมากจนเกินความจำเป็น ในปัจจุบันการทำงานที่เป็นกลุ่มคนมาก จะต้องมีระเบียบหรือกติกากฎการปฏิบัติงานให้เป็นขั้นตอนเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จมากขึ้น

4.5.12

คำสอนใจไทย

ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ

คำสุภาษิตอังกฤษ

A honey tongue, a heart of gall.

Fine words dress ill deeds. คำพูดหวาน ๆ ซ่อนการกระทำที่ชั่วร้าย

Many a one says well that thinks ill. คนเป็นจำนวนมากพูดดีแต่คิดไม่ดี

All are not friends that speak us fair. ทุกคนที่พูดหวานกับเราไม่ใช่เพื่อน

คำสุภาษิตจีน

ปากเต้าหู ใจมีคดาบ ปากธรรมะใจอกุศล

ในยิ้มซ่อนมีด

ปากน้ำผึ้งท่องกระบี่

ปากหวานใจขม สองหน้าสามดาบ

ปากปราศรัยใจเชือดคอ ดีสองหน้าหมายฆ่าฟัน

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ขอโสคติกุล(2549) หน้า 372

และยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 81-82

ความหมายสอนใจ

พูดดีแต่ปาก แต่ใจคิดร้าย ต่อหน้าเปิดเผยอบอุ่น แต่ลับหลังจ้องทำร้าย

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย คนประเภท ปากปราศรัย ใจเชือดคอ หมายถึงคนที่พูดอ่อนหวาน ปากหวานปานน้ำผึ้ง แต่ใจคิดร้าย คบด้วยไม่ได้ คบคนที่พูดหวานผ่าซอกแต่มีความจริงใจจะดีกว่า คนไทยยังพูดว่า ปากหวานกันเปรี้ยว ซึ่งอาจหมายความว่า คนที่พูดจาอ่อนหวานแต่ไม่จริงใจ ซึ่งความไม่จริงใจไม่ร้ายกาจเท่า ปากปราศรัย ใจเชือดคอ คือไม่จริงใจแต่อาจจะไม่ถึงขนาดคิดทำร้ายคนอื่น ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นคำพูดหวานแต่ซ่อนความขมคือความชั่วร้าย พูดดีแต่คิดไม่ดี เตือนใจว่าคนที่พูดดีอาจไม่ใช่เพื่อน คำสุภาษิตจีนเปรียบเทียบกับในยิ้มซ่อนมีด คนปากหวานแต่ใจขม ดีสองหน้า และอาจมีดาบไว้ทำร้ายคน นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบอีกว่า ปากเต้าหู ใจมีคดาบ ปากธรรมะใจอกุศล แสดงว่าเป็นคนไม่กินเนื้อสัตว์ กินเต้าหูเป็นพวกมังสะวิรัต แต่มีใจคอยใช้มีดทำร้ายคน ปากสวดมนต์ แต่มีใจอกุศลจ้องทำร้ายคน

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจในสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คือเปรียบกับคนที่พูดจาอ่อนหวาน แต่ใจร้าย คำสอนใจไทยเน้นที่จิตใจที่คิด

ทำร้ายคน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบเหมือนใจที่ขมเหมือนน้ำดี คนที่พูดหวานอาจไม่ใช่เพื่อน ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นว่า คนที่ยิ้มอาจซ่อนมีด คนปากหวาน แต่ในใจขม อาจซ่อนดาบคอยทำร้ายคน นอกจากนี้ยังใช้สัญลักษณ์ ‘เต้าหู้’ แสดงถึงวัฒนธรรมอาหารของชาวจีน เต้าหู้มีสารอาหารทดแทนเนื้อสัตว์ สำหรับผู้ที่เป็นมังสะวิริติ น่าจะเป็นผู้มีน้ำใจดี ละเว้นการกินเนื้อสัตว์ แต่กลับมีจิตใจเสมือนถือมีดดาบ ปากพูดถึงธรรมะแต่จิตใจคิดร้ายผู้อื่น

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนเปรียบเทียบจิตใจของคนพูดจาอ่อนหวานว่าอาจมีอาวุธคอยทำร้ายคน ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษเปรียบเทียบคนพูดอ่อนหวาน ส่วนจิตใจมีแต่ความขมของน้ำดี คำสุภาษิตจีนใช้คำตรงกันข้ามที่เด่นทำให้มองเห็นภาพที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน นอกเหนือจากนี้แล้วคำสุภาษิตจีนที่ว่า ปากเต้าหู้ ใจมีดดาบ ปากธรรมะใจอกุศล แสดงออกถึงวัฒนธรรมของชาวจีนได้ชัดเจนดี และยังใช้ถ้อยคำสั้น ได้ใจความเด่นชัด ทำให้เห็นภาพของความขัดแย้งระหว่างปากกับใจได้ดี

4.5.13

คำสอนใจไทย

จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา

คำสุภาษิตอังกฤษ

The best way to fight an evil man is to pay no attention.

วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการต่อสู้กับคนไม่ดีคือการไม่ใส่ใจ

คำสุภาษิตจีน

ใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว

กุศลกรรมที่ไม่มีอะไรใหญ่เท่ากับการให้อโหสิกรรม

แหล่งอ้างอิง

www.wikipedia.or.th & [www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary.com)

<http://xchange.teenee.com>

ความหมายสอนใจ

ใช้การต่อสู้กับคนไม่ดีด้วยวิธีที่สงบ ไม่ได้ตอบ ไม่ยินดีขยี้ร้าย

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยใช้ คำว่า ‘อหิงสา’ เป็นแนวคิดทางศาสนา คือ การหลีกเลี่ยงความรุนแรงและไม่เบียดเบียนทำร้าย ต้องเคารพในชีวิตของผู้อื่น คำว่า "อหิงสา"

(अहिंसा) เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึงการหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บที่เรียกว่าหิงสา อหิงสาเป็นแก่นในศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู และ ศาสนาเชน มีการกล่าวถึงอหิงสาไว้ในปรัชญาอินเดีย ประมาณ 800 ปีก่อนพุทธศักราช ผู้ที่ยึดถือหลักอหิงสาจะเป็นผู้รับประทานอาหารมังสะวิริติ มักจะมีการอ้างถึงอหิงสาว่า เป็นวิธีการประท้วงแบบสันติที่ไม่ใช้ความรุนแรง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษหมายถึงการไม่ใส่ใจ และคำสุภาษิตจีนเน้นการใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว หมายถึง ความสงบเงียบย่อมมีพลังล้าลึก สามารถยับยั้งการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นหลักปรัชญาที่ชาวจีนเลื่อมใส

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกันคือ การหลีกเลี่ยงความรุนแรงโดยใช้ความเจียม การไม่ใส่ใจ และการยกโทษให้กับผู้ที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ซึ่งไม่ได้ประโยชน์และยังอาจเกิดผลกระทบที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาตอบโต้คนไม่ดี ด้วยความสงบ ไม่ตอบโต้ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้การไม่ใส่ใจต่อสู้กับคนไม่ดี ซึ่งทั้งสองอย่างมีความหมายใกล้เคียงกัน การต่อสู้ด้วยความสงบย่อมดีกว่าการใช้ความรุนแรง การกระทบกระทั่งกันด้วยความรุนแรงมักทำให้เกิดความบาดหมางใจ และนำไปสู่ความเคียดแค้นยิ่งขึ้น เช่น อาจเกิดสงครามเล็ก ๆ หรือสงครามใหญ่ระดับโลก ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มีแต่ผู้สูญเสียทั้งชีวิตและเลือดเนื้อ หากแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งกันด้วยการเจรจาอย่างสันติวิธีหนทางที่จะช่วยให้สถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมดีขึ้น

4.5.14

คำสอนใจไทย	ปิยะวาจาและความเมตตาชนะทุกสิ่ง
คำสุภาษิตอังกฤษ	By a sweet tongue and kindness you can drag an elephant with a hair. การใช้คำพูดอ่อนหวานและมีความกรุณาสามารถลากช้างได้ด้วยเส้นผม
คำสุภาษิตจีน	ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งแกร่ง วาจาคือช่อดอกตูม การปฏิบัติคือผล ตั้งใจจริงคือเมล็ดพันธุ์ กระทำจริงคือปุ๋ยบำรุง
แหล่งอ้างอิง	www.specialdictionary/proverb.com www.thaigoodview.com และยงชวน มิตรอารี(2548)หน้า 102

ความหมายสอนใจ การใช้คำพูดที่อ่อนหวานและมีความเมตตากรุณาจะทำให้ชนะทุกอย่าง

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยเน้นการพูดที่สุภาพและมีเมตตา ทำให้สามารถเอาชนะได้ทุกอย่าง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษก็เช่นเดียวกัน มีการยกตัวอย่างถึงการเอาชนะช้างได้ด้วยคำพูดที่อ่อนหวาน คำสุภาษิตจีนเน้นการ **ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งแกร่ง** การใช้ความอ่อนหวานเพื่อต่อสู้กับความแข็งแกร่ง ย่อมได้ผลดีกว่าการใช้วาจาที่รุนแรง และยังเปรียบเทียบคำพูดเป็นเสมือนช่อดอกไม้ที่กำลังตูม ขึ้นต่อไปคือ ผลของต้นไม้ แล้วรอเมล็ดพันธุ์ ซึ่งทั้งหมดต้องอาศัยปุ๋ย ขั้นตอนเหล่านี้เป็นลำดับขั้นของการพูดดีซึ่งเทียบได้กับการเจริญเติบโตของต้นไม้

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยเน้นประโยชน์ของการพูดไพเราะ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษแสดงถึงการจัดการเอาชนะสัตว์ใหญ่คือช้าง และคำสุภาษิตจีนใช้การพูดวาจาอ่อนหวานที่จะยับยั้งความแข็งแกร่ง และหยาบกระด้าง คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาใช้วัฒนธรรมที่ต่างกันเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นประโยชน์ของการพูดไพเราะ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความสอดคล้องตรงกันทำให้มองเห็นภาพถึงประโยชน์ของการใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน คำสอนใจไทยแสดงการใช้ถ้อยคำที่ไพเราะเพื่อเอาชนะสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษใช้ช่างเป็นตัวอย่างให้เห็นภาพการชักจูงด้วยคำพูด คำสุภาษิตจีนใช้สิ่งที่ตรงข้ามกัน เช่น ความแข็งกร้าวยอมจำนนต่อความอ่อนหวาน และเปรียบเทียบคำพูดเหมือนดอกไม้ การเปรียบเทียบนี้ทำให้มองเห็นผลของวาจาที่ดี และความเมตตา กลอนสัทวาของไทยบทหนึ่งซึ่งบทพระนิพนธ์ของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทร์ไพศาลโสภณ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคำพูดที่ไพเราะดังนี้

สัทวาหวานอื่นมีหมิ่นแสน	ไม่เหมือนแมนพมมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มค้วยโลมลม
แมนล้อลามหยามหยาบไม่ปลาทปลิ่ม	ตั้งคูดคีมบรเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย

4.5.15

คำสอนใจไทย

นุ่งเจียมห่มเจียม

นกกน้อยทำรังแต่พอตัว

คำสุภาษิตอังกฤษ

Cut your coat according to your cloth.

Stretch your legs according to your coverlet.

ยืดขาออกไปตามผ้าคลุมเตียง

Stretch your arm no further than your sleeve will reach.

อย่ายืดแขนออกไปนอกแขนเสื้อ

Spend as you get. ใช้จ่ายตามรายได้

Let your purse be your master. ให้กระเป๋าเงินเป็นนายของคุณ

คำสุภาษิตจีน

วัดตัวแล้วตัดเสื้อผ้า ดูอาหารแล้วกินข้าว

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ซอ โสคติกุล (2549) หน้า 83

และ มานิต เจียรบรรจงกิจ (2544) หน้า 104

ความหมายสอนใจ

รู้จักสงบเสงี่ยมเจียมตัว ไม่ใช่จ่ายเกินฐานะของตนเอง

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจของไทย และคำสุภาษิตอังกฤษมีความหมายเหมือนกัน โดยเปรียบกับเรื่องเสื้อผ้าเหมือนกัน การ **นุ่งเจียมห่มเจียม** หมายถึง การใช้ฝ้านุ่งผ้าห่มแต่งตัวตามฐานะของตน คำสอนใจไทยอีกตัวอย่างคือ เปรียบการทำรังของนก ให้มีขนาดเหมาะสมกับนกเจ้าของรัง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษสอนให้ตัดเสื้อตามผ้าที่มีอยู่ แล้วสอนเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ จากคำสุภาษิตที่ว่า **Stretch your legs according to your coverlet. ยืดขาออกไปตามผ้าคลุมเตียง** นั่นคือ ถ้าเรายืดขาออกไปเต็มที่ และเท้ายาว โผล่ออกมานอกผ้าคลุม เราก็จะต้องงอขา

เพื่อให้เกิดความอบอุ่น เพราะฉะนั้นเราจึงต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และยังมี ความหมายที่กว้างออกไปคือ การรู้จักเจียมตัวในเรื่องทั่วไป โดยเฉพาะในการใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะ **Spend as you get. ใช้จ่ายตามรายได้ของตน** ส่วนคำสุภาษิตของจีน นอกจากจะวัดตัวแล้วตัดเสื้อผ้า ยังเน้นให้ดูแลเรื่องอาหารการกิน นั่นคือนอกจากเสื้อผ้าแล้วยังให้ประหยัดเรื่องอาหารการกินอีกด้วย การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษใช้ การเปรียบเทียบเรื่องเสื้อผ้าเหมือนกัน คำสอนใจไทยได้เพิ่มเติมเรื่องตัวอย่างนกที่ทำรังแต่พอตัว ซึ่งเป็นธรรมชาติของนกที่จะทำรัง นอกจากนี้คำสุภาษิตจีนได้ให้ความรอบคอบและประหยัดทั้งในเรื่อง เสื้อผ้าและอาหารการกิน

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจสามภาษามีความคล้ายคลึง กันมาก เน้นในเรื่องการประหยัดมัธยัสถ์ การใช้จ่ายที่สมฐานะไม่เกินตัว คำสอนใจไทยใช้ธรรมชาติ ของนกทำรังมาเป็นเครื่องเตือนใจ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษให้ใช้จ่ายตามที่หามาได้ และคำสุภาษิตจีน เน้นการประหยัดทั้งการแต่งกายและการกินอยู่

4.5.16

คำสอนใจไทย

สวรรค์อยู่นอก นรกอยู่ในใจ

คำสุภาษิตอังกฤษ

No man is happy who does not think himself so.

คำสุภาษิตจีน

นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์มาหา

แหล่งอ้างอิง

ยิ่งลักษณ์ งามดี (2536) และ [www.special dictionary/proverb.com](http://www.specialdictionary/proverb.com)

ความหมายสอนใจ

สุขหรือทุกข์อยู่ที่ใจ คนที่ปราศจากความสุขคือคนที่คิดเองว่าไม่มีความสุข

อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจของไทยจะมีความสุขหรือความทุกข์อยู่ที่จิตใจ ที่คิดคำนึงถึงเอง ถ้ารู้สึกเป็นสุขก็เหมือนอยู่ในสวรรค์ แต่ถ้ารู้สึกว่าเป็นทุกข์ก็เหมือนอยู่ในนรก ความรู้สึกนี้เป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษก็ได้ให้ความหมายใกล้เคียงกัน เพียงแต่ไม่ได้ใช้คำว่าสวรรค์หรือนรก เพราะเหตุว่าไม่ได้เป็นความเชื่อทางคริสตศาสนา ดังนั้นคำ สุภาษิตอังกฤษนี้จึงเป็นความรู้สึกของแต่ละคนเอง ถ้าคิดว่าเป็นสุขก็เป็นสุข และคำสุภาษิตจีนก็ใช้ คติธรรมทางพุทธศาสนาในแนวทางเดียวกัน นั่นคือถ้าตนเองคิดว่าตนเองขาดความสุขก็เหมือนอยู่ใน นรก แม้ความสุขหรือสวรรค์มาหา ก็ไม่มีความรู้สึกเป็นสุขคล้อยตามไปด้วย

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนเน้นถึง ความหมายที่ใกล้เคียงกัน โดยมีพื้นฐานความเชื่อจากศาสนาพุทธเหมือนกัน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ กล่าวถึงความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของแต่ละคน หากคิดว่าตนเองมีความสุข นั่นก็คือความสุข

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนมีความคล้ายคลึงกันเพราะมาจากรากฐานของพุทธศาสนาที่ว่า **ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว** ดังนั้นจึงใช้คำว่า **สวรรค์อยู่นอกนรกอยู่ในใจ** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นปรัชญาทางตะวันตกที่ว่า ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์อาจ จะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมมากกว่าจิตใจ จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้แปล **สวรรค์ในอก นรกในใจ** เป็นสำนวน หมายความว่า ความสุขที่เกิดจากการทำความดี หรือความทุกข์ที่เกิดจากการทำความชั่ว ย่อมอยู่ในใจของผู้ทำเอง ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) ได้อธิบายไว้ในหนังสือสำนวนไทย ว่าเทียบได้กับพุทธสุภาษิตที่ว่า "นรกไม่มีผู้ใดก่อสร้างขึ้น คือไฟโกรธในใจให้เกิดไฟนรกและเผาผลาญเจ้าของไฟที่ให้เกิดขึ้นนั้น เมื่อผู้ใดทำการชั่ว ผู้นั้นจุดไฟนรกขึ้นและผู้นั้นย่อมไหม้ไปด้วยไฟของตนเอง"

ในโคลงโลกนิติสำนวนเก่า ได้มีโคลงกระแหว่ "สวรรค์ในอกนรกในใจ" ดังนี้

สวรรค์ แสงสุขได้	เสียดกรรม
ในอก อิ่มบุญธรรม	เที่ยงได้
นรก รักบาปนำ	ไปสู่ ทุกข์แสบ
ในใจ ให้สุขให้	ทุกข์ด้วยใจเอง ฯ

4.5.17

คำสอนใจไทย

จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต

คำสุภาษิตอังกฤษ

Love your neighbors, but don't pull down the fence.

คำสุภาษิตจีน

Good fences make good neighbors. รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี
เพื่อนบ้านใกล้ ดีกว่าญาติบ้านไกล

แหล่งอ้างอิง

ขงชวาน มิตรอารี (2549) หน้า 73

ความหมายสอนใจ

คบค้าสมาคมกับคนดีก็ย่อมจะบังเกิดผลดี ถ้าคบคนชั่ว คนชั่วก็จะนำความเดือดร้อนมาให้ ถ้าได้เพื่อนบ้านที่ดีก็จะพึ่งพาได้มาก ถ้าเพื่อนบ้านไม่ดีก็อาจมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง **อัตถ์กษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา** คำสอนใจไทย มีคำสุภาษิตที่ว่า **คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย** นั่นคือคบค้าสมาคมกับคนดีก็ย่อมจะบังเกิดผลดี ถ้าคบคนชั่วก็มีจะนำความเดือดร้อนมาให้ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงการคบเพื่อนที่มีขอบเขต และคำสุภาษิตจีนให้ความหมายที่ต่างออกไปคือ **รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี รั้วบ้านผูกพันประสานใจคนในหมู่บ้านเดียวกัน**

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยมักกล่าวถึงการคบเพื่อนทั่วไป ไม่ได้เจาะจงถึงเพื่อนบ้าน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นถึงความใกล้ชิดอย่างมีขอบเขต และคำสุภาษิตจีนก็มีว่า **เพื่อนบ้านใกล้ ดีกว่าญาติบ้านไกล** คนจีนให้ความสำคัญกับคนใกล้บ้าน ให้รู้จักผูกมิตรกับเพื่อนบ้าน เพราะคนบ้านใกล้จะช่วยเหลือเราได้เร็วกว่าญาติที่อยู่บ้านไกล

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน แต่คำสุภาษิตของจีนมีจุดเด่นที่ให้ความสำคัญกับคนใกล้บ้าน เพราะเพื่อนบ้านใกล้จะช่วยเหลือได้เร็วกว่าญาติที่อยู่บ้านไกล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเทศจีนมีพื้นที่กว้างใหญ่มาก ทำให้การติดต่อ สื่อสารยากลำบาก จึงได้เห็นความสำคัญของเพื่อนใกล้บ้านมากยิ่งขึ้น

4.5.18

คำสอนใจไทย	อย่าเห็นจี้ดีกว่าไ้ หยิกเล็บเจ็บเนื้อ อย่ารักห่างกว่าชิด เลือดข้นกว่าน้ำ
คำสุภาษิตอังกฤษ	Blood is thicker than water. Charity begins at home. การทำกุศลเริ่มต้นที่บ้าน A man should keep from the blind and give to his kin. เราควรจะให้ญาติพี่น้องของเราแทนที่จะให้คนตาบอด Kinsman deeps kinsman, but woe to them that has nothing. ญาติพี่น้องช่วยเหลือกัน คนที่ไม่มีญาติพี่น้องก็น่าเศร้า
คำสุภาษิตจีน	อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติมิตร กตัญญูเป็นการแสดงออกของจิตใจ อันสูงและประเสริฐ
แหล่งอ้างอิง	รัชณี ซอ โสติกกุล(2549) หน้า 63
ความหมายสอนใจ	อย่าเห็นคนอื่นดีกว่าญาติพี่น้อง ลูกหลานของตนเอง

อรรถลักษณะของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยนี้เปรียบ ‘ไ้’ กับญาติพี่น้อง และเปรียบ ‘จี้’ กับคนอื่นทั่วไป โดยทั่วไปแล้ว ‘ไ้’ ย่อมสำคัญกว่า ‘จี้’ คำสุภาษิตนี้จึงหมายความว่า อย่าเห็นคนอื่นดีกว่าญาติพี่น้อง ของตนเอง หยิกเล็บเจ็บเนื้อ หมายถึง เมื่อเกิดอะไรกับญาติพี่น้อง เราจะรู้สึกเหมือนเกิดกับตนเอง ‘เล็บ’ เปรียบกับญาติพี่น้อง ส่วน ‘เนื้อ’ เปรียบกับตัวเราเอง เมื่อเล็บถูกหยิกเนื้อก็เจ็บไปด้วย เมื่อญาติพี่น้องเดือดร้อน เราก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย สุภาษิตโบราณ **อย่ารักห่างกว่าชิด** คำว่า ‘ห่าง’ เปรียบกับคนอื่นทั่วไป คำว่า ‘ชิด’ เปรียบกับญาติพี่น้อง สุภาษิตนี้จึงหมายถึงว่า อย่ารักคนอื่นมากกว่าญาติพี่น้องของตนเอง **เลือดข้นกว่าน้ำ** คำสอนใจไทยนี้สันนิษฐานว่าคงแปลจากคำสุภาษิตอังกฤษ **Blood is thicker than water.**

ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Blood is thicker than water.** เปรียบ ‘เลือด’ กับญาติพี่น้อง และเปรียบ ‘น้ำ’ กับคนอื่นทั่วไป แม้สิ่งที่ใช้เปรียบเทียบต่างกัน แต่ก็มี ความหมายเหมือนกัน คำสุภาษิตอังกฤษชี้ให้เห็นว่า การกุศลคือการช่วยเหลือญาติพี่น้อง ดังนั้นผู้ที่ขาดญาติพี่น้องจึงน่าเศร้ามาก และ

คำสุภาษิตจีนเน้น **อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติมิตร** และเสริมอีกว่าความกตัญญูต่อญาติพี่น้อง เป็นการแสดงออกของจิตใจที่สูงส่งและประเสริฐ

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายใกล้เคียงกัน คำสอนใจไทยเน้นการสอนให้เห็นว่าญาติพี่น้องสำคัญกว่าคนอื่น ปรากฏในวรรณคดีหลายเรื่อง เช่น พระอภัยมณี และรามเกียรติ์ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษก็เช่นเดียวที่เน้นการช่วยเหลือญาติก่อนบุคคลอื่น และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า ญาติมิตรย่อมสำคัญกว่าผู้อื่น และกล่าวถึงความกตัญญูที่แสดงต่อญาติพี่น้องว่ามาจากจิตใจที่สูงส่งนำสรรเสริญ

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้ให้เห็นถึงความสำคัญของญาติพี่น้อง และควรช่วยเหลือญาติพี่น้องก่อนผู้อื่น เพราะความผูกพันทางสายเลือดย่อมสำคัญเหนือกว่าสิ่งอื่นใด เนื่องจากมนุษย์มักอยู่รวมกันเป็นเผ่าพันธุ์ ร่วมผูกพันเป็นญาติมิตร ดังนั้นคำสุภาษิตสอนใจจึงช่วยยึดเหนี่ยว ให้ความผูกพันทางญาติมิตรเหนียวแน่นและยั่งยืน ในคำประพันธ์ของไทยเมื่อจะบรรยายถึงความเศร้า ความเจ็บปวดของคนที่อยู่โดดเดี่ยว มักจะใช้คำคล้องจองว่าเป็น ‘คนไร้ญาติขาดมิตร’ ซึ่งแสดงว่า เป็นคนที่เดียวดายอยู่ตามลำพังและน่าสงสารจริง

4.5.19

คำสอนใจไทย

ปลาเนาตัวเดียว เหม็นหมดทั้งข้อง

คำสุภาษิตอังกฤษ

One scabbed sheep will mar a whole flock.

แกะที่เป็น โรคผิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง

The rotten apple injures its neighbors.

แอปเปิลเน่าทำให้แอปเปิลอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงเน่าด้วย

One ill weed mars a whole pot of pottage.

ผักไม่ตัวอย่างเดียว ทำให้หม้อซุปรวมหม้อเสียรส

One drop of poison infects the whole ton of wine.

ยาพิษหยดเดียวทำให้เหล้าไวน์ทั้งถังใหญ่เป็นพิษไปหมด

The unrighteous penny corrupts the righteous pound.

เงินเพนนีที่ไม่ชอบธรรม ทำให้เงินปอนด์ที่ชอบธรรมพลอยเสียไปด้วย

A hog that's bemired endeavors to bemire others.

หมูที่เปื้อนโคลนพยายามทำให้หมูตัวอื่น ๆ เปื้อนโคลนไปด้วย

คำสุภาษิตจีน

A rat destroys a pot of soup.

หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย

แหล่งอ้างอิง

รัชนี ขอโตตติกุล(2549) หน้า 317 และwww.nrt.net.com

ความหมายสอนใจ

คนที่อยู่ร่วมกันคนหนึ่งทำไม่ดีก็พลอยทำให้คนอื่นเสียไปด้วย

อักษณของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทย ‘ซ้อง’ เป็นเครื่องจักสานชนิดหนึ่ง รูปร่างคล้ายหม้อดินใช้สำหรับใส่ปลา ปลาที่จับใส่อยู่ในซ้อง ถ้าเกิดเน่าตัวหนึ่งก็พลอยทำให้ปลาตัวอื่น ๆ ในซ้องเน่าเหม็นไปด้วย เปรียบกับคนในหมู่คณะ ถ้ามีคนทำไม่ดีคนหนึ่ง ก็พลอยทำให้คนอื่น ๆ ในหมู่คณะเสียชื่อไปด้วย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้แก่ **One scabbed sheep will mar a whole flock.** และที่เป็นโรคผิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง ในที่นี้เปรียบแกะกับคน และที่เป็นโรคผิวหนังเปรียบกับคนที่ทำไม่ดี คนที่ทำไม่ดีเพียงคนเดียวทำให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกันเสียหายหมด เหมือนกับแกะที่เป็นโรค และมีการแพร่เชื้อ ทำให้แกะตัวอื่น ๆ ในฝูงเดียวกัน ต้องติดโรคผิวหนังด้วย นอกจากนี้ยังมีอีก คือ **The rotten apple injures its neighbors.** แอปเปิลเน่าทำให้แอปเปิลอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงเน่าด้วย ในทำนองเดียวกันก็เป็นการเปรียบเทียบแอปเปิลเน่ากับคนไม่ดี ทำให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกันเสียหายด้วย และรวมทั้งตัวอย่างอื่นด้วย เช่น ผักไม่ดีทำให้ชุปเสียหาย ยาพิษหยดเดียวทำให้เหล่านินเสีย เงินเฟนนีที่ไม่ชอบธรรม ทำให้เงินปอนด์ไม่ชอบธรรมไปด้วย และหมูที่เปื้อนโคลนก็ทำให้หมูตัวอื่น ๆ เปื้อนโคลนหมด สำหรับคำสุภาษิตจีนได้เปรียบว่า หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหมดเน่าเสีย

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายเหมือนกัน แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเปลี่ยนไป คำสอนใจไทยเปรียบกับปลาอยู่ในซ้องเดียวกัน หากมีปลาเน่าเพียงตัวเดียว ก็อาจเป็นเหตุให้ปลาตัวอื่นมีผลกระทบด้วย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเปรียบกับแกะที่เป็นโรค แอปเปิลเน่า ยาพิษหยดเดียว และหมูที่เปื้อนโคลน สิ่งเหล่านี้เทียบกับคนไม่ดีกระทบแล้วทำให้ผู้อื่นเสียหายไปด้วย และคำสุภาษิตจีนได้นำเอาหนูที่ทำให้น้ำแกงเสียมาเปรียบเทียบตามวัฒนธรรมที่ต่างกันทั้งสามวัฒนธรรม

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีความหมายเหมือนกันคือสิ่งที่ไม่ดีส่งผลกระทบต่อสิ่งอื่นในกลุ่ม ทำให้เสียหายในวงกว้าง ตัวอย่างที่ยกมาเปรียบเป็นที่รู้จักทั่วไปในแต่ละวัฒนธรรม ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านมองเห็นภาพชัดเจน

4.5.20

คำสอนใจไทย	อย่าจับปลาสองมือ
คำสุภาษิตอังกฤษ	You cannot have your cake and eat it. You cannot burn the candle at both ends. คุณไม่อาจจุดเทียนที่ปลายทั้งสองด้านได้ A door must be either shut. ประตูจะต้องปิด หรือไม่ก็เปิด If you run after two hares you will catch neither. ถ้าคุณวิ่งตามจับกระต่ายป่าสองตัว คุณจะจับไม่ได้สักตัว
คำสุภาษิตจีน	อย่าเหยียบเรือสองแคม

มือคู่หนึ่งจับปลาได้เพียงตัวเดียว

อย่าจับปลาสองมือ ปลาจะหลุดไปหมด

แหล่งอ้างอิง

รัชณี ซอโศตฤกุล(2549) หน้า 444 และยงชวน มิตรอารี (2548) หน้า 174

ความหมายสอนใจ

อย่าหวังจะได้ทีเดียวพร้อม ๆ กันสองอย่าง จะต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง
อัตลักษณ์ของคำสุภาษิตสอนใจในสามภาษา คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนมีความหมายเดียวกัน ใช้
 ตัวอย่างเดียวกันคือ **อย่าจับปลาสองมือ** และ **มือคู่หนึ่งจับปลาได้เพียงตัวเดียว** หมายถึงการจับปลา
 ทีเดียวสองตัว ใช้มือจับคนละข้าง ซึ่งอาจจะจับปลาได้ไม่มันพอ ปลาอาจจะหลุดตกน้ำไปหมด ต้อง
 ใช้มือสองมือจับปลาตัวเดียวให้มัน สุภาษิตนี้สอนไม่ให้โลภมาก อย่างมุ่งหวังอยากได้ของสองอย่าง
 พร้อม ๆ กัน และผลสุดท้ายอาจจะไม่ได้อะไรสักอย่าง เข้าทำนอง โลกมากลากหาย

ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **You cannot have your cake and eat it.** สุภาษิตบทนี้บางที
 พุคสลับกัน คือ **You cannot eat your cake and have it.** เมื่อคุณรับประทานขนมเค้กไปแล้ว
 คุณก็จะไม่มีขนมเค้กอีก คุณจะเอาทั้งสองอย่างไม่ได้ คำสุภาษิตนี้สอนไม่ให้โลภมาก ให้ตัดสินใจเลือก
 เอาอย่างใดอย่างหนึ่ง จะหวังเอาทีเดียวพร้อม ๆ กันสองอย่างไม่ได้เหมือนกัน คำสุภาษิตนี้เก่าใช้เมื่อปี
 ค.ศ. 1564 (พ.ศ. 2107) ยังมีอีกคำสุภาษิตหนึ่งคือ **You cannot burn the candle at both ends.**
คุณไม่อาจจุดเทียนที่ปลายทั้งสองด้านได้ หมายความว่า คุณไม่สามารถทำสองสิ่งในเวลาเดียวกันได้
 ได้อย่างหนึ่งต้องเสียอย่างหนึ่ง อีกตัวอย่างหนึ่งคือ **A door must be either shut.** ประตูจะต้องปิด
 หรือไม่ก็เปิด

การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม (transcultural comparison) คำสอนใจไทยเปรียบเทียบโดยใช้
 ตัวอย่าง การจับปลาสองตัวในเวลาเดียวกัน ทำให้ลื่นหลุดได้ง่าย แล้วไม่ได้ปลาเลย ส่วนคำสุภาษิต
 อังกฤษมีหลายตัวอย่างเทียบเคียง เช่น การกินขนมเค้ก การจุดเทียนทั้งสองปลาย และการล่ากระต่าย
 ป่าสองตัวพร้อมกัน สิ่งเหล่านี้ทำได้ยากหรือทำไม่ได้เลย และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **อย่าเหยียบเรือ
 สองแคม** จะทำให้ตกร่น้ำ และกล่าวถึง **อย่าจับปลาสองมือ ปลาจะหลุดไปหมด**

มุมมองของคนภายในวัฒนธรรม (emic perspectives) คำสุภาษิตสอนใจในสามภาษามีความหมาย
 เหมือนกันคืออย่าโลภ หรือโลกมากลากหาย คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนใช้ตัวอย่างเหมือนกัน
 โดยธรรมชาติเมื่อเวลาจับด้วยมือมักลื่นหลุดได้ง่าย และยังได้เพิ่มเติมการเหยียบเรือสองแคมด้วย ซึ่ง
 เป็นสิ่งที่พลาดได้ง่ายที่จะต้องตกร่น้ำ ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษได้ยกตัวอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิด
 ภาพพจน์ เช่น การจุดเทียนไข และการวิ่งไล่กระต่ายป่า

4.6 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันในภาษาไทย อังกฤษ และ จีนด้านวิถีชีวิต

4.6.1 จากการศึกษาคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านวิถีชีวิตพบว่า คำสุภาษิตสอนใจในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนชุดนี้มีจำนวน 20 ชุดคำสุภาษิตสอนใจ แต่ละชุดในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนมีความหมายคล้ายคลึง แต่การเปรียบเทียบโดยใช้ตัวอย่างในแต่ละภาษามีความต่างกัน เช่น การเปรียบเทียบด้วยวิธีที่ต่างกัน หรือใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบที่ต่างกัน เช่น ใช้สัตว์ต่างประเภทมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้มีความชัดเจนจึงเลือกเฉพาะคำสุภาษิตสอนใจ ที่ใช้กันแพร่หลายเป็นที่รู้จักเป็นตัวแทนความหมายละหนึ่งชุด และจัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ประเภทคำสุภาษิตสอนใจที่มีความเหมือนกันทั้งสามภาษา และ ประเภทคำสุภาษิตสอนใจที่ต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านวิถีชีวิต

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
5.คำสอนใจไทย ลงกระไดสามขั้นไม่มีความสุข คำสุภาษิตอังกฤษ East, west, home is best. คำสุภาษิตจีน อยู่บ้านรู้สึกอบอุ่น จากบ้านรู้สึกว้าเหว สรุป ห้างบ้านไม่มีความสุข	1.คำสอนใจไทย มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร คำสุภาษิตอังกฤษ Next to God, the parents. ถัดจากพระเจ้าคือ พ่อแม่ คำสุภาษิตจีน คุณของแม่คือการเลี้ยงดู คุณของพ่อคือการสั่งสอน	ไทยกับอังกฤษ เปรียบพ่อแม่เป็นพรหมและพระเจ้า จีน เน้นการเลี้ยงดู
6. คำสอนใจไทย ช้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง คำสุภาษิตอังกฤษ All that glitters is not gold. ช้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง คำสุภาษิตจีน ดูดีแต่ไม่จริง สรุปสิ่งสวยงามภายนอกอาจลวงตาไม่จริง	2.คำสอนใจไทย รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี คำสุภาษิตอังกฤษ Spare the rod and spoil the child. คำสุภาษิตจีน ดีคือเอ็นดู คำคือรัก	ไทย เปรียบการเลี้ยงดูเหมือนเลี้ยงลูกวัว อังกฤษ ทิ้งไม้เด็กนิสัยเสีย จีน ดีคือเอ็นดู คำคือรัก

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	<p>3.คำสอนใจไทย ลูกไม่ยอมหล่นไม่ไกลต้น คู่ซ้าง (วัว) ให้คูหาง คุณนางให้คูแม่ คำสุภาษิตอังกฤษ Like father, like son. Like mother, like daughter. คำสุภาษิตจีน มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น</p>	<p>ไทย เปรียบต้นไม้กับผล อังกฤษ เปรียบพ่อกับลูก ชาย เปรียบแม่กับลูกสาว จีน มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น</p>
	<p>4.คำสอนใจไทย เด็กจะเจริญต้องรักเรียน เพียรทำดี คำสุภาษิตอังกฤษ Reading makes a full man, meditation a profound man, discourse a clear man. การอ่านหนังสือทำให้เป็นความสมบูรณ์ของคน การทำสมาธิ ทำให้เป็นคนลึกซึ้ง การสนทนาทำให้เป็นคนกระฉ่าง คำสุภาษิตจีน A nation's treasure is in its scholars. สมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน</p>	<p>ไทย เด็กฉลาด ชาติเจริญ จีน ผู้รู้คือสมบัติของชาติ อังกฤษกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาเช่น การอ่าน การทำสมาธิ และการสนทนา</p>
	<p>7.คำสอนใจไทย ฝนทิ้งให้เป็นเข็มน คำสุภาษิตอังกฤษ Constant dropping wears away the /a stone. ความเพียรพยายามทำให้สำเร็จ คำสุภาษิตจีน ฝนทิ้งให้เป็นเข็มน สรุป ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น</p>	<p>ไทยจีนฝนทิ้งให้เป็นเข็มน อังกฤษ ของเหลวที่หยดลงอย่างต่อเนื่องทำให้หินแตกแยกได้</p>
	<p>8.คำสอนใจไทย ปากคนยาวกว่าปากกา คำสุภาษิตอังกฤษ Bad news travels fast. ข่าวร้ายไปได้ไกล คำสุภาษิตจีน คำพูดคนนำกั้ว</p>	<p>ไทย เปรียบปากคนกับปากกา อังกฤษ การแพร่ กระจายของข่าวไปไกล จีน คำพูดคนนำกั้ว</p>
	<p>9.คำสอนใจไทย อย่าแกลงเท้าหาเสี้ยน คำสุภาษิตอังกฤษ Let sleeping dogs lie. อย่าปลุกสุนัขหลับ คำสุภาษิตจีน อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว</p>	<p>ไทย ทำร้ายตนเอง อังกฤษอย่าปลุกสุนัขหลับ จีน อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว</p>

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	10.คำสอนใจไทย สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล คำสุภาษิตอังกฤษ Manners maketh the man. คำสุภาษิตจีน คนต้องมีกิริยาสุภาพ ดอกดอกไม้ต้องมีกลิ่นหอม	ไทย-อังกฤษ การฝึกตนเองให้รู้จักมารยาท จีน เปรียบกิริยาสุภาพเหมือนดอกไม้หอม
	11.คำสอนใจไทย หน้าเนื้อใจเสือ คำสุภาษิตอังกฤษ Many kiss the hand they wish to cut off. คำสุภาษิตจีน หน้าคนใจสัตว์	ไทย เปรียบเนื้อสมันกับเสือร้าย (นิทานอิสป) อังกฤษ การเสแสร้งวางตัวดีแต่ใจร้าย จีน หน้าคนใจสัตว์
	12.คำสอนใจไทย ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง คำสุภาษิตอังกฤษ The pot called the kettle black. คำสุภาษิตจีน กายะหุมว่าดำ	ไทย เปรียบกับตัวเอกในวรรณคดีไทย-อิเหนา อังกฤษ เปรียบของใช้ในครัวที่เปื้อนเขม่าไฟ จีน กาดำ หมูดำ
	13.คำสอนใจไทย ไร่ไม่ดีโทษปีพาทย์ ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง คำสุภาษิตอังกฤษ A bad workman (always) blames his tools. ช่างไม่ดีมักโทษเครื่องมือ คำสุภาษิตจีน คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง	ไทย การไร่ไทยโบราณ อังกฤษ ช่างกับเครื่องมือ จีน คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง
	14.คำสอนใจไทย ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก คำสุภาษิตอังกฤษ It's a piece of cake. คำสุภาษิตจีน ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ	ไทย กินกล้วย ของง่าย อังกฤษ กินขนมเค้ก ง่าย จีน อากาที่ทำได้ง่าย
	15.คำสอนใจไทย อย่างข่มเขาโคจีนให้กินหญ้า คำสุภาษิตอังกฤษ You can / may take / lead a horse to the water, but you can't make him drink. คุณสามารถนำม้าไปที่ลำธารได้ แต่คุณไม่อาจทำให้มันดื่มน้ำได้ คำสุภาษิตจีน บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ	ไทย บังคับวัวยาก อังกฤษ บังคับม้ายาก จีน บังคับคนทำในสิ่งที่ลำบากใจ
	16.คำสอนใจไทย อย่าเอา(อิม) จมูกเขามาหายใจ คำสุภาษิตอังกฤษ Every tub must stand on its own bottom. คำสุภาษิตจีน อาศัยจมูกคนอื่นหายใจ	ไทย ต้องทำด้วยตนเอง อังกฤษ อ่างอาบน้ำตัวเอง จีน ใช้จมูกคนอื่นหายใจ

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	<p>17.คำสอนใจไทย คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Keep not ill men company, lest you increase the number.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ใกล้ซาดเป็นสีแดง ใกล้หมึกเป็นสีดำ</p>	<p>ไทย-อังกฤษ คบเพื่อน ตามกลุ่มเพื่อน</p> <p>จีน เป็นตามเหมือนสิ่งที่อยู่ใกล้</p>
	<p>18.คำสอนใจไทย ความสิ้นค้นหา ข่อมชนะ ทุกข์ทั้งปวง (พุทธภาษิต)</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ It's harder to conquer one's own ambitions than it's to slay a dragon.ฆ่ามังกรยังง่ายกว่าดับค้นหาในตัวเอง</p> <p>คำสุภาษิตจีน ทะเลรองรับแม่น้ำร้อยสายได้ จึงกว้างใหญ่ไพศาล บุคคลผู้สูงส่ง เข้มแข็ง เพราะไว้กิเลสค้นหา</p>	<p>ไทย ดับค้นหาหมดทุกข์ พุทธภาษิต</p> <p>อังกฤษ เปรียบกิเลส เหมือนมังกร</p> <p>จีน ธรรมชาติของทะเล คนสูงส่งเพราะไว้กิเลสค้นหา</p>
	<p>19.คำสุภาษิตสอนใจไทยสามวันจากนารีเป็นอื่น</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Out of sight, out of mind. ห่างตา ก็ห่างใจ</p> <p>คำสุภาษิตจีน ตาเห็นก็อยู่ในหัวใจ.</p>	<p>ไทย ใจหญิงเปลี่ยนง่าย</p> <p>อังกฤษ จีน ความคิดถึง อยู่ที่ตาและหัวใจ</p>
	<p>20.คำสอนใจไทย สัตินยังรู้พลาด นักปราชญ์ ยังรู้พลั้ง</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Homer sometimes nods.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน</p>	<p>ไทย-อังกฤษ นักปราชญ์ พลาดได้</p> <p>จีน ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน</p>

คำอธิบายตาราง จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาทางด้านวิถีชีวิตที่มีความหมายเหมือนกันมีเพียง 2 ชุด คือ

ชุดที่ 5 คำสอนใจไทย ลงกระไดสามขั้นไม่มีความสุข

คำสุภาษิตอังกฤษ East, west, home is best.

คำสุภาษิตจีน Better at home than a mile from it.อยู่ที่บ้าน ดีกว่าห่างบ้านไป 1 ไมล์

สรุป ห่างบ้านไม่มีความสุข

- ชุดที่ 6** คำสอนใจไทย ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง
 คำสุภาษิตอังกฤษ All that glitters is not gold. ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง
 คำสุภาษิตจีน คูดีแต่ไม่จริง
 สรุป สิ่งสวยงามภายนอกอาจลวงตาไม่จริง
 คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาด้านวิถีชีวิตอีก 18 ชุดมีความหมายต่างกันดังนี้
- ชุดที่ 1** คำสอนใจไทย มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร
 คำสุภาษิตอังกฤษ Next to God, the parents. ถัดจากพระเจ้าคือ พ่อแม่
 คำสุภาษิตจีน คุณของแม่คือการเลี้ยงดู คุณของพ่อคือการสั่งสอน
- ความต่าง คำสอนใจไทย กับคำสุภาษิตอังกฤษ เปรียบพ่อแม่เป็นพรหมและพระเจ้า
 คำสุภาษิตจีน เน้นการเลี้ยงดู
- ชุดที่ 2** คำสอนใจไทย รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
 คำสุภาษิตอังกฤษ Spare the rod and spoil the child.
 คำสุภาษิตจีน ตีคือเอ็นดู คำคือรัก
- ความต่าง คำสอนใจไทย เปรียบการเลี้ยงลูกเหมือนเลี้ยงลูกวัว
 คำสุภาษิตอังกฤษ ที่ไม่ได้กนิสยเสีย
 คำสุภาษิตจีน วิธีการเลี้ยงดูลูกที่ต่างกัน
- ชุดที่ 3** คำสอนใจไทย ลูกไม่ยอมหล่น ไม่ไถลต้น ดูช้าง (วัว) ให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่
 คำสุภาษิตอังกฤษ Like father, like son. Like mother, like daughter.
 คำสุภาษิตจีน มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น
- ความต่าง คำสอนใจไทย เปรียบต้นไม้กับผล
 คำสุภาษิตอังกฤษ เปรียบพ่อกับลูกชาย เปรียบแม่กับลูกสาว
 คำสุภาษิตจีน มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น
- ชุดที่ 4** คำสอนใจไทย เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี
 คำสุภาษิตอังกฤษ Reading makes a full man, meditation a profound man, discourse a clear man. การอ่านหนังสือทำให้เป็นความสมบูรณ์ของคน การทำสมาธิ ทำให้เป็นคนลึกซึ้ง การสนทนาทำให้เป็นคนกระจ่าง
 คำสุภาษิตจีน A nation's treasure is in its scholars. สมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน

ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตจีน ผู้รู้คือสมบัติของชาติ

คำสุภาษิตอังกฤษ กิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาเช่น การอ่าน การทำสมาธิ และการสนทนา

ชุดที่ 7 คำสอนใจไทย ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

คำสุภาษิตอังกฤษ Constant dropping wears away the /a stone.

ความเพียรพยายามทำให้สำเร็จ

คำสุภาษิตจีน ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตจีน ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

คำสุภาษิตอังกฤษ ของเหลวที่หยดลงอย่างต่อเนื่องทำให้หินแตกแยกได้

ชุดที่ 8 คำสอนใจไทย ปากคนยาวกว่าปากกา

คำสุภาษิตอังกฤษ Bad news travels fast. ข่าวร้ายไปได้ไกล

คำสุภาษิตจีน คำพูดคนนำกลัว

ความต่าง คำสอนใจไทย เปรียบปากคนกับปากกา

คำสุภาษิตอังกฤษ การแพร่กระจายของข่าวไปไกล

คำสุภาษิตจีน คำพูดคนนำกลัว

ชุดที่ 9 คำสอนใจไทย อย่าแวงงั่วหาเสี้ยน

คำสุภาษิตอังกฤษ Let sleeping dogs lie.

อย่าปลุกสุนัขหลับ ทำให้ตัวเองได้รับอันตราย

คำสุภาษิตจีน หาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

ความต่าง คำสอนใจไทย ทำร้ายตนเอง

คำสุภาษิตอังกฤษ อย่าปลุกสุนัขหลับ ตัวเองเป็นอันตราย

คำสุภาษิตจีน หาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

ชุดที่ 10 คำสอนใจไทย สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล

คำสุภาษิตอังกฤษ Manners maketh the man.

คำสุภาษิตจีน คนต้องมีกิริยาสุภาพ คุณคอกไม้ต้องมีกลิ่นหอม

ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ การฝึกตนเองให้รู้จักมารยาท

คำสุภาษิตจีน เปรียบกิริยาสุภาพเหมือนกลิ่นหอมของดอกไม้

- ชุดที่ 11 คำสอนใจไทย** หน้าเนื้อใจเสือ
คำสุภาษิตอังกฤษ Many kiss the hand they wish to cut off.
คำสุภาษิตจีน หน้าคนใจสัตว์
- ความต่าง คำสอนใจไทย** เปรียบเนื้อสมันกับเสือดุร้าย (นิทานอีสป)
คำสุภาษิตอังกฤษ การเสแสร้งวางตัวดีแต่ใจร้าย
คำสุภาษิตจีน หน้าคนใจสัตว์
- ชุดที่ 12 คำสอนใจไทย** ว่าแต่เขา อีเหินาเป็นเอง
คำสุภาษิตอังกฤษ The pot called the kettle black.
คำสุภาษิตจีน กาเยาะหมูว่าดำ
- ความต่าง คำสอนใจไทย** เปรียบกับตัวเองในวรรณคดีไทย-อีเหินา
คำสุภาษิตอังกฤษ เปรียบของใช้ในครัวที่เปื้อนเขม่าไฟ
คำสุภาษิตจีน กาดำ หมูดำ สัตว์มีสีดำทั้งคู่
- ชุดที่ 13 คำสอนใจไทย** ไร่ไม่ดีโทษปีพาทย์ ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง
คำสุภาษิตอังกฤษ A bad workman (always) blames his tools. ช่างไม่ดีมักโทษเครื่องมือ
คำสุภาษิตจีน คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง
- ความต่าง คำสอนใจไทย** การไร่ไทยเมื่อไร่ไม่ดี มักมีการโยนความผิดให้เครื่องดนตรีโบราณ
คำสุภาษิตอังกฤษ ช่างโทษเครื่องมือ
คำสุภาษิตจีน คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง
- ชุดที่ 14 คำสอนใจไทย** ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก
คำสุภาษิตอังกฤษ It's a piece of cake.
คำสุภาษิตจีน ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ
- ความต่าง คำสอนใจไทย** กินกล้วย กินได้ง่าย
คำสุภาษิตอังกฤษ ขนมนกั๊ก ทำและกินง่าย
คำสุภาษิตจีน อากาที่ทำได้ง่าย
- ชุดที่ 15 คำสอนใจไทย** อย่าง้มเขาโคจีนให้กินหญ้า
คำสุภาษิตอังกฤษ You can / may take / lead a horse to the water, but you can't make him

drink. คุณสามารถนำผ้าไปที่ลำธารได้ แต่คุณไม่อาจทำให้ผ้าดื่มน้ำได้

คำสุภาษิตจีน บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ

ความต่าง คำสอนใจไทย บังคับวัวยาก

คำสุภาษิตอังกฤษ บังคับม้ายาก

คำสุภาษิตจีน บังคับใจคนยาก

หมายเหตุ คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้เป็นการบังคับที่ยากทั้งนั้น และสิ่งที่ถูกบังคับต่างกัน

ชุดที่16 คำสอนใจไทย อย่าเอา(เข็ม) จมูกเขามาหายใจ

คำสุภาษิตอังกฤษ Every tub must stand on its own bottom.

คำสุภาษิตจีน อย่าอาศัยจมูกคนอื่นหายใจ

ความต่าง คำสอนใจไทย ต้องทำด้วยตนเอง

คำสุภาษิตอังกฤษ อ่างอาบน้ำต้องมีขาตัวเอง

คำสุภาษิตจีน อย่าอาศัยจมูกคนอื่นหายใจ

ชุดที่17 คำสอนใจไทย คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล

คำสุภาษิตอังกฤษ Keep not ill men company, lest you increase the number.

คำสุภาษิตจีน ใกล้ซาดเป็นสีแดง ใกล้หมึกเป็นสีดำ

ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ คบเพื่อนตามกลุ่มเพื่อน

คำสุภาษิตจีน เป็นตามเหมือนสิ่งที่อยู่ใกล้

ชุดที่18 คำสอนใจไทย ความสิ้นค้นหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง (พุทธภาษิต)

คำสุภาษิตอังกฤษ It's harder to conquer one's own ambitions than it's to slay a dragon.

ฆ่ามังกรยังง่ายกว่าดับค้นหาในตัวเอง

คำสุภาษิตจีน ทะเลรองรับแม่น้ำร้อยสายได้ จึงกว้างใหญ่ไพศาล บุคคลผู้สูงส่ง เข้มแข็ง เพราะไร้กิเลสค้นหา

ความต่าง คำสอนใจไทย ดับค้นหาหมดทุกข์ (พุทธภาษิต)

คำสุภาษิตอังกฤษ เปรียบกิเลสเหมือนมังกร

คำสุภาษิตจีน เปรียบความสามารถของคนตัดกิเลสค้นหากับธรรมชาติของทะเล

ชุดที่19 คำสอนใจไทย สามวันจากนารีเป็นอื่น

คำสุภาษิตอังกฤษ Out of sight, out of mind. ห่างตา ก็ห่างใจ

คำสุภาณิตจีน ตาเห็นก็อยู่ในหัวใจ
ความต่าง คำสอนใจไทย ใจหญิงเปลี่ยนง่าย
คำสุภาณิตอังกฤษกับคำสุภาณิตจีน ความคิดถึงอยู่ที่ตาและหัวใจ

ชุดที่ 20 คำสอนใจไทย สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง

คำสุภาณิตอังกฤษ Homer sometimes nods.

คำสุภาณิตจีน ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน

ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาณิตอังกฤษ นักปราชญ์พลาดได้

คำสุภาณิตจีน ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน

4.6.2 การแบ่งลักษณะคำสุภาณิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิต

เมื่อพิจารณาคำสุภาณิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิตแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็นสามลักษณะคือ ข้อควรปฏิบัติ ข้อมูล(สอนใจ) และข้อห้ามปฏิบัติ โดยจำแนกตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.2 ลักษณะคำสุภาณิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิต

ข้อควรปฏิบัติ	ข้อมูล (สอนใจ)	ข้อห้ามปฏิบัติ
รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี	มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร	อย่าเอา(ขี้ม) จมูกเขามาหายใจ
ความสั่นตันทนา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง	ลูกไม่มียอมหล่นไม่ไกลต้น	อย่าข่มเขา โคะจีนให้กินหญ้า
คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล คบคนพาลพาลพาไปหาผิด	สามวันจากนารีเป็นอื่น	รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง
ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม	สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล	อย่าแกว้างเท่าหาเสีย
	ลงกระไดสามขั้น ไม่มีความสุข	อย่าข่มเขา โคะจีนให้กินหญ้า
	เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี	ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง
	หน้าเนื้อใจเสือ	
	ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง	
	ปากคนยาวกว่าปากกา	
	สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง	

จากตารางที่ 4.2 คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิตที่มีลักษณะเป็นข้อมูล(สอนใจ) มีมากที่สุดคือร้อยละ 50 ลักษณะที่เป็นข้อห้ามปฏิบัติมีร้อยละ 30 และลักษณะที่เป็นข้อควรปฏิบัติมีร้อยละ 20

4.6.3 สรุปการพิจารณาประเด็นวัฒนธรรมข้ามชาติจากคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิต

เมื่อศึกษาคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิตพบว่ามีคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาเพียงสองชุดที่เหมือนกัน คือในเรื่องลงกระไดสามชั้นไม่มีความสุข ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า อยู่ห่างบ้านไม่มีความสุข และข้างนอกสุขใสข้างในเป็นโพรง สรุปคือ ภายนอกดูดีแต่ไม่จริง

คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีชีวิตอีก 18 ชุด มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องจุดเน้นที่สำคัญ และมีประเด็นปลีกย่อยที่ต่างกัน เช่น การยกตัวอย่างของสัตว์ต่างกัน ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่ต่างกัน เช่น อย่างข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า คำสอนใจไทยยกตัวอย่างสัตว์เป็นวัว คำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างสัตว์เป็นม้า และคำสุภาษิตจีนยกตัวอย่างเรื่องคน สังเกตเห็นได้ว่าคำสุภาษิตสอนใจนี้เป็นเรื่องของการบังคับทั้งหมด แต่สิ่งที่ยกมาเป็นตัวอย่างแตกต่างกัน

คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษยกย่องให้ มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร และพ่อแม่คือพระเจ้า คำสุภาษิตจีนเน้นการเลี้ยงดูอบรมลูก นั่นคือคุณของแม่คือการเลี้ยงดู ส่วนคุณของพ่อคือการสั่งสอน คำสอนใจไทยเปรียบเทียบการเลี้ยงลูกเหมือนเลี้ยงลูกวัว นั่นคือรักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี คำสุภาษิตอังกฤษชี้ว่า ถ้าทิ้งไม้เด็กนิสัยเสีย และคำสุภาษิตจีนให้ความคิดว่า ดีคือเอ็นดู ต่ำคือรัก เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการเลี้ยงดูลูกที่ต่างกัน

คำสอนใจไทยเน้นว่าลูกไม่ยอมหล่นไม้ไผ่กลัดัน ดูช้าง (วัว) ให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า Like father, like son. Like mother, like daughter. และคำสุภาษิตจีนชี้ให้เห็นว่า มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น

คำสอนใจไทยกล่าวว่า เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี ส่วนคำสุภาษิตจีนที่ว่าสมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน คำสุภาษิตอังกฤษเน้นประเด็นสำคัญของกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษา เช่น การอ่าน การทำสมาธิ และการสนทนา

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตจีนกล่าวเหมือนกันคือ ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม และคำสุภาษิตอังกฤษคือ Constant dropping wears away the /a stone. ของเหลวที่หยดลงอย่างต่อเนื่องทำให้หินแตกแยกได้

คำสอนใจไทยกล่าวว่า ปากคนยาวกว่าปากกกา ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า Bad news travels fast. ข่าวร้ายไปได้ไกล และคำสุภาษิตจีนได้กล่าวว่า คำพูดคนน่ากลัว

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตจีนเน้นว่า อย่าแวงงั่วทำหาเสียน และ อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Let sleeping dogs lie.** อย่าปลุกสุนัขหลับ ทำให้ตัวเองได้รับอันตราย

คำสอนใจไทยกล่าวสอนว่า สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล เช่นเดียวกันกับคำสุภาษิตอังกฤษที่ว่า **Manners maketh the man.** ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **คนต้องมีกิริยาสุภาพ ดุจดอกไม้ต้องมีกลิ่นหอม** คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตจีนเน้นว่า หน้าเนื้อใจเสือหรือใจสัตว์ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Many kiss the hand they wish to cut off.** การเสแสร้งวางตัวดีแต่ใจร้าย

คำสอนใจไทยกล่าวว่า ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง ซึ่งเปรียบกับตัวเอกในวรรณคดีไทย-อิเหนา คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **The pot called the kettle black.** เปรียบของใช้ในครัวที่เปื้อนเขม่าไฟ และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **กาเยาะมัวว่าดำ** ซึ่งหมายถึง กาดำ หมูดำ สัตว์มีสีดำทั้งคู่

คำสอนใจไทยที่ว่า **รำไม่ดีโทษปี่พาทย์ รำไม่ดีโทษปี่พาทย์กลอง** คำสอนใจไทยยกตัวอย่างกล่าวโทษ อุปกรณ์ดนตรีที่ใช้ในการแสดงของไทยเดิม- ปี่พาทย์ และกลอง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างกล่าวโทษ ช่างไม้ดีมักโทษเครื่องมือ และคำสุภาษิตจีนยกตัวอย่างว่า **คัดเรือไม่เป็นกล่าวโทษแม่น้ำที่คดโค้ง**

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **It's a piece of cake.** และคำสุภาษิตจีนใช้ว่า **ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ**

คำสอนใจไทยเน้นว่า **อย่าข่มเขาโคจีนให้กินหญ้า** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า **You can / may take / lead a horse to the water, but you can't make him drink.** คุณสามารถนำม้าไปที่ลำธารได้ แต่คุณไม่อาจทำให้ม้าดื่มน้ำได้ และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ** คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษานี้เป็นการบังคับที่ยากทั้งนั้น และสิ่งที่ถูกบังคับต่างกัน

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตจีนเห็นเหมือนกันว่า **อย่าเอา(เยิม) จมูกเขามาหายใจ** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Every tub must stand on its own bottom.** อ่างอาบน้ำต้องมีขาตัวเอง

คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษที่ว่า **คบคนพาลพาลไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล** มีความหมายใกล้เคียงกันคือ เมื่อคบเพื่อนแล้วอาจมีความประพฤติตามกลุ่มเพื่อน และคำสุภาษิตจีนเน้นถึงการอยู่ใกล้ชาดมีสีเดียวกับหมึกที่มีสีดำ นั่นคือเมื่ออยู่ใกล้สิ่งใดก็เป็นตามสิ่งที่อยู่ใกล้

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **ความสิ้นตัณหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง (พุทธภาษิต)** คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **It's harder to conquer one's own ambitions than it's to slay a dragon.** ฆ่ามังกรยังง่ายกว่าดับตัณหาในตัวเอง นั่นคือ เปรียบกิเลสเหมือนมังกร และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **ทะเลรองรับแม่น้ำร้อยสายได้ จึงกว้างใหญ่ไพศาล บุคคลผู้สูงส่ง เข้มแข็ง เพราะไว้กิเลสตัณหา** นั่นคือ เปรียบความสามารถของคนตัดกิเลสตัณหากับธรรมชาติของทะเล

คำสอนใจไทยกล่าวว่า สามวันจากนารีเป็นอื่น นั่นคือ ใจหญิงเปลี่ยนง่าย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษและคำสุภาษิตจีนเน้นใกล้เคียงคือ **Out of sight, out of mind.** หางตา ก็ห่างใจ และตาเห็นก็อยู่ในหัวใจ

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า **Homer sometimes nods.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน**

เมื่อพิจารณาคำสอนใจทางด้านวิถีชีวิตโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่า มีลักษณะเป็นข้อมูลสอนใจ เพื่อให้คนเคารพรักบิดามารดา เมื่อเป็นบิดามารดาก็ต้องอบรมสั่งบุตรหลานให้เป็นคนดีมีความรู้และเพียรทำดี ลูกหลานก็จะเป็นตัวแทนที่ดีของวงศ์ตระกูล มีความสุภาพ กิริยามารยาทเรียบร้อย เพราะสำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล อยู่บ้านอย่างมีความสุข รู้จักการคบเพื่อนที่ดี รู้จักดูลักษณะของคนที่จะสนิทสนมด้วยอย่างถี่ถ้วนเช่น หน้าเนื่อใจเสื่อ ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง อย่าเป็นคนข่มขู่ผู้อื่น นั่นคืออย่าข่มเขาโลซินให้กินหญ้า มีความประพฤติดี เช่น อย่าแวงงั่วหาเสี้ยน อย่างินทาว่าร้ายบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะถูกตั้งฉายาว่าปากคนยาวกว่าปากกา หรือว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง มีจิตใจหนักแน่นในเรื่องของความรัก เพราะมีคำกล่าวว่า สามวันจากนารีเป็นอื่น เมื่อทำงานต้องอย่าเอา (ยิ้ม) จมูกเขามาหายใจ ต้องเรียนรู้ลักษณะงานว่างานลักษณะใดง่ายหรือยาก เช่น ปอกกล้วยเข้าปาก หรือหากเมื่อพบงานยาก ต้องทุ่มเทมาก เสมือนกับฝนทิ้งให้เป็นเข็ม หากทำงานแล้วอาจเกิดความผิดพลาดก็ต้องพิจารณาถึง เหตุและผล อย่างกล่าวโทษผู้อื่น ว่ารำไม่ดีโทษปี่พาย หรือรำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง และต้องพยายามดับความทุกข์ของตนเองเพื่อความสงบสุข พึงระลึกเสมอว่าความสิ้นค้นหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง (พุทธภาษิต) หากบุคคลใดสามารถจดจำคำสอนใจเหล่านี้ได้ มีการคิดไตร่ตรอง และนำไปพิจารณาพร้อมปฏิบัติในข้อควรปฏิบัติ ก็นับว่าเป็นบุคคลผู้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีพได้ดีและเป็นสุขในสังคม

4.7 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านธุรกิจ

4.7.1 จากการศึกษาคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีน ด้านธุรกิจพบว่า คำสุภาษิตสอนใจในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนชุดนี้มีจำนวน 20 ชุด คำสุภาษิตสอนใจ แต่ละชุดในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีน มีความหมายคล้ายคลึง แต่การเปรียบเทียบโดยใช้ตัวอย่างในแต่ละภาษามีความต่างกัน เช่น การเปรียบเทียบด้วยวิธีที่ต่างกัน การใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบที่ต่างกัน เช่น ใช้สัตว์ต่างประเภทมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้การเปรียบเทียบนี้มีความชัดเจน จึงได้เลือกเฉพาะคำสุภาษิตสอนใจ ที่ใช้กันแพร่หลายเป็นที่รู้จัก เป็นตัวแทนความหมายอย่างละหนึ่งชุด และจัดแบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ ประเภทคำสุภาษิตสอนใจเหมือนกันทั้งสามภาษา และประเภทที่คำสุภาษิตสอนใจต่างกันดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านธุรกิจ

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
<p>2. คำสอนใจไทย ซ้ำเป็นการ นาน เป็นคุณ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Everything has its time, and that time must be watched</p> <p>ทุกอย่างมีเวลาของมัน และจังหวะ เวลาของมันต้องผ่านไปให้ดี</p> <p>คำสุภาษิตจีน ใคร่ครวญต้องช้า ๆ ลงมือทำต้องรวดเร็ว</p> <p>สรุป คิดช้าๆแล้วทำเร็วฉิวเฉียด</p>	<p>1. คำสอนใจไทย อย่าหารีดเลือดจากปู</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ You cannot get blood / water from / out of a stone.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ปืนขึ้นต้นไม้เพื่อหาปลา</p>	<p>ไทย รีดเลือดจากปู</p> <p>อังกฤษ รีดเลือด/น้ำจากหิน</p> <p>จีน ปืนขึ้นต้นไม้เพื่อหาปลา</p>
	<p>3. คำสอนใจไทย ลิบเบี่ยไกล้มือ ชีลิบเบี่ย ไกล้มือ</p> <p>สุภาษิตอังกฤษ A bird in the hand is worth two in the bush. นกในมือ ตัวเดียวมีค่ามากกว่านกสองตัวในพุ่มไม้</p> <p>คำสุภาษิตจีน นกตัวเดียวในซุปลดกว่ารังนกอินทรีในทะเลทราย</p> <p>สรุป สิ่งที่มีอยู่มีค่ามากกว่าสิ่งไกล</p>	
<p>4. คำสอนใจไทย มีเงินมีทอง เจรจาได้ มีไม้มีไถ่ปลุกเรือนงาม</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Money talks. เงินพูดได้</p> <p>คำสุภาษิตจีน มีเงินสามารถใช้ฝีมือนำไปใช้ได้</p> <p>สรุป เงินพูดได้</p>	<p>5. คำสอนใจไทย น้ำขึ้นให้รีบตัก</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Make hay while the sun shines.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ตีเหล็กเมื่อร้อน</p>	<p>เมื่อมีโอกาสรีบทำ</p> <p>ไทย น้ำขึ้นให้รีบตัก</p> <p>อังกฤษ ตากหญ้าเมื่อมีแดด</p> <p>จีน ตีเหล็กเมื่อร้อน</p>
<p>6. คำสอนใจไทย ทำงานด้วยสมอง ก่อนจะทำงานด้วยมือ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Do the head work before hand work.</p> <p>คำสุภาษิตจีน คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ</p> <p>สรุป คิดก่อนทำ</p>	<p>7. คำสอนใจไทย มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Take care of the pence and the pounds will take care of themselves.</p> <p>คำสุภาษิตจีน สะสมแต่น้อยไปมาก</p>	<p>ไทย อังกฤษ เก็บรักษาเงินสะสมเงินจำนวนน้อยจนงอกงามขึ้น</p> <p>จีน สะสมแต่น้อยไปมาก</p>

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
<p>11. คำสอนใจไทย เวลาและวารี ไม่ยินดีจะรอใคร คำสุภาษิตอังกฤษ Time and tide wait for no man. เวลาและกระแสน้ำไม่เคยคอยใคร คำสุภาษิตจีน เวลาเหมือนน้ำไหล ผ่านไปไม่คืนกลับ สรุป เวลาและวารีไม่คอยใคร</p>	<p>8. คำสอนใจไทย อย่างขี่ช้างจับตั๊กแตน Ride not an elephant to hunt a grasshopper. คำสุภาษิตอังกฤษ Take not a musket to kill a butterfly. คำสุภาษิตจีน เอากระทะต้มวัวมาฆ่าไก่</p>	<p>ไทย อย่างขี่ช้างจับตั๊กแตน อังกฤษ อย่างจับผีเสื้อด้วย ปืนใหญ่ จีน เอากระทะต้มวัวมา ฆ่าไก่</p>
<p>13. คำสอนใจไทย เวลาเป็นเงินเป็น ทอง คำสุภาษิตอังกฤษ Remember that time is money. คำสุภาษิตจีน เวลาหนึ่งนิ้วเท่ากับ ทองคำหนึ่งนิ้ว สรุป เวลาเป็นเงินเป็นทอง</p>	<p>9. คำสอนใจไทย ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัด กระบอก คำสุภาษิตอังกฤษ Don't count your chickens before they're hatched. อย่านับลูกไก่ก่อนที่มันจะฟักออกมาเป็นตัว คำสุภาษิตจีน น้ำยังไม่มากก็สร้างเขื่อน เสียก่อน</p>	<p>ไทย ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัด กระบอก อังกฤษ อย่านับลูกไก่ ก่อน จีน น้ำยังไม่มากก็สร้าง เขื่อนเสียก่อน</p>
<p>17. คำสอนใจไทย เอากุ้งฝอยไป ตกปลากระพง คำสุภาษิตอังกฤษ Throw out a sprat to catch a mackerel. คำสุภาษิตจีน Venture a small fish to catch a great one. ปล่อยปลาเล็กเพื่อตกปลาใหญ่ สรุป ปลาเล็กตกปลาใหญ่</p>	<p>10. คำสอนใจไทย สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ คำสุภาษิตอังกฤษ Experience is the mother of wisdom ประสบการณ์ เป็นบ่อเกิดของความรู้ คำสุภาษิตจีน ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ</p>	<p>ไทย สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ อังกฤษ ประสบการณ์ เป็นบ่อเกิดของความรู้ จีน ร้อยเห็นไม่เท่า ปฏิบัติ</p>
	<p>12. คำสอนใจไทย การตรงต่อเวลา คำสุภาษิตอังกฤษ Punctuality is the soul of business. การรักษาเวลา เที่ยงตรง คือหัวใจของธุรกิจ คำสุภาษิตจีน อย่าปล่อยโอกาสทองให้ หลุดลอยไป</p>	<p>ไทย อังกฤษ การตรงต่อ เวลาสำคัญมาก จีน ความสำคัญของ โอกาสที่ดีเหมือนทอง</p>
	<p>14. คำสอนใจไทย เสียช้อยเสียชาก เสียมาก เสียง่าย คำสุภาษิตอังกฤษ Penny wise and pound foolish. คำสุภาษิตจีน คนขากจนขึ้นแค้น ความ คาดหวังก็น้อย</p>	<p>ไทยอังกฤษ เสียช้อยเสีย ชาก เสียมากเสียง่าย จีน คนขากจนขึ้นแค้น ความคาดหวังก็น้อย</p>

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่ต่างกัน
	<p>15. คำสอนใจไทย ความมั่งคั่งร่ำรวย ย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Wealth brings opportunity.</p> <p>คำสุภาษิตจีน With money, a dragon without it, a worm. มีเงิน เป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย</p>	<p>ไทย อังกฤษ ความร่ำรวย นำโอกาสดี</p> <p>จีน มีเงินเป็นมังกร ไร้ เงินเป็นหนอนน้อย</p>
	<p>16. คำสอนใจไทย ซื่อกินไม่หมด คดกิน ไม่นาน</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Honesty is the best policy. ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ ดีที่สุด</p> <p>คำสุภาษิตจีน คำมั่นสัญญามีค่าตั้ง ทองพันชั่ง</p>	<p>ไทย ซื่อกินไม่หมด คด กินไม่นาน</p> <p>อังกฤษ ความซื่อสัตย์ เป็นนโยบายที่ดีที่สุด</p> <p>จีน สัญญาที่มีค่าตั้งทอง พันชั่ง</p>
	<p>18. คำสอนใจไทย อย่าใช้เงินจนกว่าจะ ได้เงิน</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Never spend your money before you have it</p> <p>คำสุภาษิตจีน ปีนี้ออกเงินเสียก่อน</p>	<p>ไทย อังกฤษ อย่าใช้เงิน จนกว่าจะได้เงิน</p> <p>จีน ปีนี้ออกเงินเสียก่อน</p>
	<p>19. คำสอนใจไทย ผู้กำหนดเวลาได้ทัน ย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ He doubles his gift who gives in time.</p> <p>คำสุภาษิตจีน Crisis brings opportunity and change. วิกฤตนำโอกาสและการ เปลี่ยนแปลง</p>	<p>ไทย อังกฤษ ช่วงเวลาดี ได้ประโยชน์สูง</p> <p>จีน วิกฤตนำโอกาสและ การเปลี่ยนแปลง</p>
	<p>20. คำสอนใจไทย โลกมากลากหาย</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Kill not the goose that lays the golden eggs.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหาย สิ่งใหญ่ ๆ</p>	<p>ไทย อังกฤษ โลกมาก ลากหาย</p> <p>จีน ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่ ๆ</p>

คำอธิบายตาราง จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาทางด้านธุรกิจที่มีความหมายเหมือนกันมี 7 ชุด คือ

- ชุดที่ 2 คำสอนใจไทย** ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Everything has its time, and that time must be watched
ทุกอย่างมีเวลาของมัน และจังหวะเวลาของมันต้องเฝ้าไว้ให้ดี
- คำสุภาษิตจีน** ใคร่ครวญต้องช้า ๆ ลงมือทำต้องรวดเร็ว
- สรุป** คิดช้า ๆ แล้วทำเร็วคุณจึงหะ
-
- ชุดที่ 4 คำสอนใจไทย** มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไถ่ปลูกเรือนงาม
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Money talks. เงินพูดได้
- คำสุภาษิตจีน** คนมีเงินใคร ๆ ก็ฟัง เงินทำให้คนตายพูดได้
- สรุป** เงินพูดได้
-
- ชุดที่ 6 คำสอนใจไทย** ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Do the head work before hand work.
- คำสุภาษิตจีน** คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ
- สรุป** คิดก่อนทำ
-
- ชุดที่ 7 คำสอนใจไทย** มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Take care of the pence and the pounds will take care of themselves.
- คำสุภาษิตจีน** สะสมแต่น้อยไปมาก
- สรุป** เก็บรักษาเงินสะสมจากน้อยจนมีมากขึ้น
-
- ชุดที่ 11 คำสอนใจไทย** เวลาและวารีไม่ยินดีจะรอใคร
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Time and tide wait for no man. เวลาและกระแสน้ำไม่เคยคอยใคร
- คำสุภาษิตจีน** เวลาเหมือนน้ำไหล ผ่านไปไม่คืนกลับ
- สรุป** เวลาและวารีไม่คอยใคร
-
- ชุดที่ 13 คำสอนใจไทย** เวลาเป็นเงินเป็นทอง
- คำสุภาษิตอังกฤษ** Remember that time is money.
- คำสุภาษิตจีน** เร่งเวลาเพื่อให้ได้ผลประโยชน์

สรุป เวลาเป็นเงินเป็นทอง

- ชุดที่ 17 คำสอนใจ เอากุ้งฝอยไปตกปลากระพง
 คำสุภาษิตอังกฤษ Throw out a sprat to catch a mackerel.
 คำสุภาษิตจีน Venture a small fish to catch a great one.
 ปล่อยปลาเล็กเพื่อตกปลาใหญ่
 สรุป ปลาเล็กตกปลาใหญ่

คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาด้านธุรกิจ อีก 13 ชุดมีความหมายต่างกั้ดงนี้

- ชุดที่ 1 คำสอนใจไทย อย่าหารีดเลือดจากปู
 คำสุภาษิตอังกฤษ You cannot get blood / water from / out of a stone.
 คำสุภาษิตจีน อย่าป็นขี้น้ด้นไม้เพื่อหาปลา

ความต่าง คำสอนใจไทย รีดเลือดจากปู
 คำสุภาษิตอังกฤษ รีดเลือดน้ำจากหิน
 คำสุภาษิตจีน อย่าป็นขี้น้ด้นไม้เพื่อหาปลา

- ชุดที่ 3 คำสอนใจไทย สิบเบี้ยไกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ
 คำสุภาษิตอังกฤษ A bird in the hand is worth two in the bush.
 นกในมือตัวเดียวมีค่ามากกว่านกสองตัวในพุ่มไม้
 คำสุภาษิตจีน นกตัวเดียวในซุ่ปดึกว่ารังนกอินทรีในทะเลทราย

ความต่าง คำสอนใจไทย เบี้ยเป็นหน่วยเงินโบราณที่มีค่าน้อยที่สุด มีค่าอยู่ในมือ
 คำสุภาษิตอังกฤษกับคำสุภาษิตจีน เปรียบเทียบกับนกต่างชนิด

- ชุดที่ 5 คำสอนใจไทย น้ำขึ้นให้รีบตัก
 คำสุภาษิตอังกฤษ Make hay while the sun shines.
 คำสุภาษิตจีน ตีเหล็กเมื่อร้อน

ความต่าง คำสอนใจไทย เมื่อมีโอกาสรีบทำ-น้ำขึ้นให้รีบตัก
 คำสุภาษิตอังกฤษ เมื่อมีโอกาสรีบทำ-ตากหญ้าเมื่อมีแดด
 คำสุภาษิตจีน เมื่อมีโอกาสรีบทำ-ตีเหล็กเมื่อร้อน

- ชุดที่ 8 คำสอนใจไทย อย่าขี่ช้างจับตั้กแดน Ride not an elephant to hunt a grasshopper.
 คำสุภาษิตอังกฤษ Take not a musket to kill a butterfly.
 คำสุภาษิตจีน อย่าเอากระทะต้ม้วมาพ้ดไ้

- ความต่าง คำสอนใจไทย อย่างช้าจับตักแต่น
 คำสุภาษิตอังกฤษ อย่างจับผีเสื้อด้วยปืนใหญ่
 คำสุภาษิตจีน อย่าเอากระทะต้มวัวมาผัดไก่
- ชุดที่ 9 คำสอนใจไทย ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอกลง
 คำสุภาษิตอังกฤษ Don't count your chickens before they're hatched.
 อย่างนับลูกไก่ก่อนที่มันจะฟักออกมาเป็นตัว
 คำสุภาษิตจีน น้ำยังไม่มาก็สร้างเขื่อนเสียก่อน
- ความต่าง คำสอนใจไทย ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอกลง
 คำสุภาษิตอังกฤษ อย่างนับลูกไก่ก่อน
 คำสุภาษิตจีน น้ำยังไม่มาก็สร้างเขื่อนเสียก่อน
- ชุดที่ 10 คำสอนใจไทย สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ
 คำสุภาษิตอังกฤษ Experience is the mother of wisdom
 ประสบการณ์เป็นบ่อเกิดของความรู้
 คำสุภาษิตจีน ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ
- ความต่าง คำสอนใจไทย สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ
 คำสุภาษิตอังกฤษ ประสบการณ์เป็นบ่อเกิดของความรู้
 คำสุภาษิตจีน ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ
- ชุดที่ 12 คำสอนใจไทย การตรงต่อเวลา
 คำสุภาษิตอังกฤษ Punctuality is the soul of business.
 การรักษาเวลาเที่ยงตรง คือหัวใจของธุรกิจ
 คำสุภาษิตจีน อย่าปล่อยให้โอกาสทองให้หลุดลอยไป
- ความต่าง คำสอนใจไทย คำสุภาษิตอังกฤษ การตรงต่อเวลาสำคัญมาก
 คำสุภาษิตจีน สูญเสียโอกาสที่ดีเมื่อเวลาผ่านไป
- ชุดที่ 14 คำสอนใจไทย เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย
 คำสุภาษิตอังกฤษ Penny wise and pound foolish.
 คำสุภาษิตจีน คนยากจนขึ้นแค่นั้น ความคาดหวังก็น้อย
- ความต่าง คำสอนใจไทย คำสุภาษิตอังกฤษ เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย
 คำสุภาษิตจีน คนยากจนขึ้นแค่นั้น ความคาดหวังก็น้อย

ชุดที่ 15	คำสอนใจไทย	ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Wealth brings opportunity.
	คำสุภาษิตจีน	With money, a dragon without it, a worm.
	คำสุภาษิตจีน	มีเงินเป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	ความร่ำรวยนำโอกาสดี
	คำสุภาษิตจีน	มีเงินเป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย

ชุดที่ 16	คำสอนใจไทย	ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Honesty is the best policy. ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด
	คำสุภาษิตจีน	คำมั่นสัญญา มีค่าดังทองพันชั่ง
ความต่าง	คำสอนใจไทย	ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด
	คำสุภาษิตจีน	สัญญา มีค่าดังทอง

ชุดที่ 18	คำสอนใจไทย	อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Never spend your money before you have it
	คำสุภาษิตจีน	ปีนี้ไปกินเสียบ้างปีหน้า
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน
	คำสุภาษิตจีน	ปีนี้ไปกินเสียบ้างปีหน้า

ชุดที่ 19	คำสอนใจไทย	ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า
	คำสุภาษิตอังกฤษ	He doubles his gift who gives in time.
	คำสุภาษิตจีน	Crisis brings opportunity and change. วิกฤตนำโอกาสและการเปลี่ยนแปลง
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	ช่วงเวลาดีได้ประโยชน์สูง
	คำสุภาษิตจีน	วิกฤตนำโอกาสและการเปลี่ยนแปลง

ชุดที่ 20	คำสอนใจไทย	โลกมากลางหาย
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Kill not the goose that lays the golden eggs.
	คำสุภาษิตจีน	ละโมภสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่ ๆ
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	โลกมากลางหาย

คำสุภาษิตจีน ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่ ๆ

4.7.2 การแบ่งลักษณะคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจ

เมื่อพิจารณาคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ข้อควรปฏิบัติ ข้อมูล(สอนใจ) และข้อห้ามปฏิบัติ โดยจำแนกตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.4 ลักษณะคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจ

ข้อควรปฏิบัติ	ข้อมูล (สอนใจ)	ข้อห้ามปฏิบัติ
ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ	มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม	โลกมากลางหาย
ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ	เวลาและวารีไม่ยินดีจะรอใคร	อย่าขี่ช้างจับตักแตน
อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน	เวลาเป็นเงินเป็นทอง	เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสีย
ซื้อกินไม่หมด กดกินไม่นาน	เอากุ้งฝอยไปตกปลาจะพง	อย่าหารัดเลือดจากปู
น้ำขึ้นให้รีบตัก	ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ ผลตอบแทนสองเท่า	
มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท	ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาส อันดี	
ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอก	สิบเบี้ยใกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ	
การตรงต่อเวลา	สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ	

จากตารางที่ 4.4 คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจที่มีลักษณะเป็นข้อมูล(สอนใจ) มีจำนวนเท่ากับลักษณะที่เป็นข้อควรปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 40 และลักษณะที่เป็นข้อห้ามปฏิบัติมี ร้อยละ 20

4.7.3 สรุปการพิจารณาประเด็นวัฒนธรรมข้ามชาติจากคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจ

เมื่อศึกษาคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านธุรกิจพบว่ามีคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาที่เหมือนกัน มี 7 ชุดคือ

ชุดที่ 2	ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ	สรุป	คิดช้าๆแล้วทำเร็วฉับพลัน
ชุดที่ 4	มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม	สรุป	เงินพูดได้
ชุดที่ 6	ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ	สรุป	คิดก่อนทำ

ชุดที่ 7	มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท	สรุป	เก็บเงินสะสมจากน้อยจนมีมากขึ้น
ชุดที่ 11	เวลาและวารีไม่ยินดีจะรอใคร	สรุป	เวลาและวารีไม่คอยใคร
ชุดที่ 13	เวลาเป็นเงินเป็นทอง	สรุป	เวลาเป็นเงินเป็นทอง
ชุดที่ 17	เอากุ้งฝอยไปตกปลากะพง	สรุป	ปลาเล็กตกปลาใหญ่

ส่วนคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านวิถีอีก 13 ชุดคำสุภาษิตสอนใจมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องจุดเน้นที่สำคัญ และมีประเด็นปลีกย่อยที่ต่างกัน เช่น การยกตัวอย่างของสัตว์ต่างกัน ทั้งนี้ อาจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่ต่างกัน เช่น เรื่องของการทำกิจการต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องทำให้เป็นเรื่องใหญ่เกินเหตุ ตัวอย่างคือ คำสอนใจไทยว่าอย่าขี่ช้างจับต๊กแตน คำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่าอย่าจับผีเสื้อด้วยปืนใหญ่ และคำสุภาษิตจีนเน้นว่าไม่จำเป็นต้องใช้กระทะต้มวัวมาผัดไก่

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **อย่าหาริดเลือดจากปู** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **You cannot get blood / water from / out of a stone.** อย่าริดเลือด/น้ำจากหิน และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **อย่าป็นขึ้นต้นไม้เพื่อหาปลา**

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **สิบเบี้ยใกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **A bird in the hand is worth two in the bush.** นกในมือตัวเดียวมีค่ามากกว่านกสองตัวในพุ่มไม้ และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **นกตัวเดียวในซุปลูกกว่ารังนกอินทรีในทะเลทราย** ความต่างคือ คำสอนใจไทย เบี้ยเป็นหน่วยเงินโบราณที่มีค่าน้อยที่สุด แต่มีค่าแน่นอนอยู่ในมือ ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกับคำสุภาษิตจีนเป็นการเปรียบเทียบับนกต่างชนิดกัน

คำสอนใจไทยกล่าวถึง **น้ำจืดให้รีบตัก** ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Make hay while the sun shines.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **ตีเหล็กเมื่อร้อน** ความต่างคือ คำสอนใจไทยเน้น เมื่อมีโอกาสรีบทำ -น้ำจืดให้รีบตัก และคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า เมื่อมีโอกาสรีบทำ -ตากหญ้าเมื่อมีแดด และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า เมื่อมีโอกาสรีบทำ -ตีเหล็กเมื่อร้อน

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **อย่าขี่ช้างจับต๊กแตน** คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Take not a musket to kill a butterfly.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **อย่าเอากระทะต้มวัวมาผัดไก่** ความต่างคือ คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษใช้สัตว์ต่างชนิดกัน ส่วนคำสุภาษิตจีนใช้อุปกรณ์ในครัวมาใช้อย่างไม่เหมาะสม

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอก** คำสุภาษิตอังกฤษ **Don't count your chickens before they're hatched.** อย่านับลูกไก่ก่อนที่มันจะฟักออกมาเป็นตัว และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **น้ำยังไม่มากก็สร้างเขื่อนเสียก่อน** ความต่างคือคำสอนใจไทย **ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัด**

กระบอก ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า อย่างนับลูกไก่อ่อน และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า น้ำยังไม่มาก็สร้างเขื่อนเสียก่อน การกระทำเช่นนี้อาจทำให้เสียเวลาเปล่าประโยชน์

คำสอนใจไทยว่าความรู้สิบเท่าก็ไม่เท่าความชำนาญ คำสุภาษิตอังกฤษเน้นเรื่อง **Experience is the mother of wisdom.** ประสบการณ์เป็นบ่อเกิดของความรู้ และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ ความต่างคือ คำสอนใจไทยเน้นเรื่องความชำนาญ แต่คำสุภาษิตอังกฤษเน้นประสบการณ์ และคำสุภาษิตจีนเน้นการปฏิบัติ

คำสอนใจไทยกล่าวว่า การตรงต่อเวลา ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Punctuality is the soul of business.** การรักษาเวลาเที่ยงตรง คือหัวใจของธุรกิจ และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า อย่าปล่อยโอกาสทองให้หลุดลอยไป ความต่างคือ คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษเห็นว่าการตรงต่อเวลาสำคัญมาก ส่วนคำสุภาษิตจีนเห็นว่า จะสูญเสียโอกาสที่ดีเมื่อเวลาผ่านไป

คำสอนใจไทยกล่าวว่า เสียหน่อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษว่า **Penny wise and pound foolish.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวถึง คนยากจนขี้แค้น ความคาดหวังก็น้อย ความต่างคือ คำสอนใจไทยคำสุภาษิตอังกฤษเน้น เสียหน่อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า คนยากจนขี้แค้น ความคาดหวังก็น้อย นั่นคือ คนยากจนเวลาจะเริ่มต้นต้องลงทุนมาก และความคาดหวังในการใช้จ่ายอย่างประหยัดก็มีน้อย

คำสอนใจไทยกล่าวว่า ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Wealth brings opportunity.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า มีเงินเป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย ความต่างคือ คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษว่า ความร่ำรวยนำโอกาสดี และคำสุภาษิตจีนกล่าวถึงสถานภาพของคนมีเงินกับคนไร้เงินที่แตกต่างกัน

คำสอนใจไทยกล่าวว่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Honesty is the best policy.** ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า คำมั่นสัญญา มีค่าดังทองพันชั่ง ความต่างคือ คำสอนใจไทยเน้นเรื่องซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเห็นว่า ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า คำสัญญามีค่ามากประดุจทองคำ

คำสอนใจไทยกล่าวว่า อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Never spend your money before you have it.** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า ปีนี้ไปกินเสียบึงปีหน้า แสดงความต่างคือ คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษเน้น อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน ส่วนคำสุภาษิตจีนชี้ให้เห็นว่า ปีนี้ไปกินเสียบึงปีหน้า การทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดีต่ออนาคต เพราะยังไม่รู้ว่าเสียบึงนั้นจริงหรือไม่ และอาจมีผลกระทบต่อเนื่องอีกยาวไกล

คำสอนใจไทยและคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า วิฤตนำโอกาสและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งให้เห็นความต่างคือ คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า ช่วงเวลาที่ได้ประโยชน์สูง และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า วิฤตนำโอกาสและการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้ระบุว่าผลตอบแทนจะเป็นอย่างไรอย่างชัดเจน

คำสอนใจไทยกล่าวว่า โลกมากลาภหาย ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษ **Kill not the goose that lays the golden eggs.** และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า ละโมบสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่ ๆ ความต่างคือ คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษเน้นเรื่องโลกมากลาภหาย และคำสุภาษิตจีนชี้ให้เห็นว่า การมีความละโมบในสิ่งเล็กน้อย อาจทำให้เกิดเสียหายสิ่งใหญ่ ๆ ซึ่งอาจเกิดผลเสียหายมากกว่าที่ควร

เมื่อพิจารณาคำสอนใจทางด้านธุรกิจโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่า มีลักษณะส่งเสริมผู้ที่ประสงค์จะทำธุรกิจต้องเป็นคนมุ่งมั่น นั่นคือ น้ำขึ้นให้รีบตัก ต้องเป็นคนรักษาสัญญา มีความซื่อสัตย์ ให้ถือคติว่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน มีความขยันทำงาน ต้องทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ มีความตรงต่อเวลา อย่าปล่อยให้โอกาสของหลุมมือ รู้จักการประหยัดเงินทองและเวลา เพราะเวลาเป็นเงินเป็นทอง พึงระลึกเสมอว่า เวลาและวารีไม่ยินดีจะคอยใคร รู้จักเก็บออม นั่นคือมีสติพึงบรรจบให้ครบบาท อย่ามีหนี้สิน โดยเตือนตนเองว่า อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน เมื่อร่ำรวยแล้วจงใช้ความร่ำรวยให้เป็นประโยชน์ เพราะมีเงินมีทองเจรจาได้ มิใช่มีไม้ไผ่ปลูกเรือนงาม และความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี ทำธุรกิจอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อทำเกินเหตุ พึงระมัดระวังอย่าซี้ซ้างจับตักแต่น้ำ รู้จักตั้งสมประสงค์ด้านธุรกิจ เพราะโบราณว่าสิบรู้ไม่เท่าชานาญ เมื่อเรียนรู้สิ่งที่ควรทำงานเกิดความชำนาญ ไม่ฉกฉวยหาผลประโยชน์จากผู้ที่ไม่มีความรู้ นั่นคืออย่าริคิดเลื้อยจากปู รู้ทันเล่ห์เหลี่ยมในเชิงธุรกิจ ในการทำธุรกิจส่วนใหญ่มักมีนโยบายเอากุ้งปล่อยไปตกปลากระพง จึงควรเตือนตนเองว่าอย่าหวังหรือคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างไรเหตุผล คิดถึงสิบเบี้ยใกล้มือ รู้จักรอบคอบ เพราะอาจเกิดเหตุการณ์เสียย่อยเสียยาก เสียมากเสีย แต่เมื่อมีโอกาสที่ดีและเหมาะสมให้รีบลงมือทำธุรกิจ โดยมีการวางแผนไตร่ตรองเป็นอย่างดี พึงระลึกเสมอว่าผู้กำหนดเวลาได้ทันท่วงทีย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า ไม่โลภมาก และไม่ตกอยู่ในอบายมุข เพราะโลกมากลาภหาย

4.8 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้าน ความสามัคคี

4.8.1 จากการศึกษาคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีน ด้านความสามัคคี พบว่า คำสุภาษิตสอนใจในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนชุดนี้มีจำนวน 20 ชุดคำสุภาษิตสอนใจ แต่ละชุดในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีน มีความหมายคล้ายคลึง แต่การนำมาเปรียบเทียบโดยใช้ตัวอย่างในแต่ละภาษาอาจมีความต่างกัน เช่น การเปรียบด้วยวิธีที่ ต่างกัน การใช้ตัวเปรียบเทียบที่ต่างกัน เช่น ใช้สัตว์ต่างประเภทมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้การเปรียบเทียบนี้ มีความชัดเจน จึงเลือกเฉพาะคำสุภาษิตสอนใจที่ใช้กันแพร่หลายเป็นที่รู้จักเป็นตัวแทนความหมายละ หนึ่งชุด และจัดแบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ ประเภทคำสุภาษิตสอนใจเหมือนกันทั้งสามภาษา และ ประเภทที่คำสุภาษิตสอนใจต่างกันดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบคำสุภาษิตสอนใจที่คล้ายคลึงกันใน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาจีนด้านสามัคคี

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
3 คำสอนใจไทย หน้าต่างมีหู ประตูมีตา (ช่อง) คำสุภาษิตอังกฤษ Walls have ears. คำสุภาษิตจีน กำแพงมีหู ประตูมีตา สรุป รั้วมีตา รั้วมีหู ประตูมีตา แอบฟัง	1 คำสอนใจไทย อย่าเปิดฝาเรือน คำสุภาษิตอังกฤษ Don't wash one's dirty linen in public คำสุภาษิตจีน เรื่องราวของครอบครัวไม่ ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน	ไทย อย่าเปิดฝาเรือน อังกฤษ อย่าซักชุดชั้นในใน ที่สาธารณะ จีน เรื่องราวของครอบครัว ไม่ควรแพร่งพรายออกนอก เรือน
	2 คำสอนใจไทย สามีเป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง คำสุภาษิตอังกฤษ It's a sad house when the hen crows louder than the cock. บ้านที่ไก่ตัวเมียขันดังกว่าไก่ตัวผู้เป็นบ้านที่ น่าเศร้า คำสุภาษิตจีน เมียร้องฟัวตาม ภรรยาที่ดี ควรเป็นรองเท้าคู่สามีเมื่อเดินพลาด	ไทย สามีเป็นผู้นำ อังกฤษ ไก่ตัวเมียขันดังกว่า จีน เมียร้องฟัวตาม ภรรยา ที่ดีควรเป็นรองเท้าเดินคู่สามี

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	4คำสอนใจไทย พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสีย ตำลึงทอง คำสุภาษิตอังกฤษ Speech is silver, silence is gold คำสุภาษิตจีน พุดมากต้องเสีย พุดน้อยเป็นดี	ไทย อังกฤษ พุดเป็นเงิน การนิ่งเป็นทอง จีน พุดมากต้องเสียเรื่อง พุด น้อยเป็นดี
	5 คำสอนใจไทย แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ คำสุภาษิตอังกฤษ You never miss the water till the well runs dry. คำสุภาษิตจีน ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน	ไทย แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ อังกฤษ บ่อน้ำแห้งรู้คุณค่าน้ำ จีนริมฝีปากกับฟันต่าง พึ่งพากัน
	6คำสอนใจไทย วิธีจะผูกมิตรก็ต้องทำตน เป็นมิตรกับเขา คำสุภาษิตอังกฤษ The only way to have friend is to be one. คำสุภาษิตจีน ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อม มีมิตรน้อย	ไทย อังกฤษ มิตรก็ต้องทำ ตนเป็นมิตรกับผู้อื่น จีน ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีเพื่อนน้อย
	7คำสอนใจไทย มิตรจิตมิตรใจ คำสุภาษิตอังกฤษ Do unto others as you would have others do unto you. คำสุภาษิตจีน ต่างคนต่างพึ่งพา	ไทย มีน้ำใจต่อกัน อังกฤษ ปฏิบัติกับคนอื่น เหมือนที่ตนต้องการ จีน ต่างคนต่างช่วยเหลือกัน
	8 คำสอนใจไทย ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่นั้น คำสุภาษิตอังกฤษ Where there's a will, there's a way. คำสุภาษิตจีน ผู้มีความมานะย่อม ประสบความสำเร็จ	ไทย อังกฤษ ความพยายาม อยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่นั้น จีน ผู้มีความมานะย่อม ประสบความสำเร็จ
	9คำสอนใจไทย สามัคคีคือพลัง In unity there is strength. คำสุภาษิตอังกฤษ A mystic bond of brotherhood makes all men one. ความผูกพันของการเป็นพี่น้องทำให้ทุก คนรวมเป็นหนึ่งเดียว คำสุภาษิตจีน ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็แบกหามขึ้นได้	ไทย สามัคคีคือพลัง อังกฤษ การเป็นพี่น้องทำให้ ทุกคนรวมเป็นหนึ่งเดียว จีน ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็แบกหามขึ้นได้

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	<p>10 คำสอนใจไทย จงรักษาความดีดุจเกลือรักษาความเค็ม</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Reputations last longer than lives. กิตติศัพท์ชื่อเสียงจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต</p> <p>คำสุภาษิตจีน เกลือเป็นขอรศนันใด แม่ดีที่หนึ่งในโลกฉันนั้น</p>	<p>ไทย จงรักษาความดี</p> <p>อังกฤษ กิตติศัพท์ชื่อเสียงจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต</p> <p>จีน แม่ดีดุจเกลือ</p>
	<p>11 คำสอนใจไทย มากหมอมากความ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Too many cooks spoil the broth. พ่อครัวหลายคนทำให้น้ำแกงเสียรส</p> <p>คำสุภาษิตจีน คนมาก คำพูดหลาย</p>	<p>ไทย มากหมอมากความ</p> <p>อังกฤษ พ่อครัวหลายคนยุ่ง</p> <p>จีน คนมาก พูดหลายเรื่อง</p>
	<p>12 คำสอนใจไทย ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ A honey tongue, a heart of gall.</p> <p>คำสุภาษิตจีน ปากเด้าหัว ใจมีดดาบ ปากธรรมะใจอกุศล</p>	<p>ไทย ปากดี ใจร้าย</p> <p>อังกฤษ ปากหวาน ใจขม</p> <p>จีน ปากเด้าหัว ใจมีดดาบ ปากธรรมะใจอกุศล</p>
	<p>13 คำสอนใจไทย จงสู้กับคนชั่วด้วยอหิงสา</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ The best way to fight an evil man is to pay no attention. วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการต่อสู้กับคนไม่ดีคือการไม่ใส่ใจ</p> <p>คำสุภาษิตจีน ใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว</p>	<p>ไทย สู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา</p> <p>อังกฤษ ต่อสู้กับคนไม่ดีด้วยการไม่ใส่ใจ</p> <p>จีน ใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว</p>
	<p>14 คำสอนใจไทย ปิยะวาจาและความเมตตาชนะทุกสิ่ง</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ By a sweet tongue and kindness you can drag an elephant with a hair. การใช้คำพูดที่อ่อนหวานและมีความกรุณาคุณ สามารถลากช้างได้ด้วยเส้นผม</p> <p>คำสุภาษิตจีน ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งกร้าว</p>	<p>ไทย พุศดีมีเมตตาชนะทุกสิ่ง</p> <p>อังกฤษ คำพูดดีและมีกรุณา ทำการใหญ่ได้ดี</p> <p>จีน ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งกร้าว</p>

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	<p>15 คำสอนใจไทย นุ่งเจียมท่มเจียม</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Cut your coat according to your cloth.</p> <p>คำสุภา วัตตัวแล้วตัดเสื้อผ้า คุณอาหารการกิน</p>	<p>ไทย นุ่งเจียมท่มเจียม</p> <p>อังกฤษ ตัดเสื้อตามผ้า</p> <p>จีน วัตตัวแล้วตัดเสื้อผ้า คุณอาหารแล้วกินข้าว</p>
	<p>16 คำสอนใจไทย สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ No man is happy who does not think himself so.</p> <p>คำสุภาษิตจีน นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์มาหา</p>	<p>ไทย สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ</p> <p>อังกฤษ คิดว่าเป็นสุขตัวก็เป็นสุข</p> <p>จีน นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์มาหา</p>
	<p>17 คำสอนใจไทย จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Love your neighbors, but don't pull down the fence.</p> <p>คำสุภาษิตจีน Good fences make good neighbors.รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี</p>	<p>ไทย อังกฤษ รักเพื่อนบ้านอย่างมีขอบเขต</p> <p>จีน รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี</p>
	<p>18 คำสอนใจไทย อย่าเห็นซี้ดดีกว่าไส้</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ Blood is thicker than water.</p> <p>คำสุภาษิตจีน อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติมิตร</p>	<p>ไทย เห็นแก่ญาติพี่น้อง</p> <p>อังกฤษ ญาติพี่น้องดีกว่าคนอื่น</p> <p>จีน อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติมิตร</p>
	<p>19 คำสอนใจไทย ปลาเน่าตัวเดียวเหม็นหมดทั้งข้อง</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ One scabbed sheep will mar a whole flock.แกะที่เป็นโรคมิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง</p> <p>คำสุภาษิตจีน A rat destroys a pot of soup.หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย</p>	<p>ไทย ปลาเน่าในข้อง</p> <p>อังกฤษ แกะที่เป็นโรคมิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง</p> <p>จีน หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย</p>

คำสุภาษิตสอนใจเหมือนกัน	คำสุภาษิตสอนใจต่างกัน	หมายเหตุ สิ่งที่แตกต่างกัน
	<p>20 คำสอนใจไทย อย่าจับปลาสองมือ</p> <p>คำสุภาษิตอังกฤษ You cannot have your cake and eat it.</p> <p>คำสุภาษิตจีน อย่าเหยียบเรือสองแคม</p>	<p>ไทย จับปลาสองมือ</p> <p>อังกฤษ ไม่สามารถกินเค้กและนำเค้กไปขณะเดียวกัน</p> <p>จีน อย่าเหยียบเรือสองแคมจะตกน้ำ</p>

คำอธิบายตาราง จากตารางที่ 4.5 จะเห็นได้ว่าคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาทางด้านความสามัคคีที่มีความหมายและการเปรียบเทียบเหมือนกันมีเพียง 1 ชุด คือ

ชุดที่ 3 คำสอนใจไทย หน้าต่างมีหู ประตูมีตา (ช่อง)

คำสุภาษิตอังกฤษ Walls have ears.

คำสุภาษิตจีน กำแพงมีหู ประตูมีตา

สรุป ระมัดระวังการพูดอาจมีคนแอบฟัง

คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาด้านความสามัคคี อีก 19 ชุดมีความหมายใกล้เคียงกันแต่มีการเปรียบเทียบต่างกันดังนี้

ชุดที่ 1 คำสอนใจไทย อย่าเปิดฝาเรือน

คำสุภาษิตอังกฤษ Don't wash one's dirty linen in public

คำสุภาษิตจีน เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน

ความต่าง

คำสอนใจไทย อย่าเปิดฝาเรือน

คำสุภาษิตอังกฤษ อย่าซักชุดชั้นในในที่สาธารณะ

คำสุภาษิตจีน เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน

ชุดที่ 2 คำสอนใจไทย สามเป็นช่างทำหน้า ภรรยาเป็นช่างทำหลัง

คำสุภาษิตอังกฤษ It's a sad house when the hen crows louder than the cock.

บ้านที่ไก่ตัวเมียขันดังกว่าไก่ตัวผู้เป็นบ้านที่น่าเศร้า

คำสุภาษิตจีน เมียร้องฟัวตาม ภรรยาที่ดีควรเป็นรองเท่าคู่สามีเมื่อเดินตลาด

ความต่าง	คำสอนใจไทย	สามิเป็นผู้นำ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ไก่อ้วเมียวขันดังกว่า
	คำสุภาษิตจีน	เมียวร้องฟัวตาม ภรรยาที่ดีควรเป็นรองเท่าเดินคู่สามิ
ชุดที่ 4	คำสอนใจไทย	พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Speech is silver, silence is gold
	คำสุภาษิตจีน	พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	พูดเป็นเงิน นิ่งเป็นทอง
	คำสุภาษิตจีน	พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี
ชุดที่ 5	คำสอนใจไทย	แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	You never miss the water till the well runs dry.
	คำสุภาษิตจีน	ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน
ความต่าง	คำสอนใจไทย	แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	บ่อน้ำแห้งจึงรู้คุณค่าน้ำ
	คำสุภาษิตจีน	ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน
ชุดที่ 6	คำสอนใจไทย	วิธีที่จะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับเขา
	คำสุภาษิตอังกฤษ	The only way to have friend is to be one.
	คำสุภาษิตจีน	ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีมิตรน้อย
ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	มิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับเขา
	คำสุภาษิตจีน	ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีมิตรน้อย
ชุดที่ 7	คำสอนใจไทย	มิตรจิตมิตรใจ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Do unto others as you would have others do unto you.
	คำสุภาษิตจีน	ต่างคนต่างพึ่งพากัน
ความต่าง	คำสอนใจไทย	มีน้ำใจต่อกัน
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ปฏิบัติกับคนอื่นเหมือนที่ตนต้องการ
	คำสุภาษิตจีน	ต่างคนต่างพึ่งพากัน

ชุดที่ 8 คำสอนใจไทย ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น
คำสุภาษิตอังกฤษ Where there's a will, there's a way.
คำสุภาษิตจีน ผู้มีความมานะยอมประสบความสำเร็จ
ความต่าง คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น
คำสุภาษิตจีน ผู้มีความมานะยอมประสบความสำเร็จ

ชุดที่ 9 คำสอนใจไทย สามัคคีคือพลัง In unity there is strength.
คำสุภาษิตอังกฤษ A mystic bond of brotherhood makes all men one.
 ความผูกพันของการเป็นพี่น้องทำให้ทุกคนรวมเป็นหนึ่งเดียว
คำสุภาษิตจีน ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็แบกหามขึ้นมาได้
ความต่าง คำสอนใจไทย สามัคคีคือพลัง
คำสุภาษิตอังกฤษ การเป็นพี่น้องทำให้ทุกคนรวมเป็นหนึ่งเดียว
คำสุภาษิตจีน ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็แบกหามขึ้นมาได้

ชุดที่ 10 คำสอนใจไทย จงรักษาความดีจกเกื้อรักษาความเต็ม
คำสุภาษิตอังกฤษ Reputations last longer than lives.
 กิตติศัพท์ชื่อเสียงจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต
คำสุภาษิตจีน เกื้อเป็นยอดดรสนันใจดี แม่ดีที่หนึ่งในโลกฉันนั้น
ความต่าง คำสอนใจไทย จงรักษาความดี
คำสุภาษิตอังกฤษ กิตติศัพท์ชื่อเสียงจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต
คำสุภาษิตจีน แม่ดีจกเกื้อ

ชุดที่ 11 คำสอนใจไทย มากหอมมากความ
คำสุภาษิตอังกฤษ Too many cooks spoil the broth. พ่อครัวหลายคนทำให้น้ำแกงเสียรส
คำสุภาษิตจีน เมื่อมีนายท้าย 7 คน ในหมู่กะลาสี 8 คนเรือย่อมล่ม.
ความต่าง คำสอนใจไทย มากหอมมากความ
คำสุภาษิตอังกฤษ พ่อครัวหลายคนยุ่ง
คำสุภาษิตจีน นายท้าย 7 คนเรือล่ม

ชุดที่ 12 คำสอนใจไทย ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ
คำสุภาษิตอังกฤษ A honey tongue, a heart of gall.

คำสุภาษิตจีน		ปากเต้าหู๋ ใจมีคดาบ ปากธรรมะ ใจอกุศล
ความต่าง	คำสอนใจไทย	ปากดี ใจร้าย
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ปากหวาน ใจขม
	คำสุภาษิตจีน	ปากเต้าหู๋ ใจมีคดาบ ปากธรรมะ ใจอกุศล

ชุดที่ 13	คำสอนใจไทย	จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา
	คำสุภาษิตอังกฤษ	The best way to fight an evil man is to pay no attention. วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการต่อสู้กับคนไม่ดีคือการไม่ใส่ใจ
	คำสุภาษิตจีน	ใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว
ความต่าง	คำสอนใจไทย	สู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ต่อสู้กับคนไม่ดีด้วยการไม่ใส่ใจ
	คำสุภาษิตจีน	ใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว

ชุดที่ 14	คำสอนใจไทย	ปิยะวาจาและความเมตตาชนะทุกสิ่ง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	By a sweet tongue and kindness you can drag an elephant with a hair.
	คำสุภาษิตจีน	ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งแกร่ง
ความต่าง	คำสอนใจไทย	พูดดีมีเมตตาชนะทุกสิ่ง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	คำพูดดีและมีกรุณาทำการใหญ่ได้ดี
	คำสุภาษิตจีน	ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งแกร่ง

ชุดที่ 15	คำสอนใจไทย	นุ่งเจียมห่มเจียม
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Cut your coat according to your cloth.
	คำสุภาษิตจีน	วัดตัวแล้วตัดเสื้อผ้า คุ้อาหารแล้วกินข้าว
ความต่าง	คำสอนใจไทย	การแต่งตัวสมฐานะ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ตัดเสื้อตามผ้า
	คำสุภาษิตจีน	คำนึงถึงเรื่องเสื้อผ้า แล้วดูแลอาหารการกินด้วย

ชุดที่ 16	คำสอนใจไทย	สวรรค์อยู่นอก นรกอยู่ในใจ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	No man is happy who does not think himself so.
	คำสุภาษิตจีน	นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์มาหา

ความต่าง	คำสอนใจไทย	สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	คิดว่าเป็นสุขตัวก็เป็นสุข
	คำสุภาษิตจีน	นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์มาหา

ชุดที่ 17	คำสอนใจไทย	จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Love your neighbors, but don't pull down the fence.
	คำสุภาษิตจีน	Good fences make good neighbors. รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี

ความต่าง	คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษ	รักเพื่อนบ้านอย่างมีขอบเขต
	คำสุภาษิตจีน	รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี

ชุดที่ 18	คำสอนใจไทย	อย่าเห็นจืดดีกว่าไส้
	คำสุภาษิตอังกฤษ	Blood is thicker than water.
	คำสุภาษิตจีน	อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติ

ความต่าง	คำสอนใจไทย	เห็นแก่ญาติพี่น้อง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ญาติพี่น้องดีกว่าคนอื่น
	คำสุภาษิตจีน	อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติ

ชุดที่ 19	คำสอนใจไทย	ปลาเน่าตัวเดียว เหม็นหมดทั้งข้อง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	One scabbed sheep will mar a whole flock.
	คำสุภาษิตจีน	แกะที่เป็น โรคผิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย

ความต่าง	คำสอนใจไทย	ปลาเน่าในข้อง
	คำสุภาษิตอังกฤษ	แกะที่เป็น โรคผิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง
	คำสุภาษิตจีน	หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย

ชุดที่ 20	คำสอนใจไทย	อย่าจับปลาสองมือ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	You cannot have your cake and eat it.
	คำสุภาษิตจีน	อย่าเหยียบเรือสองแคม

ความต่าง	คำสอนใจไทย	อย่าจับปลาสองมือ
	คำสุภาษิตอังกฤษ	ไม่สามารถกินเค้กและนำเค้กไปในเวลาเดียวกัน
	คำสุภาษิตจีน	อย่าเหยียบเรือสองแคม ทำให้ตกเรือ

4.8.2 การแบ่งลักษณะคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านความสามัคคี

เมื่อพิจารณาคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านความสามัคคีแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ ข้อควรปฏิบัติ ข้อมูล(สอนใจ) และข้อห้ามปฏิบัติ โดยจำแนกตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.6 ลักษณะคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านความสามัคคี

ข้อควรปฏิบัติ	ข้อมูล (สอนใจ)	ข้อห้ามปฏิบัติ
พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง	หน้าต่างมีหู ประตูดมีตา (ช่อง)	อย่าเปิดฝาเรือน
วิธีที่จะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับเขา	สามเป็นข้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นข้างเท้าหลัง	อย่าเห็นขี้ดีกว่าไส้
จงรักษาความดีดุจเกลือ รักษาความเค็ม	แกงจืดจึงรู้คุณค่าเกลือ	อย่าจับปลาสองมือ
จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา	มิตรจิตมิตรใจ	
จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น	
	สามัคคีคือพลัง	
	มากหอมมากความ	
	ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอก	
	ปิยะวาจาและความเมตตาชนะทุกสิ่ง	
	นุ่งเข็มห่มเข็ม	
	สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ	
	ปลาเน่าตัวเดียว เหม็นหมดทั้งข้อง	

จากตารางที่ 4.6 คำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านสามัคคีที่มีลักษณะเป็นข้อมูล(สอนใจ) มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60 ลักษณะเป็นข้อควรปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 25 และลักษณะเป็นข้อห้ามปฏิบัติมีร้อยละ 15

4.8.3 สรุปการพิจารณาประเด็นวัฒนธรรมข้ามชาติจากคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาด้านความสามัคคี

เมื่อศึกษาคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านความสามัคคี พบว่ามีคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษามีเพียงชุดเดียวคือ ชุดที่ 3 หน้าต่างมีหู ประตุมิดา (ช่อง) สรุป ระมัดระวังการพูดอาจมีคนแอบฟัง

ส่วนคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาในด้านความสามัคคีอีก 19 ชุดคำสุภาษิตสอนใจมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องจุดเน้นที่สำคัญ และมีประเด็นปลีกย่อยที่ต่างกัน เช่น การยกตัวอย่างของสัตว์ต่างกัน ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่ต่างกัน เช่น เรื่องของมิตรจิตมิตรใจ คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **Do unto others as you would have others do unto you.** และคำสุภาษิตจีนได้เน้นว่า ต่างคนต่างพึ่งพา ความต่างระหว่างคำสุภาษิตสอนใจทั้งสามภาษาคือ คำสอนใจไทย เน้นมีน้ำใจต่อกัน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่าจงปฏิบัติกับคนอื่นเหมือนที่ตนต้องการ และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า คนเราต้องช่วยเหลือกัน อย่าเอาแต่ใจตน ต้องเรียนรู้นิสัยผู้อื่นไว้ด้วย

คำสอนใจไทยกล่าวว่า อย่าเปิดฝาเรือน เพราะจะทำให้บุคคลเห็นความเป็นภายในบ้าน คำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่าอย่าชักชุดชั้นในที่สาธารณะ เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล และคำสุภาษิตจีนได้เสนอแนะโดยตรงว่า เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน ซึ่งการกล่าวห้ามนี้เป็นเรื่องที่เหมาะสมและควรกระทำอย่างยิ่ง เป็นการเตือนสติมิให้คนที่ไว้มารายทนายไปพูดเปิดเผยกับผู้อื่น

คำสอนใจไทยกล่าวว่า สามีเป็นช่างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช่างเท้าหลัง โดยทั่วไปครอบครัวส่วนใหญ่ สามีมียหน้าที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นสามีจึงได้เป็นหัวหน้าครอบครัว แต่ก็มีบางครอบครัวที่สามีและภรรยาอาจประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น จึงทำให้สภาพของบางครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษได้ยกเอาเรื่องของไก่ตัวเมียที่ขันดังกว่าไก่ตัวผู้มาเป็นอุทาหรณ์เปรียบเทียบ และคำสุภาษิตจีนได้กล่าวว่า ฝักร้องเมียตาม และภรรยาที่ดีควรเป็นรองเท้าคู่สามีเมื่อเดินตลาด คือแสดงให้เห็นว่าสามีภรรยาควรช่วยกันระคับระคองครอบครัวไปด้วยกัน

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษเห็นพ้องต้องกันว่า พูดมากอาจไม่ได้ประโยชน์ ควรนั่งบ้างเพื่อรับฟังผู้อื่นจะได้ประโยชน์มากกว่า ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นว่า พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี

คำสอนใจไทยกล่าวว่า แกงจัดจึงรู้คุณเกลือ นั่นคือเราจะรู้คุณค่าของสิ่งใดก็ต่อเราขาดแคลนสิ่งนั้นก่อน เช่นเดียวกับคำสุภาษิตอังกฤษที่ว่า บ่อน้ำแห้งจึงรู้คุณค่าน้ำ และคำสุภาษิตจีนเน้นว่า ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า เมื่ออยากจะมีเพื่อนก็ต้องทำตัวเป็นเพื่อน ส่วนคำสุภาษิตจีนเน้นให้คำนึงถึง ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีมิตรน้อย

คำสอนใจไทยกล่าวว่า มิตรจิตมิตรใจ มีน้ำใจต่อกันถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน คำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า จงปฏิบัติกับคนอื่นเหมือนที่ตนต้องการ และคำสุภาษิตจีนเพิ่มเติมว่า ต่างคนต่างพึ่งพากันอย่าเอาแต่ใจตนเอง ต้องเรียนรู้นิสัยผู้อื่นไว้ด้วย

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตของอังกฤษกล่าวว่า ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ส่วนคำสุภาษิตจีนย้ำว่า ผู้มีมานะย่อมประสบความสำเร็จ

คำสอนใจไทยกล่าวว่า สามัคคีคือพลัง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่า การเป็นพี่น้องทำให้ทุกคนรวมเป็นหนึ่งเดียว และคำสุภาษิตจีนได้สนับสนุนว่า ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบก็สามารถแบกหามขึ้นมาได้

คำสอนใจไทยกล่าวว่า จงรักษาความดีดุจเกลือรักษาความเค็ม และคำสุภาษิตอังกฤษย้ำว่า จงรักษาเกียรติศัพท์ชื่อเสียงไว้ เพราะจะยั่งยืนนานกว่าชีวิต ส่วนคำสุภาษิตจีนได้เปรียบเทียบว่าดีดเกลือ

คำสอนใจไทยได้กล่าวไว้ว่า มากหอมมากความ นั่นคือหอมแต่ละคนจะวินิจฉัยโรคคนคนละอย่าง ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษยกตัวอย่างของพ่อครัวว่า ถ้ามีหลายคนทำให้น้ำแกงเสียรส และคำสุภาษิตจีนยกตัวอย่างการเดินเรือว่า เมื่อมีนายท้าย 7 คน ในหมู่กะลาสี 8 คนเรือย่อมล่ม นั่นคือถ้ามีผู้เสนอความเห็นมาก ก็อาจทำให้งานหยุดชะงักได้

คำสอนใจไทยกล่าวว่า ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ นั่นคือคนที่ปากหวานอาจมีจิตใจที่มุ่ง ทำร้ายคน ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษเทียบว่า พุดอ่อนหวานดูน่าฟัง แต่จิตใจที่แท้จริงแล้วขมมาก และคำสุภาษิตจีนกล่าวชัดเจนว่า ปากเต่าผู้ใจมืดดาบ ปากธรรมะใจอกุศล

คำสอนใจไทยกล่าวว่า จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีหรือหิงสา ส่วนคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการต่อสู้กับคนไม่ดีคือการไม่ใส่ใจ คำสุภาษิตจีนให้ใช้ ความสงบสยบความเคลื่อนไหว

คำสอนใจไทยกล่าวว่า คำพุดที่อ่อนหวานและความเมตตาจะชนะทุกสิ่ง ส่วนคำสุภาษิตของอังกฤษ ยกตัวอย่างว่า การใช้คำพุดที่อ่อนหวานและมีความกรุณา ก็สามารถบังคับช้างได้อย่างง่ายดาย และคำสุภาษิตจีนย้ำว่า ใช้ความอ่อนหวานสยบความแข็งแกร่ง

คำสอนใจไทยกล่าวถึงการแต่งกายให้สมกับฐานะ คำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่าให้ตัดเสื้อตามผ้า นุ่งเจียมห่มเจียม และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า ตัดเสื้อผ้าให้วัดตัว และการรับประทานอาหารก็ต้องให้ดี มีประโยชน์คุ้มค่า

คำสอนใจไทยกล่าวว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ คำสุภาษิตอังกฤษเน้นว่าเมื่อคิดว่าเป็นสุขกายก็เป็นสุข และคำสุภาษิตของจีนย้ำว่า หากใจไม่เป็นสุข แม้อยู่ในสวรรค์ ก็เป็นทุกข์ได้

คำสอนใจไทยกับคำสุภาษิตอังกฤษกล่าวว่า **จงรักเพื่อนบ้านอย่างมีขอบเขต** และคำสุภาษิตจีนกล่าวสนับสนุนว่า **รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี**

คำสอนใจไทยกล่าวว่า **อย่าเห็นขี้ดีกว่าไส้** นั่นคือเห็นแก่ญาติพี่น้อง คำสุภาษิตอังกฤษได้ย้ำว่า **ญาติพี่น้องดีกว่าคนอื่น** และคำสุภาษิตจีนกล่าวว่า **อย่าเห็นผู้อื่นดีกว่าญาติมิตร**

คำสอนใจไทยยกตัวอย่างว่า **ปลาเน่าตัวเดียวเหม็นหมดทั้งข้อง** และคำสุภาษิตอังกฤษก็ยกตัวอย่าง **แกะที่เป็นโรคผิวหนังตัวเดียวมีผลกระทบต่อแกะทั้งฝูง** และคำสุภาษิตจีนยกตัวอย่างว่า **หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อเน่าเสีย**

คำสอนใจไทยกล่าวห้ามว่า **อย่าจับปลาสองมือ** คำสุภาษิตอังกฤษว่าคุณไม่สามารถกินเค้กและนำเค้กไปได้ในเวลาเดียวกัน ส่วนคำสุภาษิตจีนกล่าวแนะนำว่า **อย่าเหยียบเรือสองแคม**

เมื่อพิจารณาคำสุภาษิตสอนใจสามภาษาทางด้านสามัคคี โดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นข้อมูลสอนใจส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีมิตรจิตมิตรใจ อยากจะผูกมิตรก็ต้องทำตนให้เป็นมิตรกับผู้อื่นก่อน มีวาจาอ่อนหวานและความเมตตาที่จะชนะทุกสิ่ง จงรักษาความดี คุณเกลือรักษาความเค็ม เมื่อมีความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่นนั้น นุ่งเจียมห่มเจียมหรือแต่งตัวให้สมกับฐานะ จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้อง มีขอบเขต อย่าเป็นคนปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอก เมื่ออยู่ในบ้านก็ควรให้สามีเป็นช่างทำหน้า ภรรยาเป็นช่างทำหลัง ต้องระมัดระวังอย่าเปิดฝาเรือน คิดก่อนพูดเพราะหน้าต่างมีหู ประตุมิช่อง บางครั้งต้องฟังความเห็นผู้อื่นบ้าง เพราะพูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง ในชีวิตประจำวันควรมีการเตรียมข้าวของเครื่องใช้ อย่าให้ขาดมือ จึงจะตรงกับคำสอนใจที่ว่า **แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา** มีใจเป็นนายกายเป็นบ่าว เพราะสวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ หากต้องติดต่อกับคนหมู่มากต้องคิดถึงเรื่อง มากหมอมากความ เมื่อคิดจะทำกิจการใดอย่าละโมภ อย่าจับปลาสองมือ ปฏิบัติตนดีต่อญาติมิตรต้องคำนึงถึงคำสอนใจที่ว่า **อย่าเห็นขี้ดีกว่าไส้** และก็ต้องประพฤติตัวให้ดี ระวังอย่าให้เกิดความเสื่อมเสียในหน้าที่การงาน เพราะปลาเน่าตัวเดียวเหม็นหมดทั้งข้อง คำสอนใจเหล่านี้ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

4.9 สรุปรวมลักษณะของคำสอนใจในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และด้านความสามัคคี

เมื่อพิจารณาคำสอนใจในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และความสามัคคีแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ ข้อควรปฏิบัติ ข้อมูล(สอนใจ) และข้อห้ามปฏิบัติ จากตารางที่ 4.7 คำสุภาษิตสอนใจในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และด้านความสามัคคีรวมจำนวน 60 คำ มีลักษณะเป็นข้อมูล(สอนใจ) มากที่สุดคือร้อยละ 50 ลักษณะที่เป็นข้อควรปฏิบัติมีร้อยละ 28.33 และลักษณะที่เป็นข้อห้ามปฏิบัติมีร้อยละ 21.67 โดยจำแนกตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.7 ลักษณะคำสอนใจไทยในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และด้านความสามัคคี

ข้อควรปฏิบัติ	ข้อมูล (สอนใจ)	ข้อห้ามปฏิบัติ
ด้านวิถีชีวิต		
รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี	มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร	อย่าเอา(เข็ม)จุมูกเขามาหาใจ
ความสิ้นดีมหา ข่อมชนะทุกข์ทั้งปวง	ลูกไม่ยอมหล่นไม้ไผ่คั่น	อย่าข่มเขาโคขื่นให้กินหญ้า
คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล คบคนพาลพาลพาไปหาผิด	สามวันจากนารีเป็นอื่น	รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง
ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม	สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล	อย่าแวงเง้าหาเสี้ยน
	ลงกระไดสามขั้นไม่มีความสุข	อย่าข่มเขาโคขื่นให้กินหญ้า
	เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี	ว่าแต่เขา อีเหનાเป็นเอง
	หน้าเนื้อใจเสือ	
	ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง	
	ปากคนยาวกว่าปากกา	
	สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง	
ด้านธุรกิจ		
ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ	มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม่มีไร่ปลูกเรือนงาม	โลกมากลากหาย
ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ	เวลาและวารีไม่ยินดีจะรอใคร	อย่าขี่ช้างจับตักแตน
อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน	เวลาเป็นเงินเป็นทอง	เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสีย
ชื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน	เอากุ้งฝอยไปตกปลาจะพง	อย่าหารัดเลือดจากปู
น้ำขึ้นให้รีบตัก	ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ ผลตอบแทนสองเท่า	
มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท	ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมา ซึ่งโอกาสอันดี	
ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตัดกระบอกลง	สิบเบี้ยโกส่มือ ยี่สิบเบี้ยโกลมมือ	
การตรงต่อเวลา	สิบรู้ไม่เท่าชานาญ	
ด้านความสามัคคี		
พุดไปสองไฟเบี่ย นิ่งเสียตำลึงทอง	หน้าต่างมีหู ประตุมิตา (ช่อง)	อย่าเปิดฝาเรือน
วิธีที่จะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็น มิตรกับเขา	สามีเป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง	อย่าเห็นจี้ดึกว่าไส้

ข้อควรปฏิบัติ	ข้อมูล (ตอนใจ)	ข้อห้ามปฏิบัติ
จงรักษาความดีคุณเกลือรักษาความเค็ม	แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ	อย่าจับปลาสองมือ
จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีหิงสา	มิตรจิตมิตรใจ	
จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต	สามัคคีคือพลัง	
	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น	
	มากหมอมากความ	
	ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอก	
	ปิยะวาจาและความเมตตาชนะทุกสิ่ง	
	นุ่งเข็มหมัดเข็ม	
	สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ	
	ปลาเน่าตัวเดียวเหม็นหมดทั้งข้อง	

4.10 สรุปคำสอนใจในด้านวิถีชีวิต ชุมกิจ และความสามัคคี

เมื่อพิจารณาคำสอนใจทางด้านวิถีชีวิตโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่า มีลักษณะเป็นข้อมูลสอนใจ เพื่อให้คนเคารพรักบิดามารดา เมื่อเป็นบิดามารดาก็ต้องอบรมสั่งบุตรหลานให้เป็นคนดีมีความรู้และความสามารถ ลูกหลานก็จะได้เป็นตัวแทนที่ดีของวงศ์ตระกูล มีความสุภาพกิริยามารยาทเรียบร้อย เพราะสำเนียงบอกลา กิริยาบอกลากุศล อยู่บ้านอย่างมีความสุข รู้จักการคบเพื่อนที่ดี รู้จักคุณลักษณะของคนที่จะสนิทสนมด้วยอย่างถึถ้วนเช่น หน้าเนื้อใจเสือ ข้างนอกสุกใส ข้างในเป็นโพรง อย่าเป็นคนข่มขู่ผู้อื่น นั่นคืออย่าข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า มีความประพฤติดี เช่น อย่าแก่งเท้าหาเสี้ยน อย่านิทาว่าร้ายบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะถูกตั้งฉายาว่าปากคนยาวกว่าปากกา หรือว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง มีจิตใจหนักแน่นในเรื่องของความรัก เพราะมีคำกล่าวที่ว่า สามวันจากนารีเป็นอื่น เมื่อทำงานต้องอย่าเอา(ยิ้ม)จมูกเขามาหายใจ ต้องเรียนรู้ลักษณะงานว่างานลักษณะใดง่ายหรือยาก เช่น ปอกกล้วยเข้าปาก หรือเมื่อพบงานที่ยาก ต้องทุ่มเทมาก เสมือนกับฝนทิ้งให้เป็นเข็ม และหากทำงานแล้วอาจเกิดความผิดพลาดก็ต้องพิจารณาถึง เหตุและผล อย่างกล่าวโทษผู้อื่น ว่าทำไมดีโทษปีพาทย์ หรือทำไมดีโทษปีโทษกลอง และต้องพยายามที่จะดับความทุกข์ของตนเองเพื่อความสงบสุข ฟังระลึกเสมอว่าความสิ้นต้นหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง (พุทธภาษิต) หากบุคคลใดสามารถจดจำคำสอนใจเหล่านี้ได้ มีการคิดไตร่ตรอง และนำไปพิจารณาไตร่ตรอง พร้อมปฏิบัติในข้อควรปฏิบัติ ก็นับว่าเป็นบุคคลผู้มีความสามารถ ดำรงชีพได้ดีและเป็นสุขในสังคม

คำสอนใจด้านธุรกิจมีความมุ่งหวังส่งเสริมผู้ที่ประสงค์จะทำธุรกิจต้องเป็นคนมุ่งมั่น นั่นคือน้ำขึ้นให้รีบตัก เป็นคนรักษาสัญญา มีความซื่อสัตย์ ถือคติว่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน มีความขยันทำงาน ต้อง ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงานด้วยมือ มีความตรงต่อเวลา อย่าปล่อยให้โอกาสทองหลุดมือ รู้จักการประหยัดเงินทองและเวลา เพราะเวลาเป็นเงินเป็นทอง พึงระลึกเสมอว่า เวลาและวาริไม่ยินดีจะคอยใคร รู้จักเก็บออม นั่นคือมีสติพึงบรรจบให้ครบบาท อย่ามีหนี้สิน โดยเดือนตนเองว่า อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน เมื่อร่ำรวยแล้วจงใช้ความร่ำรวยให้เป็นประโยชน์ เพราะมีเงินมีทองเจรจาได้ มิไม่มีไร่ปลูกเรือนงาม และความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี ทำธุรกิจอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเพื่อทำเกินเหตุ พึงระมัดระวังอย่าชี้ข้างจับตักแต่น รู้จักตั้งสมประสงค์ด้านธุรกิจ เพราะโบราณว่า สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ และเมื่อเรียนรู้สิ่งที่ควรทำจนเกิดความชำนาญแล้ว ไม่ฉกฉวยหาผลประโยชน์จากผู้ที่ไม่มีความหมาย นั่นคืออย่าริคิดเล็ดจากบุญ รู้ทันเล่ห์เหลี่ยมในเชิงธุรกิจ การทำธุรกิจส่วนใหญ่มักมีนโยบายเอากุ้งฝอยไปตกปลาทะเล พึ่งตนเองอย่าหวังหรือคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างไรเหตุผล ให้คิดถึงสิบเบี้ยใกล้มือไว้บ้าง รู้จักคิดรอบคอบ เพราะอาจเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสีย แต่เมื่อมีโอกาสที่ดีและเหมาะสมให้รีบลงมือทำธุรกิจโดยมีการวางแผนไตร่ตรองเป็นอย่างดี พึงระลึกว่าผู้กำหนดเวลาได้ทันทั่วที่ข้อมได้ผลตอบแทนสองเท่า ไม่โลภมากและไม่ตกอยู่ในอบายมุข เพราะโลภมากลาภหาย

คำสอนใจในด้านความสามัคคี ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นข้อมูลสอนใจส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีมิตรจิตมิตรใจ อยาจะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับผู้อื่นก่อน มีวาจาดีอ่อนหวาน และความเมตตาที่จะชนะทุกสิ่ง รู้จักรักษาความดี คุงเกลือกรักษาความเค็ม เมื่อมีความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น นุ่งเข็มหม่มเข็มหรือแต่งตัวให้สมกับฐานะ จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมีขอบเขต อย่าเป็นคนปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ เมื่ออยู่ในบ้านก็ควรให้สามเป็นข้างเท่าหน้า ภรรยาเป็นข้างเท่าหลัง ระมัดระวังอย่าเปิดฝาเรือน คิดก่อนพูดเพราะหน้าต่างมีหู ประตูมีช่อง บางครั้งต้องฟังผู้อื่นบ้าง เพราะพูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง ในชีวิตประจำวันควรมีการเตรียมข้าวของเครื่องใช้อย่าให้ขาดมือ จึงจะตรงกับคำสอนใจที่ว่า แกงจืดจึงรู้คุณเกลือ จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา มีใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว เพราะสวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ หากต้องติดต่อกับคนหมู่มากต้องคิดถึงเรื่อง มากหมอมากความ เมื่อคิดจะทำกิจการใดอย่าละโมภ อย่าจับปลาสองมือ ปฏิบัติตนดีต่อญาติมิตร ต้องคำนึงถึงคำสอนใจที่ว่า อย่าเห็นจืดดีกว่าไส้ และก็ต้องประพฤติตัวให้ดี ระวังอย่าให้เกิดความเสื่อมเสียในหน้าที่การงาน เพราะปลาเนาตัวเดียวเหม็นหมดทั้งข้อง ผู้ที่ปฏิบัติตนตามคำสอนใจในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และความสามัคคีแล้ว จะเป็นสุขตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาโลกโดยรวม

4.8 ตารางแสดงคำสุภาษิตสอนใจสามภาษาในด้านวิถีชีวิต ด้านธุรกิจ และด้านความสามัคคี

คำสอนใจไทย	คำสุภาษิตอังกฤษ	คำสุภาษิตจีน
ด้านวิถีชีวิต		
1. มารดาบิดา คือ พรหมของบุตร	Next to God, the parents.	คุณของแม่คือการเลี้ยงดู คุณของพ่อคือการสั่งสอน
2. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี	Spare the rod and spoil the child.	ตีคือเอ็นดู คำคือรัก
3. ลูกไม่ยอมหลน ไม่ไถลตัน คูข้าง (วัว) ให้คูหาง คุณนางให้คูแม่	Like father, like son. Like mother, like daughter.	มีพ่ออย่างไรต้องมีลูกอย่างนั้น
4. เด็กจะเจริญต้องรักเรียนและเพียรทำดี	Reading makes a full man, meditation a profound man, discourse a clear man.	สมบัติล้ำค่าของชาติคือผู้คงแก่เรียน
5. ลงกระไดสามชั้น ไม่มีความสุข	East, west, home is best.	อยู่บ้านรู้สึกอบอุ่น จากบ้านรู้สึกว่าเหว
6. ช้างนอกสุกใส ช้างในเป็นโพรง	All that glitters is not gold.	ดูดีแต่ไม่จริง เลือกคนดูหน้า
7. ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม	Constant dropping wears away the /a stone.	ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม
8. ปากคนชวาว่าปากกา	Bad news travels fast.	คำพูดคนน่ากลัว
9. อย่าแวงง่่าหาเสียน	Let sleeping dogs lie.	อย่าหาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว
10. สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล	Manners maketh the man.	คนต้องมีกิริยาสุภาพ ดูจอกไม่มีกลิ่นหอม
11. หน้าเนื้อใจเสือ	Many kiss the hand they wish to cut off.	หน้าคนใจสัตว์
12. ว่าแต่เขา อิเหนาเป็นเอง	The pot called the kettle black.	กาเขาะว่าหมูดำ
13. ไร่ไม่ดีโทษปีปาทย์ ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง	A bad workman (always) blames his tools.	คัดเรือไม่เป็น โทษแม่น้ำคดโค้ง
14. ปอกกล้วยเข้าปาก	It's a piece of cake.	ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ
15. อย่าข่มเขาโคขึ้นให้กินหญ้า	You can / may take / lead a horse to the water, but you can't make him drink.	บังคับคนในสิ่งที่ลำบากใจ
16. อย่าเอา(อิม) จมูกเขามาหายใจ	Every tub must stand on its own bottom.	อย่าอาศัยจมูกคนอื่นหายใจ

คำสอนใจไทย	คำสุภาษิตอังกฤษ	คำสุภาษิตจีน
17.คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล	Keep not ill men company, lest you increase the number.	ใกล้ซาดเป็นสี่แดง ใกล้หมึกเป็นสีดำ
18.ความสิ้นดีค้นหา ข่อมชนะทุกซ์ ทั้งปวง	It's harder to conquer one's own ambitions than it's to slay a dragon.	ทะเลองรับแม่น้ำร้อยสายได้ จึงกว้างใหญ่ไพศาล บุคคลผู้สูงส่งเข้มแข็ง เพราะไว้เกียรติค้นหา
19.สามวันจากนารีเป็นอื่น	Out of sight, out of mind.	ตาเห็นก็อยู่ในหัวใจ
20.สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ ยังรู้พลั้ง	Homer sometimes nods.	ทองไม่ครบร้อย คนไม่ครบถ้วน
ด้านธุรกิจ		
1.อย่าหาริดเลือดจากปู	You cannot get blood / water from / out of a stone.	อย่าปีนต้นไม้เพื่อหาปลา
2.ช้าเป็นการ นานเป็นคุณ	Everything has its time, and that time must be watched.	ใจร้อนไปไม่สามารรถินเด้าหัวร้อนได้
3.สิบเบี้ยใกล้มือ ยี่สิบเบี้ยไกลมือ	A bird in the hand is worth two in the bush.	นกตัวเดียวในซุปลดกว่ารังนกอินทรีในทะเลทราย
4.มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ ปลูกเรือนงาม	Money talks.	มีเงินสามารถใช้ฝีมือนำไปแข่งได้
5.น้ำขึ้นให้รีบตัก	Make hay while the sun shines.	ดีเหล็กเมื่อร้อน
6.ทำงานด้วยสมองก่อนจะทำงาน ด้วยมือ	Do the head work before hand work.	คิดให้รอบคอบก่อนลงมือทำ
7.มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท	Take care of the pence and the pounds will take care of themselves.	สะสมแต่น้อยไปมาก
8.อย่าชี้ข้างจับตักแตน	Take not a musket to kill a butterfly.	เอากระทะตีวัวมาตีไก่ ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่
9.ไม่เห็นน้ำอย่าเพิ่งตักกระบอ	Don't count your chickens before they're hatched.	น้ำยังไม่มาก็สร้างเขื่อนเสียก่อน ฝนยังไม่ทันตกก็รีบซ่อม หลังคาบ้าน
10.สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ	Experience is the mother of wisdom.	ร้อยเห็นไม่เท่าปฏิบัติ
11.เวลาและวารีไม่ยืนค้ำจะรอใคร	Time and tide wait for no man.	เวลาเหมือนน้ำไหล ผ่านไป ไม่คืนกลับ

คำสอนใจไทย	คำสุภาษิตอังกฤษ	คำสุภาษิตจีน
12.การตรงต่อเวลา	Punctuality is the soul of business.	อย่าปล่อยให้โอกาสของหลุดลอยไป
13.เวลาเป็นเงิน (เป็นทอง)	Remember that time is money.	เวลาหนึ่งนิ้วเท่ากับทองคำหนึ่งนิ้ว
14.เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย	Penny wise and pound foolish.	คนยากจนขึ้นแค่นั้น ความคาดหวังก็น้อย
15 ความมั่งคั่งร่ำรวยย่อมนำมาซึ่งโอกาสอันดี	Wealth brings opportunity.	มีเงินเป็นมังกร ไร้เงินเป็นหนอนน้อย
16.ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน	Honesty is the best policy.	คำมั่นสัญญาที่มีค่าดังทองพันชั่ง
17.เอากุ้งฝอยไปตกปลากระพง	Throw out a sprat to catch a mackerel.	ปล่อยปลาเล็กเพื่อตกปลาใหญ่
18.อย่าใช้เงินจนกว่าจะได้เงิน	Never spend your money before you have it	ปีนี้ไปกินเสียบึงปีหน้า
19.ผู้กำหนดเวลาได้ทันย่อมได้ผลตอบแทนสองเท่า	He doubles his gift who gives in time.	วิกฤตินำมาซึ่งโอกาสและการเปลี่ยนแปลง
20.โลกมากลางหาย	Kill not the goose that lays the golden eggs.	ละโมภสิ่งเล็กน้อย เสียหายสิ่งใหญ่ ๆ
ด้านความสามัคคี		
1.อย่าเปิดฝาเรือน	Don't wash one's dirty linen in public	เรื่องราวของครอบครัวไม่ควรแพร่งพรายออกนอกเรือน
2.สามีเป็นช่างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช่างเท้าหลัง	It's a sad house when the hen crows louder than the cock.	หัวร้องเมียตาม
3.หน้าต่ามีหู ประตุมีตา (ช่อง)	Walls have ears.	กำแพงมีหู ประตูมีตา
4.พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง	Speech is silver, silence is gold	พูดมากต้องเสีย พูดน้อยเป็นดี
5.แกงจืดจืดรู้คุณเกลือ	You never miss the water till the well runs dry.	ริมฝีปากกับฟันต่างพึ่งพากัน
6.วิธีที่จะผูกมิตรก็ต้องทำตนเป็นมิตรกับเขา	The only way to have friend is to be one.	ผู้ชอบทะเลาะวิวาท ย่อมมีมิตรน้อย
7.มิตรจิตมิตรใจ	Do unto others as you would have others do unto you.	ต่างคนต่างพึ่งพากัน

คำสอนใจไทย	คำสุภาษิตอังกฤษ	คำสุภาษิตจีน
8.ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น	Where there's a will, there's a way.	ผู้มีความมานะข่อมประสพ ความสำเร็จ
9.สามัคคีคือพลัง	A mystic bond of brotherhood makes all men one.	ทุกคนสามัคคีกันเข้าไว้ โลกทั้งใบ ก็แบกหามขึ้นมาได้
10.จงรักษาความดีคุณเกลือรักษา ความเค็ม	Reputations last longer than lives.	เกลือเป็นขอรสขันธ์ใด แม่ดีที่ หนึ่งในโลกจันนั้น
11.มากหมอมากความ	Too many cooks spoil the broth.	เมื่อมีนายท้าย 7 คน ในหมู่ กะลาสี 8 คนเรือข่อมล่ม
12.ปากปราศรัย ใจ(น้ำใจ) เชือดคอ	A honey tongue, a heart of gall.	ปากเต้าหู ใจมีดดาบ ปากธรรมะ ใจอกุศล
13.จงสู้กับคนชั่วด้วยวิธีอหิงสา	The best way to fight an evil man is to pay no attention.	ใช้ความสงบสยบความ เคลื่อนไหว
14.ปิยะวาจาและความเมตตาชนะ ทุกสิ่ง	By a sweet tongue and kindness you can drag an elephant with a hair.	ใช้ความอ่อนหวานสยบความ แข็งกร้าว
15.นุ่งเข็มหม่มเข็ม	Cut your coat according to your cloth.	วัดตัวแล้วตัดเสื้อผ้า ดูอาหารแล้ว กินข้าว
16.สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ	No man is happy who does not think himself so.	นรกอยู่ในใจ เกิดได้แม้สวรรค์ มาหา
17.จงรักเพื่อนบ้านแต่ต้องมี ขอบเขต	Love your neighbors, but don't pull down the fence.	รั้วบ้านดี ทำให้มีเพื่อนบ้านดี
18. อย่าเห็นชีวิตกว่าไส้	Blood is thicker than water.	อย่าคิดว่าคนอื่นดีกว่าญาติมิตร
19.ปลาเน่าตัวเดียวเหม็นหมด ทั้งข้อง	One scabbed sheep will mar a whole flock.	หนูตัวเดียวทำให้น้ำแกงทั้งหม้อ เน่าเสีย
20.อย่าจับปลาสองมือ	You cannot have your cake and eat it.	อย่าเหยียบเรือสองแคม